HODNOCENÍ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI UNIVERZITY KARLOVY V LETECH 2004-2012

HLAVNÍ VÝSLEDKY

Schváleno Akademickým senátem Univerzity Karlovy na zasedání dne 24. ledna 2014

Obsah

1. Obecná východiska a základní údaje 3
2. Bakalářské a magisterské studium 5
3. Doktorské studium 13
4. Celoživotní vzdělávání 17
5. Shrnutí rozvoje vzdělávací činnosti na fakultách 18
KTF 18
ETF 20
HTF 22
PF 24
1. LF 26
2. LF 28
3. LF 31
LFP 33
LFHK 35
FaF 38
FF 41
PřF 43
MFF 45
PedF 47
FSV 49
FTVS 51
FHS 53
6. Závěrem 55

HODNOCENÍ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI UNIVERZITY KARLOVY V LETECH 2004-2012

1. Obecná východiska a základní údaje

Univerzita Karlova v Praze je nejen nejstarší, ale i největší českou vysokou školou. S přibližně 50 tisíci studenty vzdělává na svých 17 fakultách téměř 13 % (12,7 %) všech vysokoškoláků v České republice. Vzdělávací nabídka je oborově velmi široká a zahrnuje prakticky všechny přírodní vědy, lékařství, farmacii a velmi komplexně celou humanitní a sociální sféru včetně teologie. Na vzdělávací činnosti se podílí 5 790 akademických pracovníků (přepočtený počet je 3 747).

V hodnoceném období 2004-2012 probíhala vzdělávací činnost UK v kontextu změn, kterými procházelo celé české vysoké školství. Byl to v první řadě postupující proces **masifikace vysokého školství**: počet studentů vysokých škol v ČR do roku 2010 neustále rostl, z cca 265 tisíc v roce 2004 na cca 396 tisíc v roce 2010, což je nárůst téměř o 50 %; v následujícím roce poklesl o 1 %, v roce 2012 pak o 2,8 %. Na UK se počet studentů měnil podobným způsobem, jen o něco pomaleji: nárůst mezi roky 2004 a 2010 činil jen 20 %, následoval pokles o 0,5 % a 1,8 %.

V tomto období zároveň probíhala **restrukturalizace studia** podle zásad Boloňského procesu: původní magisterské studium bylo přestrukturováno na bakalářské (se standardní dobou studia 3-4 roky) a navazující magisterské (zpravidla 2 roky). Bakalářské studium přitom nemělo být pouze přípravou na navazující magisterské, ale mělo poskytovat ucelené vzdělání uplatnitelné na trhu práce. Měly vznikat i výrazně profesně orientované bakalářské programy. Spolu s doktorským studiem tak vznikalo třístupňové vysokoškolské studium. Na UK byl tento proces v zásadě ukončen v roce 2008.

V průběhu hodnoceného období docházelo i ke **změnám ve financování vysokého školství**, které se na UK projevily v tom, že podíl příspěvku a dotací na vzdělávací činnost z pozvolna rostoucího rozpočtu UK poklesl z 55 % v roce 2004 na 36 % v roce 2012, zatímco podíl dotace na výzkum, vývoj a inovace vrostl ve stejné době z 19 % na 32 % (podrobněji viz výše část hodnotící zprávy věnovaná výzkumu a vývoji).

Na tyto změny pochopitelně reagovaly oba dlouhodobé záměry. Potvrdily výraznou orientaci na vědeckou a výzkumnou činnost a na doktorské studium. V souvislosti se snahou *vymezit se jako špičková výzkumná univerzita* je jako globální cíl obou dlouhodobých záměrů stanoveno propojení zejména doktorských a magisterských programů s vlastní vědeckou a výzkumnou činností. *„Kvalita výuky je totiž do značné míry závislá právě na kvalitě vědecko-výzkumné práce na každém pracovišti“* (DZ UK 2004-2010).

Tento významný cíl zopakoval i DZ UK 2011-2015 a navíc zdůraznil samostatné badatelské aktivity studentů. Vize univerzity a všechny globální cíle se pak odrážejí v základním cíli, který pro období platnosti tohoto DZ UK charakterizuje vzdělávací činnost velmi atraktivním způsobem: *„Být pro kvalitní uchazeče o studium první volbou zejména v doktorských a magisterských studijních programech.“*

Oba dlouhodobé záměry také stanovily řadu cílů souvisejících s posilováním mezinárodního charakteru Univerzity Karlovy v oblasti vzdělávací činnosti – zvyšování mobility ve všech typech studia, zvyšování počtu cizojazyčných studijních programů a jejich studentů i dalších způsobů rozvoje mezinárodní spolupráce. Prvek mezinárodní spolupráce se podařilo stabilizovat i v oblasti společných studijních programů se zahraničními partnery (převážně v magisterských, ale i bakalářských či doktorských studijních programech projekty *joint degree*) až po dvojí vede-

ní disertačních prací se zahraničními pracovišti v oblasti doktorských studií (*co-tutelle*).[1] Důležitým koncepčním prvkem, který podporuje mobilitu, je zavedení povinného, minimálně desetiprocentního objemu volitelných předmětů, které student může volit z celouniverzitní nabídky vypsaných předmětů (tj. i mimo svůj obor či svoji fakultu), ale může je využít i pro svůj studijní pobyt na zahraniční univerzitě či pro zahraniční odbornou stáž.

POČTY STUDENTŮ NA UK V LETECH 2004-2012									
stupeň	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
studenti: fyzické osoby									
Bc.	8 842	10 742	12 762	14 497	17 142	18 273	19 092	18 548	18 003
NMgr.	1 936	2 173	3 107	4 238	5 406	6 388	7 292	8 148	8 696
Mgr.	24 704	24 082	22 432	20 359	18 746	17 459	16 409	15 796	15 013
Ph.D.	6 337	6 725	7 054	7 269	7 427	7 621	7 773	7 781	7 609
celkem	41 240	43 092	44 658	45 626	47 928	48 947	49 736	49 475	48 578
studenti: studia									
Bc.	9 328	11 239	13 476	15 537	18 516	20 156	21 090	20 392	19 535
NMgr.	2 058	2 306	3 261	4 414	5 664	6 670	7 656	8 508	9 075
Mgr.	26 365	25 466	23 730	21 372	19 527	18 044	17 013	16 283	15 483
Ph.D.	6 640	6 904	7 364	7 659	7 668	7 972	8 089	8 128	8 038
celkem	44 391	45 915	47 831	48 982	51 375	52 842	53 848	53 311	52 131

Zdroj: Matrika studentů MŠMT a VZ UK

POČET STUDENTŮ NA FAKULTÁCH UNIVERZITY KARLOVY V ROCE 2012[2]			
fakulta	prezenční forma	kombinovaná forma	celkem
KTF	513	368	881
ETF	462	297	759
HTF	896	119	1 015
PF	4 022	485	4 507
1. LF	4 193	947	5 140
2. LF	1 403	329	1 732
3. LF	1 492	386	1 878
LFP	1 872	138	2 010
LFHK	1 421	392	1 813
FaF	1 489	187	1 676
FF	6 618	1 656	8 274
PřF	4 385	579	4 964
MFF	2 393	493	2 886
PedF	3 238	1 831	5 069
FSV	3 651	1 073	4 724
FTVS	1 624	521	2 145
FHS	1 880	778	2 658
UK	41 552	10 579	52 131

Zdroj: VZČ UK

Proces restrukturalizace studia se odrazil v rychlém nárůstu počtu studentů v bakalářských a navazujících magisterských programech provázený poklesem v „dlouhých" magisterských programech. Velmi mírný pokles počtu studentů v bakalářském studiu v posledních letech je v souladu s cílem DZ UK 2011-2015, který deklaruje podporu orientace na doktorská a magis-

[1] Podrobněji se těmto oblastem věnuje kapitola Internacionalizace tohoto shrnutí (viz níže), resp. studie *Hodnocení internacionalizace činností a akademické obce Univerzity Karlovy* (2013). Zpráva je dostupná na http://www.cuni.cz/UK-4058-version1-internacionalizace_cela_zprava.pdf.

[2] Někteří studenti jsou zapsáni zároveň na více než jedné fakultě. Tabulka udává počet tzv. studií.

terská (navazující i dlouhá) studia, zatímco v bakalářském studiu je doporučeno neplánovat nárůst, ale spíše zvážit i pozvolné snižování počtu studentů. Mírný pokles počtu studentů zřejmě souvisí také s demografickým vývojem vyznačujícím se poklesem příslušných věkových kohort.

Celkové počty studentů jednotlivých fakult UK charakterizují jejich velmi rozdílnou velikost. Rozložení počtu studentů mezi fakulty zůstává dlouhodobě stabilní v tom smyslu, že nejpočetnější je skupina studentů ve studijních programech zaměřených na společenské vědy, následují obory lékařské a dále obory přírodovědné.

Průměrná **neúspěšnost studia** není na UK zejména ve srovnání s technicky zaměřenými vysokými školami příliš vysoká (ve sledovaném období 12-25 %) a patrně proto koncepční dokumenty neformulují v této oblasti žádné cíle a výroční zprávy jí věnují jen malou pozornost. Největší neúspěšnost studentů v 1. ročníku vykazuje FHS (až 35 %) následovaná FTVS a MFF (cca 26 %). Velmi malou neúspěšnost vykazují lékařské fakulty, ale také PřF.

Počty **absolventů** v posledních letech meziročně narůstají cca o 3 % a jejich četnost v jednotlivých skupinách oborů zhruba kopíruje situaci v počtech studentů. Znamená to, že neúspěšnost studia, případně délka studia, není v žádné ze skupin oborů natolik odlišná, aby se projevila ve změně „pořadí“ oborů podle četnosti absolventů.

Ve sledovaném období se **míra nezaměstnanosti absolventů** pohybovala mezi 1,3-1,9 %, v roce 2011 se zvýšila na 2,8 %[3]. Přestože je zatím nezaměstnanost velmi nízká a koncepční dokumenty v této oblasti žádné záměry neformulují, z výročních zpráv UK je zřejmé, že Univerzita Karlova situaci na trhu práce pravidelně sleduje. Dokumentuje to například její zájem o požadavky pracovního trhu na portálu Career Market, jehož partnery jsou PedF, PřF a MFF a jehož cílem je vytvářet ucelený systém komunikace mezi studenty, absolventy, pedagogy a zaměstnavateli. Potvrzují to i tradiční cykly přednášek, workshopů a dalších akcí pro studenty posledních ročníků pod názvem *Absolvent*, podpora úsilí o systematickou práci s absolventy, která se odehrává zejména na úrovni fakult, sledování a využívání výzkumů v oblasti zaměstnanosti a uplatnění absolventů (např. Reflex, centralizované rozvojové projekty apod.).

2. Bakalářské a magisterské studium

Implementace strukturovaného studia

Priority DZ UK 2004-2010 vztahující se ke vzdělávací činnosti navazují na uplynulé období stabilizace a úspěšné akreditace většiny studijních programů a reflektují zahájení přechodu na strukturované třístupňové studium v souladu s Boloňským procesem. Cílem tohoto DZ bylo *„důsledně prosazovat strukturaci studijních programů na bakalářské a následné magisterské programy všude, kde neexistují závažné důvody mluvící v neprospěch těchto změn“*, a tudíž *„hledání optimální podoby strukturovaného studia.“* Znamenalo to aktivně vstoupit do přípravy akreditačního procesu, preferovat bakalářské studium jako předstupeň pro navazující magisterské studium, ale v odůvodněných případech realizovat samostatné (profesní) bakalářské studijní programy, a to i ve spolupráci s kvalitními partnery.

[3] Míra nezaměstnanosti absolventů bakalářského studia není v této zprávě analyzována, neboť počet nezaměstnaných absolventů byl mezi lety 2004-2010 nižší než 20 absolventů, poté se zvýšil, poslední tři roky se pohyboval mezi 40-60 absolventy (současně se však v souvislosti s masifikací studia zvýšily i počty absolventů bakalářského studia, kteří dále ve studiu nepokračují). Standardizovaná míra nezaměstnanosti kvůli takto malým číslům vykazuje poměrně veliké výkyvy: v roce 2004 dosahovala podle údajů z databáze Střediska vzdělávací politiky (dubnový sběr, dva roky od absolvování studia) téměř 8%, poté se do roku 2010 pohybovala mezi téměř 6% a necelými 2%, v posledních letech činila 3- 4%.

Strategickým cílem UK pro další období (DZ UK 2011-2015) je proto vyhodnotit dopady restrukturalizace a vzít přitom v úvahu dlouhodobý cíl UK být uznávanou výzkumnou univerzitou se strategickým cílem orientovat se na doktorská a magisterská (navazující i dlouhá) studia, neplánovat nárůst, ale spíše zvážit i pozvolné snižování počtu studentů v bakalářských studijních programech, jak bylo uvedeno výše. Zároveň je cílem podpořit i nadále profesní bakalářské studijní programy, ale pouze tam, *„kde je o ně výrazný společenský zájem a kde jsou podmínky kvalita jejich provozování jedinečné"*. Záměrem UK pro současné období je též *„zachovat prestižní tradiční, tzv. malé obory".*

Obecně se studiem, a tudíž i s restrukturalizací, souvisejí cíle UK týkající se studentů se speciálními potřebami. DZ UK 2011-2015 konstatuje, že podpora těmto studentům je poskytována jak z celouniverzitní úrovně, tak z úrovně jednotlivých fakult a ukládá *„pokračovat ve vytváření podmínek pro to, aby nadaní studenti se speciálními vzdělávacími potřebami na UK bez překážek studovali."*

K úvodní prioritě obou DZ UK (2004-2010, 2011-2015) o propojení vzdělávací činnosti s výzkumem a vývojem se jednoznačně hlásí všechny fakulty a považují se za součást výzkumné univerzity. Nutnost pěstovat vědu a výzkum ve spojení se vzdělávací činností zdůrazňují všechny fakulty především v doktorském stupni studia (podrobněji viz níže), jejich koncepční dokumenty však tento požadavek vztahují i na navazující magisterské či nestrukturované „dlouhé" magisterské studium a obecně deklarují podporu propojení vzdělávací činnosti s tvůrčí či vědeckou prací na všech třech stupních.

DZ UK 2011-2015 vychází ze současného stavu restrukturalizace studia, konstatuje, že tento úkol byl v zásadě dokončen v roce 2008, a dokumentuje to i kvantitativním údajem: *„V roce 2009 bylo ve strukturovaném studiu zapsáno již více než 60 % studentů univerzity."*

Z podrobnějšího studia dokumentů fakult vyplývá, že fakulty přistupovaly k restrukturalizaci studia velmi diversifikovaně.

Příkladem rychlého přechodu na novou strukturu studia může být FSV, která již na začátku sledovaného období (v roce 2004) nepřijímala studenty do nestrukturovaného magisterského studia. Restrukturalizace proběhla rychle na PřF, MFF a FTVS. Více času (až do akademického roku 2008-2009) si tento proces vyžádal na FF vzhledem k velkému počtu a rozmanitosti studijních oborů. Zvláštním případem je FHS, která zavedla strukturované studium od svého vzniku v roce 2000.

Do skupiny fakult, které se po velmi vážné diskusi rozhodly ponechat nestrukturované magisterské studium, patří především PF, jejíž nový nestrukturovaný magisterský studijní program získal akreditaci v roce 2010; PF jako jediná z fakult UK nenabízí žádné bakalářské studium. Podobně se vyrovnaly s boloňskou reformou všechny lékařské fakulty a FaF, které však kromě hlavních „dlouhých" magisterských programů nabízejí i některé profesní bakalářské a navazující magisterské programy. Toto rozhodnutí bylo ovšem většinou učiněno na základě uznávaných evropských profesních norem.

Na UK tak zůstalo 10 nestrukturovaných magisterských programů, které se nečlení na obory:

- 5 programů Všeobecné lékařství (6 let) na lékařských fakultách;
- 3 programy Zubní lékařství (5 let) na 1. LF, LFP a LFHK;
- Farmacie (5 let) na FaF;
- Právo a právní věda (5 let) na PF.

Zůstaly i dva nestrukturované obory:

- Učitelství pro 1. stupeň základních škol (5 let) na PedF;
- Katolická teologie (5 let) na KTF.

I když se jedná o malý počet programů a oborů, studuje v nich v současné době cca 15 tisíc studentů, což je 36 % všech studentů v bakalářských a magisterských programech na UK.[4]

Kvalitativní analýza, která by zhodnotila *„především dopady restrukturalizace studia v různých studijních programech,* […] *a reálnou prostupnost studia"* (ADZ UK 2012) v hodnoceném období zveřejněna nebyla. Fakulty však potřebu analýzy pociťují a cíle v jejich strategických dokumentech dokládají, že s analýzou dopadů implementace Boloňské reformy v oblasti strukturovaného studia počítají.

Příkladem může být např. PedF, jejíž koncepční dokumenty požadují analýzy jako podklad pro jakékoliv zaváděné změny; některé analýzy již byly provedeny a na dalších se pracuje. Kritické vyhodnocení zavedení strukturovaného studia a případné úpravy na základě jeho výsledků požaduje též DZ FF 2011-2021.

Fakulty byly velmi aktivní při tvorbě nových studijních programů a jejich akreditací. Posuzovat však rozsah vzdělávací nabídky podle počtu akreditovaných, uskutečňovaných či otevíraných studijních programů a oborů je dosti problematické. Některé významné studijní programy (např. Všeobecné lékařství) se na obory nečlení, jindy jsou prezenční a kombinovaná forma studia považovány za různé obory (např. většina oborů NMgr. programu Matematika na MFF). Dále vedle sebe existují akreditované studijní programy/obory, do kterých jsou přijímáni studenti, a programy/obory reakreditované „na dostudování". Aktuální informace o akreditovaných studijních programech a oborech a jejich současném statusu (vyučován, nevyučován, na dostudování) lze nalézt v akreditační databázi přístupné z webové stránky UK.

Více než polovina všech studijních programů na UK je akreditována také v cizím jazyce (VZ UK 2012), především v angličtině. Vysoké počty zahraničních studentů jsou charakteristické především pro lékařské fakulty, ale též např. pro FSV, která ve své VZ za rok 2010 uvádí, že *„Skutečnost, že v rámci výměny převazují přijíždějící studenti nad těmi, které FSV vysílá do zahraničí, není třeba chápat jako problém, spíše jako potvrzení atraktivity fakulty pro její zahraniční partnery*." Šesti fakultám se podařilo uskutečňovat již osm studijních programů v cizím jazyce společně se zahraničními vysokými školami formou *joint-degree*.

Další formy mezinárodní spolupráce ve vzdělávací činnosti jsou uvedeny v oddílu věnovaném internacionalizaci.

Strategický záměr v DZ UK 2001-2015 *„nadále podporovat* ***profesní bakalářské studijní programy*** *pouze tam, kde je o ně výrazný společenský zájem a kde jsou podmínky a kvalita jejich provozování jedinečné"* je významný pouze pro některé fakulty UK, např. pro lékařské fakulty, FTVS a některé další. Na UK se v současné době uskutečňuje devatenáct bakalářských studijních oborů (některé na více fakultách), které mají profesní charakter, ve většině z nich se jedná o přípravu na regulovaná povolání. Hlavní oblastí jsou nelékařské zdravotnické obory, jako Všeobecná sestra, Fyzioterapie, Zdravotní laborant a jiné, které nabízejí čtyři lékařské fakulty (s výjimkou LFP),

[4] UK má akreditaci „na dostudování" pro ještě celou řadu dalších „dlouhých" magisterských programů. Do těchto programů už nejsou přijímáni noví studenti a studuje v nich v současné době již jen malý počet studentů. Patří mezi ně např. studijní program Psychologie na FF; byly již akreditovány stejnojmenné programy bakalářský a navazující magisterský, do nichž jsou studenti přijímáni.

FaF a FTVS. Dalšími významnými oblastmi jsou sociální práce, kde nabízejí studium ETF a HTF, a pedagogika a vychovatelství, kde požadované kvalifikace nabízí PedF a HTF. Dva profesní obory je možno studovat na MFF. Profesní bakalářské programy/obory se tudíž uskutečňují na celkem deseti fakultách UK a studuje v nich přes sedmnáct procent z celkového počtu studentů bakalářských oborů na UK. Společenský zájem se projevuje zejména u oborů připravujících na regulovaná povolání, kterých je sedmnáct. Z hlediska množství oborů i počtu studentů je nejvýznamnějším sektorem zdravotní profesní vzdělávání na lékařských fakultách. Analýza provedená v roce 2012 ukázala, že prostředí výzkumně zaměřené univerzity poskytuje pro uskutečňování dobře zvolených profesních oborů vysoce kvalitní a jedinečné podmínky, jak ve využívání specializovaných pracovišť a laboratoří, tak v zapojení vysoce kvalifikovaných pedagogů. I když profesní bakalářské programy nepatří mezi priority UK, mají zde své pevné a důležité místo.

Přijímací řízení

DZ UK 2004-2010 ani jeho ADZ žádné konkrétní cíle pro přijímací řízení nestanovují. Jedním z cílů DZ UK 2011-2015 je posilovat výběrovost studia na UK ve všech jeho stupních.

Přijímací řízení na UK se řídí především ustanovením zákona o vysokých školách a dále pak Statutem UK, resp. *Řádem přijímacího řízení*, který je jeho přílohou. *Řád přijímacího řízení* dává fakultám velkou pravomoc ve stanovení dalších podmínek přijetí ke studiu, kterými jsou určité znalosti, schopnosti, nadání či prospěch na střední škole, ve způsobu ověření těchto podmínek přijímací zkouškou, v možnosti od této zkoušky upustit apod. Dále dává fakultám prostor pro rozhodnutí o počtu přijatých uchazečů, o stanovení odlišných podmínek pro studenty studující jiné studijní programy v ČR nebo v zahraničí, pro studenty, kteří jiný program již absolvovali apod.

Časový vývoj údajů o přijímacím řízení za celou UK je uveden v tabulce. Vyplývá z ní, že počty přihlášených se za celé období navýšily zhruba o 10 tisíc, i když nárůst zájmu nebyl zcela rovnoměrný. Poměr počtu přijatých a přihlášených je zhruba 30 % a časem spíše mírně vzrůstá.

POČTY PŘIHLÁŠEK A PŘIJATÝCH STUDENTŮ							
rok	počet přihlášek	% KS	přijatí celkem	přijatí			
				Bc.	NMgr.	Mgr.	Ph.D.
2004	52 787	10,5	16 182	6 000	-	8 510	1 571
2005	54 405	3,0	16 496	6 445	1 211	7 322	1 672
2006	54 492	13,1	17 343	7 765	2 231	5 744	1 603
2007	56 396	13,1	18 399	9 481	2 639	4 682	1 597
2008	61 541	13,3	21 685	12 464	3 251	4 428	1 542
2009	61 621	13,1	22 448	12 074	4 098	4 701	1 575
2010	64 545	13,8	23 091	12 054	4 645	4 738	1 654
2011	64 544	13,0	21 997	10 680	4 967	4 876	1 509
2012	66 252	12,2	21 120	10 113	5 141	4 603	1 480

Zdroj: VZ UK 2004-2012

Zájem uchazečů o studium na jednotlivých fakultách či o studium jednotlivých oborů se dosti liší (a s časem se též mění) a fakulty tomu přizpůsobují svoji strategii při přijímacím řízení. Ve snaze získat talentované studenty přijímají některé fakulty uchazeče bez přijímací zkoušky na základě vynikajícího prospěchu na střední škole nebo na základě účasti v různých soutěžích, jako jsou oborové olympiády, nebo v korespondenčních seminářích. Úplné zrušení přijímacích zkoušek (např. na MFF nebo ETF) se však neosvědčilo a zkoušky byly po několika letech zase zavedeny.

Prostupnost studia, kreditní systém, dodatek k diplomu, uznávání studia

Dlouhodobým cílem UK je *„odstraňovat bariéry, které z jednotlivých pracovišť i fakult vytvářejí uzavřené celky"*, podporovat prostupnost studia i přestupy, které by se měly obejít bez komplikací, optimalizovat podmínky pro absolvování předmětů na jiných fakultách než na té, kde je student zapsán. Usnadnění prostupnosti by mělo podpořit zavedení kreditního systému, ale i další nástroje, jako jsou vhodně definované podmínky návaznosti mezi bakalářskými a navazujícími magisterskými programy, aktualizované informace zveřejňované ve vhodné formě (sylaby, anotace) apod., ale zejména dohody mezi fakultami o vzájemném uznávání splnění studijních povinností. Opakovaným cílem koncepčních dokumentů je zavedení kreditního systému, vydávání dodatku k diplomu a získání jak DS Label, tak ECTS Label.

UK reagovala na situaci, kdy novelou zákona o vysokých školách z roku 2005 fakulty ztratily právo na vlastní studijní a zkušební řády, komplexní úpravou *Studijního a zkušebního řádu* UK. Tento předpis vytvořil jednotná rámcová studijní pravidla, která podporují prostupnost studia a využívání studijní nabídky v rámci celé UK, sjednotil mj. i kreditní systém, umožnil však i specifické úpravy studijních předpisů na jednotlivých fakultách.

Implementace kreditního systému, která byla dokončena v roce 2007, je téměř bez výjimky považována za významný příspěvek k rozvoji vzdělávací činnosti na univerzitě a na jejích fakultách a proběhla na UK bez zřejmých zásadních problémů. Nejčastěji zmiňovanou předností kreditního systému je zlepšení prostupnosti studia jak mezi fakultami UK, tak uvnitř fakult mezi studijními programy/obory i mezi jednotlivými stupni studia a podpora internacionalizace studia. Dobrou funkci kreditního systému mohou zatím doložit příklady dobré praxe, podrobná analýza (která je záměrem DZ UK 2011-2015 i DZ na řadě fakult) není zatím k dispozici.

Vydávání dodatku k diplomu patří již k běžně zvládnutým povinnostem, což kromě jiného dokumentuje úspěšné získání DS Label pro UK. Cíl připravit podklady pro podání žádosti o udělení ECTS Label nebyl od roku 2009 nijak komentován.

Problematika uznávání studia zasahuje do dvou oblastí. První z nich souvisí s internacionalizací studia a studentskými mobilitami a týká se uznávání části studia realizovaného studenty UK na zahraniční vysoké škole. O těchto záležitostech je pojednáno v oddílu věnovaném internacionalizaci.

Druhá oblast zahrnuje uznávání uceleného zahraničního vysokoškolského vzdělání (nostrifikaci zahraničních diplomů). Vzhledem k velké prestiži UK a její široké nabídce studijních oborů představuje vyřizování žádostí o uznání poměrně rozsáhlou agendu. Počet žádostí v posledních letech neustále stoupá, např. v roce 2012 se zdvojnásobil oproti předcházejícímu roku a přesáhl 1 250.

VZ UK i některých fakult sledují statistická data týkající se uznávání zahraničního vzdělání. V průměru bývá něco přes 25 % žádostí zamítnuto. Výjimkou v uznávání je PF, která velkou část žádostí odmítá, její VZ tuto skutečnost komentují jen velmi stručně.

Formy studia, společné studijní programy, spolupráce s praxí

UK deklarovala již prostřednictvím DZ UK 2004-2010 významnou podporu užívání moderních informačních technologií ve vzdělávání s důrazem na zajištění materiálních podmínek pro fungování takto koncipované výuky, zatímco DZ UK 2011-2015 spojuje distanční vzdělávání s konceptem celoživotního učení, který by měl být výzvou pro vytváření a nabídku nových forem vzdělávání.

Otevřenost Univerzity Karlovy vzhledem k partnerům i celé společnosti, rozvoj spolupráce s domácími i zahraničními partnery a podporu interdisciplinarity, která je na spolupráci postavená, obsahoval již DZ UK 2004-2010. Konkrétněji se tyto cíle projevily v podpoře společných

programů s VOŠ, spolupráce mezi fakultami i s dalšími vysokými školami nebo v realizaci profesních bakalářských studijních programů s kvalitními partnery. V dalším období se podobné záměry objevily spíše implicitně v různých oblastech vzdělávací činnosti UK.

POČTY STUDENTŮ (STUDIÍ) NA UK V RŮZNÝCH FORMÁCH STUDIA											
rok	Bc.		Mgr.		NMgr.		Ph.D.		celkem		
	PF	KF	PF	KF	PF	KF	PF	KF	PF	KF	PF+KF
2004	7 128	2 200	25 068	1 297	1 737	321	2 654	3 986	36 647	7 744	44 391
2005	8 816	2 423	24 286	1 180	1 878	428	2 724	4 180	37 704	8 211	45 915
2006	10 749	2 727	22 851	879	2 717	544	2 899	4 465	39 216	8 615	47 831
2007	12 420	3 117	20 644	728	3 744	670	2 899	4 760	39 707	9 275	48 982
2008	14 623	3 893	18 964	563	4 666	998	3 009	4 659	41 262	10 113	51 375
2009	15 743	4 413	17 624	420	5 413	1 257	3 184	4 788	41 964	10 878	52 842
2010	16 365	4 725	16 670	343	6 183	1 473	3 271	4 818	42 489	11 359	53 848
2011	15 958	4 434	15 976	307	7 004	1 504	3 285	4 843	42 223	11 088	53 311
2012	15 400	4 135	15 237	246	7 574	1 501	3 341	4 697	41 552	10 579	52 131

Zdroj: VZČ UK

Na všech fakultách převažuje zájem o prezenční studium. Nižší počty studentů v kombinovaném studiu nejsou však dány jenom zájmem, ale také, a někdy především, obsahem studijních programů a studijních oborů, protože v některých případech nemusí být kombinované studium vhodné, někdy dokonce ani použitelné – jde především o lékařské a přírodovědné obory s velkou částí praktické a laboratorní výuky, kterou nelze nebo není vhodné uskutečňovat v distanční formě. Taktéž PF zatím magisterský program nabízí pouze v prezenční formě, v případě lékařských fakult uskutečňování programů Všeobecné lékařství a Zubní lékařství v prezenční formě je požadavkem směrnice EU. Proto nejméně programů v kombinované formě studia je u dlouhých nestrukturalizovaných magisterských programů.

Naopak zkušenosti některých fakult s kombinovaným studiem jsou velmi dobré, zdůrazňována je například možnost využít kombinované formy studia pro uspokojení poptávky po studiu (FSV) a poskytnout tak vzdělání většímu počtu zájemců, než by tomu bylo pouze v případě prezenčního studia.

Počty studentů v kombinovaném studiu narůstají a zřetelné to je zejména u bakalářského studia.

Studijní programy uskutečňované společně více fakultami, případně ve spolupráci s dalšími VŠ nebo VOŠ, jsou pro jednotlivé fakulty více či méně vhodné nebo atraktivní. Spolupráce s VOŠ je patrně zajímavá a užitečná například pro teologické fakulty v oblasti sociální práce.

Zajímavým příkladem spolupráce s mimouniverzitními partnery byla příprava nového nestrukturovaného magisterského studijního programu na PF. Diskuse o obsahu studia se účastnily ostatní právnické fakulty v ČR a právnické fakulty v SR, využito bylo členství PF v evropské organizaci právnických fakult ELFA, diskusí se účastnili zástupci právnických profesí, Ministerstva spravedlnosti, Senátu PČR, Ústavního soudu a další odborníci, včetně řady významných osobností ze zahraničí.

Také PedF v souladu s požadavkem ADZ PedF 2010 *„provést analýzu stávajících studijních programů z hlediska požadavků pedagogické praxe“* plánuje rozvoj spolupráce s fakultními školami a dalšími pracovišti na uskutečňování studijních programů fakulty.

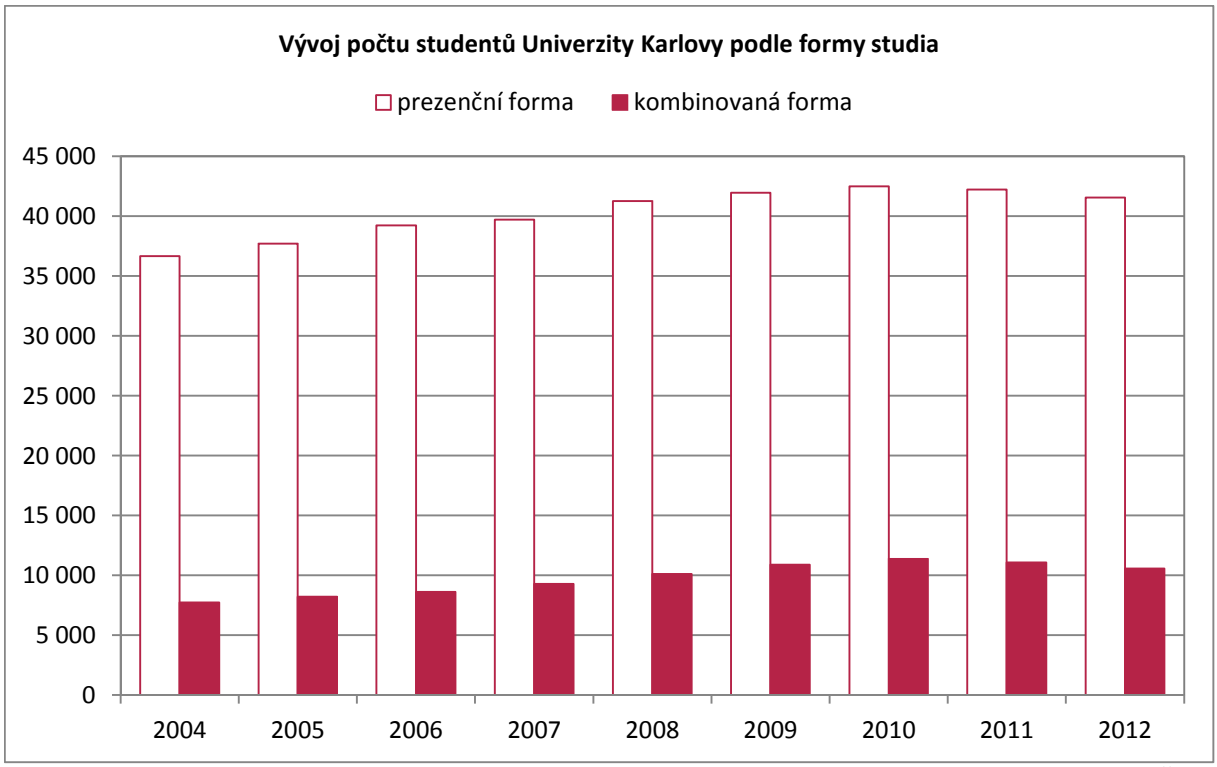

Zdroj: VZČ UK

Podpora studentů

UK podporuje své studenty finančně různými druhy **stipendií**. Celkový objem rozdělovaných prostředků v posledních letech rostl a v roce 2012 dosáhl částky přes 460 mil. Kč. Největší část (téměř 60 %) tvořila stipendia pro studenty doktorských programů. Motivační roli hrají stipendia za vynikající studijní výsledky, která podle *Stipendijního řádu* pobírá vždy nejméně 10 % nejlepších studentů dané fakulty, studijního programu a ročníku. Celková částka na tato stipendia vzrostla z cca 30 mil. Kč v roce 2011 na 37 mil. Kč v roce 2012. Dalšími druhy jsou stipendia na ubytování, sociální stipendia a šest druhů účelových stipendií.

Významnou formou podpory jsou **služby** poskytované studentům. Kromě služeb ubytovacích (13 tisíc lůžek na kolejích) a stravovacích (11 menz) jsou to zejména informační a knihovnické služby poskytované knihovnami na fakultách a dalších součástech UK. Vydávání publikací, periodik a učebních textů zajišťují kromě univerzitního nakladatelství Karolinum i fakultní vydavatelství (Matfyzpress, Pedagogická fakulta, Filozofická fakulta) a fakultní ediční střediska (např. na PF).

Informační a poradenské služby poskytuje na celouniverzitní úrovni Informační a poradenské centrum UK, jehož součástí jsou Psychologická poradna, Profesní poradna a Sociálně-právní poradna. Kancelář pro studenty se speciálními potřebami systematicky pečuje zhruba o 200 studentů.

Podpora **studentů se speciálními potřebami** je významnou silnou stránkou UK i většiny fakult, jejich aktivity někdy dokonce do jisté míry „předbíhají“ záměry formulované na úrovni UK. Hlavními nástroji podpory jsou: modifikace přijímacího řízení, modifikace studijních podmínek, poskytování klíčových podpůrných služeb, zpřístupňování a úpravy prostor, zejména učeben a knihoven, poskytování knihovnických a informačních služeb, zvýhodnění při žádostech o ubytování apod. Příklady hodné zveřejnění je možné najít na všech fakultách, uveďme proto některé z nich.

Do podpory studentů se specifickými vzdělávacími potřebami je na FF vedle studijního oddělení zapojena i řada pracovníků jednotlivých kateder, ústavů a knihoven. S pozitivním ohlasem učitelů se setkávají semináře, které se zabývají využitím osvědčených postupů pro studium studentů s různým typem postižení a využitím výsledků analýzy provedené na základě dotazníkového šetření o vhodnosti oborů pro studenty s různým postižením. Nepochybně velmi důležitá je pro tyto studenty možnost požádat o modifikaci průběhu studia na základě individuálního studijního plánu na počátku každého semestru atd. Za zmínku stojí i rozvoj a stálé zlepšování služeb studentům se speciálními potřebami na FTSV, kde mohou být nároky na tyto služby komplikované a obtížné.

Na úrovni UK bylo v roce 2012 provedeno celkové vyhodnocení poskytovaných služeb, na jehož základě byl vydán nový předpis *Standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově v Praze*. Ten nahradil podobný předpis z roku 2008, provedl standardizaci poskytovaných služeb podle nové typologie, zavedl pravidla pro funkční diagnostiku a zejména zavedl systém hodnocení kvality poskytování všech typů služeb.

Hodnocení a zajišťování kvality

Pro naplnění všech významných cílů ve vzdělávání je velmi důležité zajišťování její kvality. V systému zajišťování kvality přikládá UK významnou roli funkci garanta studijního oboru, který zde byl zaveden již v roce 1999. V návaznosti na novelu zákona o vysokých školách z r. 2010, který garanty zavedl v obecném předpisu, a v návaznosti na Standardy Akreditační komise provedla UK celkové vyhodnocení a revizi vnitřních předpisů se záměrem posílit roli garantů jako klíčových ručitelů za obsah a kvalitu vzdělávání v příslušných studijních programech a oborech. Přitom je důležité, aby plně fungoval dvojstupňový systém, tj. garantů na úrovni studijních oborů i studijních programů. Novým předpisem *Činnost garantů studijních programů, oborových garantů a oborových rad* byly mj. zavedeny v bakalářských a magisterských programech, které se člení na více oborů, Rady garantů studijního programu, složené z oborových garantů (je to jistá analogie oborových rad u doktorských programů). Garanti programů i oborů by měli hrát klíčovou roli nejen při přípravě akreditačních materiálů, ale ve všech oblastech zajišťování kvality studia, včetně vyhodnocování studentských hodnocení.

Studentská hodnocení výuky poskytují při zajišťování kvality velmi užitečnou zpětnou vazbu. DZ UK 2004-2010 označil pravidelné hodnocení výuky studenty za důležitý prvek při hledání optimální podoby strukturovaného studia, která předpokládá průběžné hodnocení kvality. Kvalita vzdělávání je implicitně zakotvená ve většině záměrů DZ UK 2011-2015, zatímco explicitní požadavky se dostaly především do nástrojů k naplňování jeho cílů – zkvalitnit periodické hodnocení kvality studenty a absolventy, zvýšit kvalitu studijních programů s využitím silných stránek skupin příbuzných oborů a odstranit redundance a nefunkční duplicity. Mezi nástroji lze najít též požadavek vyhodnotit dosavadní praxi se studentským a absolventským hodnocením kvality výuky, ale i nástroje týkající se blízké i patrně vzdálené budoucnosti – tj. vyhodnocení výsledků pilotní implementace projektu Q-RAM a aktivní využití akreditace institucí, pokud k němu na základě změny zákona o vysokých školách dojde.

Studentské hodnocení výuky organizované na fakultách, případně na katedrách a dalších pracovištích, slouží jako bezprostřední zpětná vazba pro vyučující a pro další odpovědné pracovníky. Pravidla pro studentská hodnocení jsou stanovena *Řádem pro hodnocení výuky studenty na UK*, některé fakulty však rozvíjejí svoje vlastní systémy. Na celouniverzitní úrovni probíhá hodnocení vybraných kurzů a již třikrát v průběhu sledovaného období se uskutečnilo hodnocení vybraných profilových předmětů (2009, 2010 a 2011), s cílem najít možnost srovnání mezi oborově příbuznými fakultami.

Příkladem dobré praxe může být využití profesionálně připraveného dotazníku pro studentské hodnocení, který využívá FSV a velmi dobře zpracované, veřejně dostupné výsledky hodnocení.

Inspirací mohou být i cíle FTVS, která plánuje komplexní hodnocení kvality vzdělávací činnosti, v níž se odrazí výstupní produkty fakulty, internacionalizace, nákladovosti pracovišť apod.

3. Doktorské studium

Doktorskému studiu je ve vzdělávací činnosti UK věnována značná pozornost, podle DZ UK 2011-2015 je považováno za *prioritu vzdělávací činnosti*. Oba dlouhodobé záměry zdůrazňují nutnost jeho *propojení s vědeckou a výzkumnou činností jednotlivých pracovišť*.

Nabídka doktorských studijních programů a oborů je na UK velmi široká, jsou akreditovány na všech 17 fakultách.

O postavení doktorského studia na UK svědčí několik kvantitativních ukazatelů. **Celkový počet doktorandů** na UK vzrostl mezi roky 2004 a 2011 o téměř 23 %, v roce 2012 poklesl o 2 % a činil 7 600. Jelikož celkový počet studentů rovněž rostl, **podíl** doktorandů z celkového počtu studentů zůstával prakticky konstantní ve výši 15,7 %. Tento podíl je druhý nejvyšší v ČR, větší podíl doktorandů má pouze VŠCHT (20 % v roce 2012, 23,8 % v roce 2010), přičemž celostátní průměr v roce činil 2012 7,5 %.

Za průměrnou hodnotou téměř 16 % pro celou UK se ovšem skrývá poměrně velké rozpětí tohoto poměru na jednotlivých fakultách, které se pohybuje od cca 6-8 % na PedF, HTF a FHS (kde ovšem trvale roste) do cca 30 % na PřF.

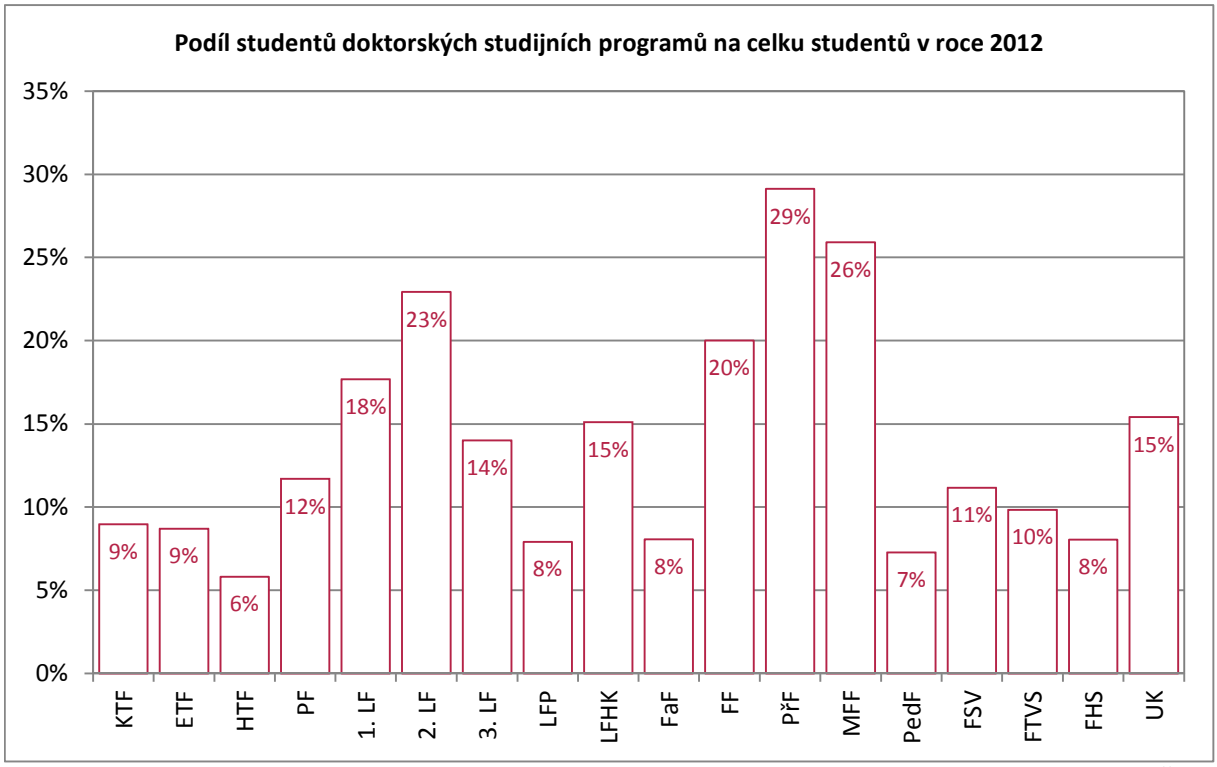

Zdroj: VZČ UK

Doktorandi UK tvoří největší část z doktorandů na všech vysokých školách v ČR, kolem 30 % – také tento podíl zůstává dlouhodobě téměř konstantní.

O doktorské studium na UK projevují zájem nejen absolventi magisterského studia z vlastní fakulty, ale hlásí se do něho též uchazeči jak z jiných fakult UK, tak i z jiných vysokých škol v ČR i

ze zahraničí. Podíl těchto uchazečů na počtu přijímaných[5] se na jednotlivých fakultách dosti liší: na třech pražských lékařských fakultách (1. LF, 2. LF, 3. LF) a FHS to byla dokonce více než polovina, téměř polovina to byla na ETF, LFHK a PedF; pouze na třech fakultách byl tento podíl menší než 20 %: na FaF činil 17,3 %, na MFF 9,8 % a na HTF 7,5 %. Z jiných vysokých škol přišlo nejvíce doktorandů na FHS (26,6 %), PF (26,5 %) a PedF (24,9 %). Mezi zapsanými do doktorského studia na UK bývá každoročně asi 15 % cizinců. Z těchto údajů vyplývá, že **prostupnost** mezi magisterským a doktorským stupněm je na UK poměrně velká, stejně tak jako otevřenost uchazečům o doktorské studium z jiných vysokých škol.

Ukazatele jako počet doktorandů nebo jejich podíl z celkového počtu studentů vypovídají jen přibližně o rozsahu a významu doktorského studia na dané vysoké škole nebo fakultě, neboť jsou ovlivněny jednak průměrnou dobou doktorského studia (která může značně převyšovat standardní dobu studia), jednak rozsahem magisterského a především bakalářského studia. Jako ukazatel s větší vypovídací hodnotou se jeví **počet absolventů** doktorského studia. Ten na celé UK vzrostl během hodnoceného období cca o 55 % a dosáhl v roce 2012 hodnoty 771. Nejvíce absolventů mají pochopitelně velké fakulty s velkým počtem doktorských studijních programů a oborů, PřF a FF, kde se počet absolventů pohybuje ročně kolem 150.

Jako poměrně objektivní ukazatel relativního zastoupení doktorského studia na jednotlivých fakultách se jeví **poměr absolventů doktorského a magisterského studia**. Jelikož zejména u malých fakult mohou být velké meziroční fluktuace v počtu absolventů, bereme pro výpočet uvedeného poměru vždy souhrnný počet absolventů za celé sledované období 2004-2012. Podle tohoto ukazatele je doktorské studium relativně nejvíce zastoupeno na MFF, PřF (okolo 30 %) a ETF (cca 25 %); následuje FF (cca 20 %), lékařské fakulty (s výjimkou LFP), FSV a FaF (12 až 14 %). Na ostatních fakultách je tento poměr menší než 10 %.

Lze konstatovat, že na více než polovině fakult odpovídá poměrné zastoupení doktorského studia obecným představám o výzkumné univerzitě. UK je však současně naší největší vysokou školou a vzdělává značné počty odborníků pro řadu profesí (učitelé, lékaři, právníci), jejichž každodenní výkon není nezbytně spojen s vědeckou činností. Jelikož v nejbližší budoucnosti nelze očekávat zvyšování celkového počtu studentů UK (spíše půjde o mírné snižování), nemá patrně smysl usilovat o další zvyšování relativního (ani absolutního) počtu doktorandů. Dlouhodobé záměry ani jejich aktualizace ostatně v tomto směru žádné cíle nestanoví.

DZ UK 2004-2010 však stanovil několik úkolů s cílem *„dále zvýšit úspěšnost doktorského studia“*, má se však zároveň *„také usilovat o prosazení náročných kritérií doktorského studia, jejichž plnění by se na UK stalo standardem“*. Pokud jde o **úspěšnost** doktorského studia, je možno ji hodnotit podle počtu absolventů a počtu „neúspěšných“, tj. těch, kteří studium (v témže roce) ukončili „způsobem jiným než absolvováním, přestupem, převodem, zánikem akreditace, odnětím akreditace studijnímu programu či úspěšným ukončením stáže“ (VZČ UK 2012). Ročně je UK takových osob přes 600. „Úspěšnost“ je pak možno definovat jako poměr počtu absolventů a součtu počtu absolventů a počtu „neúspěšných“. Takto definovaný ukazatel se v hodnoceném období pohyboval okolo 50 %. To je možno z jistého hlediska považovat za známku náročnosti doktorského studia, je však třeba vzít v úvahu, že část doktorandů ukončuje studium z osobních důvodů a nikoli z důvodů neúspěchu u zkoušek či při obhajobě disertační práce.

Nástrojů pro zajišťování kvality doktorského studia je několik. Podle zákona o vysokých školách studium v doktorském studijním programu sleduje a hodnotí oborová rada. Tu jmenuje děkan pro každý doktorský studijní program uskutečňovaný na fakultě, často i pro jednotlivé obory. Velmi užitečným nástrojem je **pravidelné** (každoroční) **hodnocení doktorandů**, které předepi-

[5] Následující data jsou převzata ze studie Ryška, R. et al.: *Zaměstnatelnost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy*. SVP, Praha 2012. Vzhledem k meziročnímu kolísání bereme pro srovnání průměrné hodnoty za období 2003-2011.

suje Studijní a zkušební řád UK v čl. 8, odst. 4. Toto spolu s odůvodněním předkládá školitel a následně projednává a schvaluje oborová rada. Závěrem hodnocení je konstatování, jak student plní individuální studijní plán (ISP): A – plní ISP; B – bez závažných důvodů neplní některé části ISP; C – nesplnil povinnosti ISP, což je důvodem pro ukončení studia.

Při hodnocení se rovněž uvádí, zda školitel má základní pracoviště na UK, v AV ČR nebo jinde a zda student v hodnoceném období absolvoval zahraniční stáž v trvání 3 měsíců nebo nad 3 měsíce. Hodnocení za celou fakultu pak projednává rovněž její vědecká rada.[6]

Ze souhrnných údajů za celou UK vyplývají např. tyto poznatky: Asi 81 % hodnocených doktorandů má školitele z UK, cca 12 % z AV ČR a cca 7 % z ostatních pracovišť. Lze odhadnout, že doktorandů, kteří absolvovali zahraniční stáž alespoň jednou během studia, není více než 75 % (podrobněji je o tom pojednáno v hodnotící zprávě o internacionalizaci). Hodnocení A získává v průměru 80 % doktorandů, hodnocení B 16 % a hodnocení C 4 %. Pro posouzení, zda se zvyšuje úspěšnost doktorského studia, však tyto údaje nepostačují: 4 % hodnocených doktorandů v kategorii C znamená přibližně 300 osob, což je zhruba polovina z počtu vykazovaných jako „neúspěšní“. Je možno pouze konstatovat náznak poklesu podílu hodnocených doktorandů v kategorii C (5 % v období 2005-2010, 4 % v posledních dvou letech).

Akreditační komise provedla v letech 2011-2013 **hodnocení doktorských studijních programů** na všech univerzitních veřejných a státních vysokých školách (s výjimkou uměleckých), tudíž i na všech 17 fakultách UK. Každá fakulta nejprve vyplnila dotazník, který sloužil jako vlastní hodnotící zpráva. Účelové pracovní skupiny, jmenované Akreditační komisí, na jeho základě při návštěvě fakulty hodnotily především výzkumnou, vývojovou a další činnost jak garantů a školitelů, tak i doktorandů. Zajímaly se o granty a projekty a o zapojení doktorandů do jejich řešení, sledovaly i personální složení oborových rad, kvalifikaci jejich členů, počet doktorandů u jednotlivých školitelů. Členové pracovních skupin kontrolovali i vybrané disertační práce a jejich tematickou návaznost na akreditované obory. Hovořili též s některými doktorandy. O hodnocení na dané fakultě byla vypracována závěrečná zpráva, která obsahuje doporučení k odstranění zjištěných nedostatků a zpravidla i závěry k akreditaci hodnocených doktorských studijních programů.

Na většině fakult bylo zjištěno, že vysoké procento doktorandů se aktivně podílí na vědecké a výzkumné práci školících pracovišť v rámci grantů poskytovaných domácími i zahraničními agenturami, publikují v zahraničních časopisech a absolvují zahraniční stáže. Kvalita disertačních prací byla shledána většinou jako dobrá. Nebyly-li shledány další závažné nedostatky, vyslovila Akreditační komise v těchto případech zároveň souhlas s prodloužením akreditace příslušných programů či oborů 4 roky, příp. i o 8 let (též s ohledem na dobu platnosti stávající akreditace). Tato situace nastala na všech lékařských fakultách, PF, FSV, FHS. (Na lékařských fakultách se ojediněle vyskytly případy, že v daném programu po delší dobu nebyli žádní studenti a tím ani absolventi; v těchto případech byla zatím ponechána v platnosti stávající akreditace).

S prodloužením akreditace o 4 roky nebo o 8 let souhlasila Akreditační komise u většiny uskutečňovaných doktorských programů/oborů i na dalších 6 fakultách (FaF, FF, PřF, MFF, PedF, FTVS), přičemž si vyžádala předložení kontrolní zprávy, jak byly odstraněny nedostatky zjištěné u některých programů/oborů (u kterých ponechala v platnosti stávající akreditaci). Na teologických fakultách bylo hodnocení většiny programů/oborů rovněž pozitivní, k prodloužení akreditace se však Akreditační komise nevyjádřila. U dvou oborů (Filozofie na ETF a Dějiny křesťan-

[6] Hodnoceni jsou všichni doktorandi kromě nově přijatých v daném akademickém roce. Počet hodnocených doktorandů proto může být menší než celkový počet doktorandů uvedený ve výroční zprávě nebo v Matrice studentů.

ského umění na KTF) požadovala zkvalitnit personální a organizační zabezpečení; do uskutečnění změn navrhla omezení akreditace.

Hodnocení provedené Akreditační komisí tedy ukázalo, že se v převážné většině doktorského studia daří dosahovat cílů týkajících se propojení tohoto studia s vědeckou a výzkumnou činností a prosazování náročných kritérií. Toto hodnocení všech doktorských programů znamenalo velký přínos pro zajišťování kvality prioritní vzdělávací činnosti UK.

Ke kvalitě doktorského studia významně přispívá i **spolupráce s odborníky z jiných institucí**, především z ústavů AV ČR. Ti se na většině fakult podílejí na uskutečňování doktorského studia jako školitelé, konzultanti, členové oborových rad a zkušebních komisí a oponenti disertačních prací. Doktorské studium se tak vyznačuje poměrně vysokou účastí externistů ve všech jeho etapách. Některé fakulty uskutečňují některé doktorské studijní programy výslovně ve spolupráci s jinými institucemi a mají k tomu uzavřeny příslušné dohody. V současné době se tato spolupráce opírá o *Rámcovou smlouvu o spolupráci při realizaci studijních programů a Smlouvu o sdružení uzavřené mezi Univerzitou Karlovou v Praze a Akademií věd ČR* (2007). Význačným příkladem dobré praxe je v tomto směru spolupráce UK a AV ČR v oblasti doktorského studia v biologii a medicíně (biomedicíně), kterou navázaly pražské lékařské fakulty již v roce 1992. Spolupráce umožňuje soustředěné využití odborné kapacity obou institucí a účelné využití materiálních prostředků jednotlivých školících pracovišť. Doktorské studijní programy koordinuje Koordinační rada, jejímiž členy jsou i předsedové (případně členové) oborových rad příslušných doktorských studijních programů. Spolupráce se kromě lékařských fakult účastní i FTVS a PřF, ze strany AV ČR např. Fyziologický ústav, Mikrobiologický ústav, Ústav experimentální medicíny, Ústav molekulární genetiky a další.

Dalšími příklady jsou společná pracoviště AV ČR a UK: Centrum mediavelistických studií (FF, Filozofický ústav AV ČR) a Centrum biblických studií (ETF, Filozofický ústav AV ČR).

Příkladem z oblasti společenských věd může být FSV, která uskutečňuje studijní obor Moderní dějiny ve spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR a obor Sociologie se Sociologickým ústavem AV ČR.

Přínos bohatě rozvinuté mezinárodní spolupráce ke kvalitě doktorského studia na UK je podrobně dokumentován v hodnotící zprávě o internacionalizaci.

Obecného síle „*Posilování vazby vědy a výzkumu na vzdělávací činnost*“ (DZ UK 2004-2010, část C), který byl upřesněn v ADZ UK 2004/05, 2005/06 a 2006/07, bylo v letech 2004-2009 dosahováno též promyšleným využíváním prostředků na tzv. specifický výzkum. Jeho větší část byla přidělována Grantové agentuře UK, do níž od roku 2006 mohou podávat projekty pouze studenti UK v magisterských a především v doktorských programech. Této snaze vyšla vstříc i novela zákona o podpoře výzkumu a vývoje z roku 2009 (zákon č. 110/2009 Sb.), která nově definovala „**specifický vysokoškolský výzkum**“ (SVV) jako „*výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním*“. Finanční prostředky přidělované na SVV jsou na UK od roku 2010 rozdělovány formou dvou soutěží: soutěže SVV a soutěže GA UK. Zatímco projekty SVV jsou určeny pro větší týmy a hromadnější podporu magisterských a doktorských studentů, soutěž GAUK podporuje individuální studentské projekty. Jsou poskytována i tzv. stipendia na výzkum. Členem řešitelského týmu je vždy též školitel doktoranda nebo vedoucí diplomové práce.

Ve výročních zprávách UK jsou pravidelně uváděny počty podaných a přijatých projektů podle fakult a rovněž takto získané finanční prostředky. Např. v roce 2010 bylo z prostředků SVV podpořeno 129 disertačních, 30 rigorózních a 186 diplomových prací.

Celkové finanční prostředky rozdělované v soutěžích GA UK a SVV i počty podpořených projektů během hodnoceného období výrazně vzrostly. V roce 2012 bylo přijato v GA UK 322 projektů v SVV 116 projektů. Celkem bylo k dispozici 293 mil. Kč, z nichž ovšem byly financovány i víceleté projekty přijaté v minulých letech. Je tedy dosahováno i cíle v DZ UK 2011-2015 *„podle finančních možností nadále rozšiřovat podporu doktorandů prostřednictvím GA UK a pečovat o kvalitu jejího recenzního řízení.“*

Během hodnoceného období byla realizována sada opatření ke zlepšení činnosti GA UK, tak jak byla plánována v DZ a jeho aktualizacích. Podrobněji o této problematice pojednává část Vědecká, výzkumná, vývojová a další tvůrčí činnost, kapitola Studentská vědecká činnost.

Ke kvalitě doktorského studia přispívá i pestrá nabídka jednodenních **seminářů, kurzů a workshopů pro doktorandy,** které zajišťuje každoročně Informačně-poradenské centrum UK. Tyto akce jsou v současné době zaměřeny na témata jako informace ve vědě, sociální kompetence, efektivní zvládání pracovní zátěže, projektové a procesní řízení, etika ve vědě. Jsou poskytovány i informace o možnostech zahraničních stáží a zahraničních stipendiích.

Pro začínající pedagogické pracovníky (doktorandy a postdoktorandy) funguje supervizní skupina. Akce jsou financovány z rozvojového projektu MŠMT a jsou pro účastníky z UK zdarma. Je tak plněn i konkrétní cíl ADZ UK 2007/08 *„Vytvořit nabídku kurzů pro zvyšování konkurenceschopnosti absolventů doktorského studia na trhu práce pro studenty všech fakult.*“

4. Celoživotní vzdělávání

DZ 2004-2010 i ADZ tohoto období se věnují celoživotnímu vzdělávání (CŽV) velmi důkladně. Nejdůležitějším záměrem je provést komplexní bilanci aktivit CŽV a záměrů jeho rozvoje (ADZ 2007/2008) a na základě výsledků analýzy připravit kroky k výraznému zvýšení výkonů UK v této oblasti. DZ 2011-2015 uvádí, že současný stav CŽV *„není plně uspokojivý“*. Formuluje proto záměr aplikovat koncept celoživotního učení, který bude reagovat na změny vnějšího prostředí, zejména na demografický pokles, který by měl vyvolat nabídku kurzů orientovaných na výkon povolání. Záměrem je dále *„vhodnými formami koordinovat aktivity v oblasti CŽV a poskytovat relevantní informace o poptávce po kurzech; v příslušných oborech připravit nabídku kvalitního vzdělávání pro veřejnou správu.“* Důležitým nástrojem k dosažení cílů by měly být především pravidelné analýzy aktivit CŽV a následné využití jejich výsledků. Prioritou ADZ 2012 je projednat a připravit Strategii celoživotního vzdělávání na UK a nástrojem k tomu určeným je novelizace *Řádu celoživotního vzdělávání UK*.

V souladu se záměrem DZ UK 2004-2005 byla v roce 2010 provedena analýza CŽV, z jejíchž výsledků vyplynulo, že početně stále převažují kurzy zaměřené profesně, i když jich v posledních letech ubylo na úkor kurzů zájmových.

Fakulty a další součásti UK podle VZ přistupují k CŽV diverzifikovaným způsobem. Nejvýznamněji se na CŽV podílejí FF, PedF a ÚJOP, i když na PedF zcela převažují kurzy profesní, zatímco na FF kurzy zájmové (včetně U3V).

POČTY KURZŮ A ÚČASTNÍKŮ CŽV

rok	typ kurzů				počty účastníků			
	zájmové	Profesní	U3V	celkem	zájmové	profesní	U3V	celkem
2006	31	256	78	365	2 199	8 035	4 333	14 567
2007	22	200	106	328	1 240	5 931	4 423	11 594
2008	48	185	75	308	2 418	7 169	4 154	13 741
2009	110	211	71	392	4 997	6 977	4 426	16 400
2010	44	158	65	267	1 790	6 160	4 773	12 723

2011	82	142	91	315	3 422	4 478	4 432	12 332
2012	138	308	88	534	5 545	14 615	5 087	25 247

Zdroj: VZČ UK

Analýza ukázala, že vzhledem k dlouhodobé spolupráci řady akreditovaných subjektů s veřejnou správou není uplatnění UK ve větším měřítku v této oblasti reálné. Naopak některé fakulty získaly zkušenosti s nabídkou kurzů CŽV zahraničním zájemcům a podporují tak dobré jméno UK v zahraničí.

Kurzy Univerzity 3. věku (U3V) jsou dlouhodobě velmi žádané a úspěšné a v současné době je poskytuje 15 fakult, Ústřední knihovna UK a ÚJOP. V dalších letech ovlivní rozvoj CŽV změny týkající se lékařských fakult, které se staly členy *Asociace pro celoživotní vzdělávání České lékařské komory* a jejich postavení v CŽV ovlivní též změna v oblasti způsobilosti k výkonu povolání lékaře, *„neboť na základě veřejnoprávní smlouvy mezi UK a Ministerstvem zdravotnictví ČR ze září 2011 přešlo specializační vzdělávání na lékařské fakulty.“*

Důsledkem analýzy byla novelizace *Řádu celoživotního vzdělávání* na UK v roce 2012 a změna *Statutu UK* tak, aby bylo možné uskutečňovat kurzy s udělením zahraničního titulu, což bylo hned využito na PF při realizaci třísemestrálního kurzu, vedoucího k udělení titulu LL. M. (Magister Legum/Master of Laws), který patří mezi mezinárodně uznávané kurzy.

5. Shrnutí rozvoje vzdělávací činnosti na fakultách

KTF

Katolická teologická fakulta (KTF) je jednou ze čtyř zakládajících fakult dnešní Univerzity Karlovy v Praze; kanonicky ji dne 26. ledna 1347 ustavil papež Klement VI., z moci římského a českého krále ji dne 7. dubna 1348 založil Karel IV. V roce 1950 byla vyňata ze svazku Univerzity Karlovy v Praze a v roce 1953 pod změněným názvem Římskokatolická cyrilometodějská bohoslovecká fakulta přestěhována do Litoměřic. V roce 1990 byla zákonem č. 163/1990 Sb. znovu začleněna do svazku Univerzity Karlovy v Praze a svou činnost dále rozvíjí ve svém pražském sídle.

KTF má úzký vztah ke katolické církvi – jejím původním posláním bylo vzdělávání budoucích kněží. Po roce 1990 se její vzdělávací činnost rozšířila i na laiky, a to zavedením dálkového (později kombinovaného) studia a na vzdělávání v dalších studijních programech kromě teologie.

Organizačně se člení na 5 kateder (filosofie, fundamentální a dogmatické teologie, teologické etiky a spirituální teologie, biblických věd, pastorálních oborů a právních věd) a na Ústav dějin křesťanského umění. Na KTF též působí 4 výzkumná centra: Centrum pro studium migrace, Centrum teologie a umění, Centrum dějin české teologie a Centrum Pro Oriente Christiano.

Po nabytí platnosti zákona o vysokých školách č. 111/1998 Sb. se KTF rozhodla ponechat studijní program/obor Katolická teologie jako „dlouhý“, nestrukturovaný magisterský program v prezenční formě se standardní dobou studia 5 roků. Je i nadále určen převážně pro vzdělávání budoucích kněží, mohou jej však studovat i laici nebo řeholnice. Původní dálkové studium teologie pro laiky bylo strukturováno na bakalářský (3 roky) a navazující magisterský (2 roky) studijní program/obor s názvem Náboženské nauky (který byl v roce 2007 přejmenován na Teologické nauky). Je určen pro laiky, kteří se chtějí věnovat vyučování náboženství na základních a středních školách, katechezi či jiným aktivitám v církvi, nebo kteří si chtějí v tomto směru rozšířit své vzdělání. Tento obor je možno studovat pouze v kombinované formě.

V souladu se snahou o zvýšení počtu studentů (která již předcházela DZ 2006-2010) se fakulta rozhodla významně rozšířit studijní nabídku i mimo rámec teologie. Podařilo se zajistit kvalitní personální i organizační zabezpečení nového studijního programu/oboru Dějiny křesťanského

umění, který byl v roce 2003 akreditován, a to jako strukturovaný: tříletý bakalářský byl otevřen v akademickém roce 2003-2004, dvouletý navazující magisterský v akademickém roce 2006-2007, oba programy jsou uskutečňovány pouze v prezenční formě. O tento obor jeví studenti velký zájem, v roce 2009 činil počet studentů v tomto oboru cca 35 % z celkového počtu studentů KTF.

V roce 2009 byly akreditovány a následně otevřeny další dva studijní programy/obory: bakalářský studijní program Historické vědy, obor Dějiny evropské kultury (prezenční forma, 3 roky) a navazující magisterský program Humanitní studia, obor Aplikovaná etika (prezenční forma, 2 roky). Cíle DZ KTF 2006-2010 týkajícího se akreditace dvou nových programů, který byl modifikován v ADZ KTF 2008, se tedy podařilo dosáhnout.

V současné době KTF uskutečňuje vzdělávání ve třech bakalářských oborech, ve třech navazujících magisterských oborech a v jednom „dlouhém" magisterském oboru. Od září 2004 byl na KTF zaveden kreditní systém.

Na KTF rovněž probíhá rigorózní řízení v oboru Katolická teologie, při němž se uděluje akademický titul „licenciát teologie" (ve zkratce Th.Lic.). Během hodnoceného období bylo uděleno 26 těchto titulů, což je přibližně rovná počtu absolventů doktorského studia.

Tabulka 1 ukazuje, jak se v hodnoceném období vyvíjel počet studentů v jednotlivých stupních studia. Postupný nárůst počtu studentů v bakalářských (Bc.) a posléze v navazujících magisterských (NMgr.) programech odráží zavádění nových oborů. Celkový počet studentů vzrostl mezi roky 2004 a 2010 o více než 50 %, v následujícím roce nastal mírný pokles, který se zrychlil v roce 2012. Počet studentů v dlouhém magisterském oboru klesá již od roku 2008.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	356	386	437	475	521	502	498	479	461
Mgr.	131	113	113	112	115	109	101	104	96
NMgr.	65	61	85	119	160	175	205	200	171
Ph.D.	11	18	27	37	46	53	60	73	79
celkem	561	576	655	741	841	839	860	852	803

Zdroj: Matrika studentů

KTF má akreditovány 3 doktorské programy/obory: Program Teologie, obor Katolická teologie (9 specializací), program Obecná teorie a dějiny umění a kultury, obor Dějiny křesťanského umění (4 specializace) a program Historické vědy, obor Církevní a obecné dějiny (4 specializace). Všechny programy/obory jsou akreditovány jako tříleté, v prezenční i kombinované formě. Počet doktorandů v souvislosti s otvíráním nových oborů plynule rostl. Z každoročního hodnocení doktorandů vyplývá, že individuální studijní plán plní v plném rozsahu průměrně 90 % studentů v prezenční formě a 80 % v kombinované. Z důvodů nesplnění plánu ukončuje studium každoročně cca 2 % studentů v prezenční a 17 % v kombinované formě. Zahraniční stáž absolvuje každý rok v průměru 6 % doktorandů, což je méně než celouniverzitní průměr.

Počet absolventů doktorského studia není vysoký – v letech 2004-2012 jich bylo 24, tj. v průměru 3 ročně. V porovnání s počtem absolventů magisterského studia za stejné období (367) je to 7 %, přičemž celouniverzitní průměr činí 14 %. Do doktorského studia na KTF se v uvedeném období hlásilo cca 22 % uchazečů z jiných fakult UK a cca 13 % z jiných vysokých škol. Počty absolventů ve všech stupních studia jsou uvedeny v Tabulce 2.

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	39	34	54	53	68	86	63	66	52
Mgr.	14	16	17	12	14	15	19	8	9
NMgr.	0	15	22	14	26	34	40	49	53
Ph.D.	0	0	1	2	5	4	5	4	3
celkem	53	65	94	81	113	139	127	127	117

Zdroj: Matrika studentů

KTF je velmi aktivní v oblasti celoživotního vzdělávání. Organizuje jak profesní kurzy pro další vzdělávání duchovních (Kněžská formace, Jáhenský pastorační rok, Kanonické právo, Etika konfliktních situací), „Katechetický kurz" koncipovaný jako dvouletý vzdělávací cyklus pro získání základních kompetencí pro katechety a učitele náboženství, tak velmi oblíbené kurzy U3V (např. Základy katolického náboženství, Gregoriánský chorál: teorie a praxe, Základy východní byzantské liturgie, Teologická témata ve filmovém umění aj.). Počet účastníků kurzů U3V se každoročně pohybuje kolem 150.

ETF

Předchůdkyně dnešní Evangelické teologické fakulty (ETF) byla zřízena v roce 1919 jako samostatná Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká. Tato fakulta byla v roce 1950 vládním nařízením rozdělena na dvě samostatné fakulty: Husovu československou bohosloveckou fakultu (dnešní HTF) a Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu, která byla v roce 1990 zákonem č. 163/1990 Sb. začleněna do svazku Univerzity Karlovy v Praze pod názvem Evangelická teologická fakulta.

ETF navázala ve své činnosti po roce 1990 na tradici vzdělávání duchovních pro protestantské církve (především pro největší z nich, Českobratrskou církev evangelickou, ale i pro ostatní, které nemají vlastní vzdělávací zařízení), snažila se však rozšířit svou vzdělávací nabídku do dalších příbuzných oblastí.

K tomu směřoval DZ ETF 2005-2009, i když některé zásadní kroky byly učiněny již předtím.

ETF jako první z fakult UK navázala spolupráci při uskutečňování studijního programu s vyšší odbornou školou. Na základě smlouvy s Vyšší odbornou školou sociálně pedagogickou a teologickou JABOK začal být od roku akademického roku 1998-1999 uskutečňován bakalářský program Sociální práce, obor Pastorační a sociální práce (v prezenční i kombinované formě), který dobře propojuje praktickou a akademickou složku vzdělávání a poskytuje ucelené profesní vzdělání. V roce 2006 se k této spolupráci připojil Evangelikální teologický seminář – Vyšší odborná škola teologická a sociální. O tento bakalářský program projevují zájem nejen absolventi VOŠ JABOK a ETS-VOŠT, ale mnozí další absolventi středních a vyšších odborných škol. Na tento bakalářský program navázal dvouletý magisterský program Křesťanská humanitární a pastorační práce – diakonika (termín „humanitární" byl později v souvislosti s úpravou oboru změněn na „krizová").

K rozšíření vzdělávací nabídky přispěla i spolupráce s občanským sdružením Institut ekumenických studií, které předložilo koncepci bakalářského programu Teologie křesťanských tradic. Tento program nabízí ekumenicky orientované teologické vzdělávání pro laiky a odborníky z jiných oborů. Navazuje na něj dvouletý magisterský program Teologie křesťanských tradic-ekumenika.

Hlavním studijním programem však zůstal magisterský program Teologie, obor Evangelická teologie. Vzhledem k tomu, že na ETF byl v tomto oboru kladen vždy velký důraz na studium biblických jazyků jako předpokladu studia dalších teologických disciplín, nebylo snadné rozdělit tento magisterský program do dvou stupňů. Po důkladných diskusích a přípravách došlo proto

k jeho rozdělení až po delší době než na jiných fakultách UK. Obor byl rovněž akreditován jako dvouoborový pro zájemce studující na jiných fakultách UK.

V současné době uskutečňuje ETF 3 bakalářské obory: (Evangelická teologie, Pastorační a sociální práce (oba v prezenční i kombinované formě), Teologie křesťanských tradic (jen v prezenční formě) a 3 navazující magisterské obory: Evangelická teologie (v obou formách), Křesťanská krizová a pastorační práce (v prezenční formě, od roku 2014-2015 je připraven i v kombinované formě), Teologie křesťanských tradic – ekumenika (jen v prezenční formě). Ve 2 dlouhých magisterských programech pokračují pouze studenti, kteří ještě neukončili studium. Do bakalářských programů je přijímáno 70-80 % uchazečů, do navazujících magisterských okolo 50 %.

Ve spolupráci se zahraničními partnery (Heidelberg, Oslo, Uppsala, Helsinki, Tallinn) byl připraven bakalářský program *Diaconia and Christian Social Practice,* který bude od akademického roku 2014-2015 uskutečňován v režimu *joint degree*.

Během studia je využíván kreditní systém. Rigorózní řízení v letech 2004-2012 proběhlo úspěšně pouze jednou.

Doktorské studium na ETF se uskutečňuje ve dvou studijních programech: Teologie (s obory Biblická teologie, Historická teologie a teologie náboženství, Systematická a praktická teologie) a Filozofie. Všechny programy/obory jsou akreditovány jako čtyřleté, v prezenční i kombinované formě a též v anglické verzi. Školitelé jsou pouze z UK.

Počet doktorandů meziročně mírně kolísá a pohybuje se kolem 70, z nich asi třetina studuje v prezenční formě, dvě třetiny v kombinované. Z každoročního hodnocení doktorandů vyplývá, že individuální studijní plán plní v plném rozsahu průměrně 80 % studentů v prezenční formě a 70 % v kombinované. Z důvodů nesplnění plánu ukončuje studium každoročně cca 2 % studentů v prezenční a 7 % v kombinované formě. Zahraniční stáž absolvuje každý rok v průměru 15 doktorandů, což je přibližně 25 %. Lze tedy odhadnout, že během studiu se zahraniční stáže účastní téměř každý doktorand. ETF v tomto ohledu velmi dobře naplňuje oba DZ UK.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	266	268	320	334	453	541	543	541	549
Mgr.	161	165	132	133	106	64	61	51	39
NMgr.	0	0	0	0	0	43	52	55	63
Ph.D.	78	73	83	68	65	65	68	79	64
celkem	505	506	534	534	623	712	723	726	714

Zdroj: Matrika studentů

Tabulka 1 ukazuje, jak se v hodnoceném období vyvíjel počet studentů v jednotlivých stupních studia. Z tabulky je dobře patrný průběh přechodu na strukturované studium: postupný nárůst počtu studentů v bakalářských (Bc.) a posléze v navazujících magisterských (NMgr.) programech a pokles v „dlouhém magisterském programu (Mgr.). Celkový počet studentů vzrostl mezi roky 2004 a 2011 o více než 40 %, v následujícím roce nastal mírný pokles o cca 2 %. Na ETF studuje nyní kolem 50 cizinců.

Počty absolventů v jednotlivých letech jsou uvedeny v tabulce 2.

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	47	63	45	61	63	45	75	87	95

Mgr.	47	31	23	18	23	24	17	10	7
NMgr.	0	0	0	0	0	0	0	6	13
Ph.D.	0	12	4	9	5	5	6	2	11
celkem	94	106	72	88	91	74	98	105	126

Zdroj: Matrika studentů

Počet absolventů doktorského studia není vysoký – v letech 2004-2012 jich bylo 54, tj. v průměru 6 ročně, v porovnání s počtem absolventů magisterského studia za stejné období (219) je to 25 %, což je třetí nejvyšší podíl na UK (cca 30 % podíl mají PřF a MFF), celouniverzitní průměr činí 14 %. I tento ukazatel svědčí o postavení doktorského studia na ETF. Na tomto výsledku se podílejí absolventi magisterského studia na ETF jen asi z poloviny. Do doktorského studia na ETF se v uvedeném období hlásilo cca 30 % uchazečů z jiných fakult UK a cca 18 % z jiných vysokých škol.

ETF široce spolupracuje s partnery mimo UK nejen ve vzdělávací, ale i ve vědecké činnosti, kterou velmi účinně propojuje s činností vzdělávací a tímto způsobem uskutečňuje jeden z hlavních cílů UK. Význačným příkladem vědecké spolupráce je Centrum biblických studií (CBS), založené v roce 1998 jako společné pracoviště UK a AV ČR (ETF a Ústavu pro klasická studia, nyní Kabinetu pro klasická studia Filosofického ústavu). CBS bylo řadu let nositelem projektu v programu Výzkumná centra, od roku 2012 je jako jedno ze tří pracovišť UK nositelem projektu z programu Centra excelence. Do projektů CBS je zapojena řada doktorandů.

V rámci celoživotního vzdělávání (CŽV) realizuje ETF každý semestr zpravidla jeden tematicky zaměřený cyklus přednášek pro širokou veřejnost. V letech 2007 až 2008 se uskutečnil velmi oceňovaný pilotní projekt vzdělávání nemocničních kaplanů. Dále rozvíjí se spolupráci s církvemi, především s Českobratrskou církví evangelickou, jsou pořádány kurzy v oblasti dalšího vzdělávání jejich pracovníků.

Studenti i pracovníci ETF mají vysoce nadstandardní informační zázemí v knihovně ETF, která je v rámci UK největší knihovnou v oblasti humanitních a společenských věd (více než 140 tisíc knihovních jednotek, přes 200 titulů periodik, vstup do 10 databází, přes 3 000 registrovaných čtenářů). Její význam a působnost tedy široce přesahuje rámec ETF i UK. Knihovna je vybavena pro poskytování oborné podpory studentům se zvláštními vzdělávacími potřebami. Pro studenty a pedagogy ETF pořádá každoročně kolem 15 školicích akcí v oblasti využívání moderních informačních zdrojů a technologií.

HTF

Husitská teologická fakulta (HTF) byla zákonem č. 163/1990 Sb. začleněna do svazku Univerzity Karlovy jako nástupkyně Husovy československé bohoslovecké fakulty. Ta vznikla v roce 1950 rozdělením tehdejší samostatné Husovy československé evangelické fakulty, zřízené zákonem v roce 1919.

HTF navázala ve své činnosti po roce 1990 na tradici vzdělávání duchovních pro Československou církev husitskou, snažila se však rozšířit svou vzdělávací nabídku do dalších příbuzných oblastí.

Především poskytla možnost vzdělávání v dalších teologických oborech. Kromě oboru Husitská teologie je nyní možno na HTF studovat též obory Pravoslavná teologie a Starokatolická teologie. I když je možno je zařadit do kategorie „malé obory“, jejich funkce pro příslušné církve je v ČR nezastupitelná. HTF poskytla prostor i studiu judaistiky, religionistiky a filozofie. Další rozšíření směřovalo do oblasti sociální práce, sociální pedagogiky a vzdělávání učitelů náboženství.

Daří se tak do značné míry plnit hlavní cíl DZ HTF 2008-2015, aby se HTF stávala konfesně otevřenou a mezioborově zaměřenou teologickou fakultou nového typu. Chce však *„nadále zachovat v první řadě teologický profil fakulty* […] *ve své otevřenosti nechce konkurovat jiným fakultám (pedagogické fakulty, fakulty humanitních studií, filozofické fakulty), ale chce pěstovat i některé další obory, které přímo souvisejí s činností církví a náboženských společností – proto přesahuje do pedagogiky a sociální práce."*

Organizačně se HTF člení na 8 kateder (systematické teologie, teologické etiky a teologické filosofie; biblistiky a judaistiky; praktické teologie; církevních dějin a práva; filozofie; religionistiky; učitelství; psychosociálních věd a etiky) a Ústav východního křesťanství.

Vzdělávací nabídka HTF je poměrně široká. V bakalářském i navazujícím magisterském programu Teologie jsou hlavními obory Husitská teologie, Pravoslavná teologie a Starokatolická teologie. Husitskou teologii a Pravoslavnou teologii je možno studovat i v dvouoborové formě v kombinaci např. s filozofií, religionistikou, judaistikou. Určitým specifikem HTF je studium judaistiky, v bakalářském a magisterském studiu vždy v kombinaci s teologií, religionistikou nebo filozofií. HTF nabízí i obory pro vzdělávání učitelů náboženství, etiky a filozofie a obory Sociální a charitativní práce (Bc. i NMgr.) Celkem se jedná v bakalářském studiu o 17 oborů (z nich 11 dvouoborových) ve 4 studijních programech, v navazujícím magisterském studiu o 15 oborů (z nich 8 dvouoborových) ve 4 programech.

Vývoj počtu studentů a počtu absolventů v jednotlivých stupních studia ukazují následující tabulky:

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	99	160	307	444	588	592	625	634	610
Mgr.	546	501	377	313	243	161	110	53	21
NMgr.	0	0	13	27	43	94	124	166	189
Ph.D.	66	68	62	63	61	66	63	58	57
celkem	705	715	730	806	896	887	889	902	872

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	6	4	17	37	43	73	84	97	124
Mgr.	99	108	75	66	42	60	40	43	31
NMgr.	0	0	0	0	1	7	20	25	43
Ph.D.	3	5	5	3	5	9	3	9	8
celkem	108	117	97	106	91	148	147	174	206

Zdroj: Matrika studentů

HTF nabízí dva studijní obory v doktorském programu Teologie: Husitská teologie a Judaistika. Počet doktorandů činí cca 7,5 % z celkového počtu studentů, vztáhneme-li jej však k počtu studentů v teologických oborech (438), dostaneme poměr 13 %, který už se blíží celouniverzitnímu průměru.

HTF uskutečňuje též rigorózní řízení s udělením titulu „doktor teologie" (ve zkratce ThDr.) Těchto řízení probíhá v posledních letech 7 až 8 ročně.

V rámci celoživotního vzdělávání pořádá HTF každoročně několik kurzů U3V: přednáškové cykly s kulturně-historickými tématy a vzdělávací exkurze včetně zahraničních. Kromě toho probíhá

na fakultě tradičně program U3V s názvem „Dialog generací“, v jehož rámci mohou senioři po dohodě s vyučujícím navštěvovat kteroukoli přednášku nebo seminář nabízený fakultou v rámci akreditovaných studijních programů řádného studia. Další aktivitou jsou jazykové kurzy, některé pořádané ve spolupráci s ÚJOP. Od roku 2012 pořádá HTF pravidelné cykly večerních přednášek předních českých odborníků na světová náboženství pod značkou „Večerní akademie religionistiky“.

PF

Právnická fakulta je jednou ze čtyř fakult, které tvořily dnešní Univerzitu Karlovu již při jejím založení. Dnešní Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (PF) je s více než čtyřmi tisíci studenty v magisterském a doktorském studiu jednou z největších právnických škol v Evropě. Jejími partnery jsou zahraniční právnické fakulty a univerzity po celém světě, fakulta se podílí na výměnách studentů a učitelů, spolupracuje na mezinárodní úrovni v oblasti vědy a výzkumu. Jako jediná právnická fakulta v České republice má akreditovány všechny právní obory pro habilitační a profesorská řízení.

PF se hlásí k cíli Karlovy Univerzity (UK) být uznávanou výzkumnou univerzitou s kvalitními doktorskými a magisterskými studijními programy. Dlouhodobý záměr PF vyjadřuje vůli fakulty přispět k posílení mezinárodní prestiže a k naplnění konceptu celoživotního učení UK.

Na právnické fakultě je studium strukturováno do magisterského a doktorského stupně, což je struktura, která do jisté míry odpovídá Boloňskému procesu, k jehož prioritám, včetně strukturovaného studia, se UK přihlásila, není však důsledkem implementace struktury tří stupňů studia. Magisterský studijní program byl jako program nedělený z důvodů „charakteru studijního programu“ v souladu s ustanovením zákona o vysokých školách i s názorem Akreditační komise akreditován do roku 2011. Po několik let před ukončením platnosti akreditace byly na PF vedeny důkladné a obsáhlé diskuse o možnosti využít třístupňovou strukturu studia, k nimž byli přizváni odborníci z ostatních právnických fakult v ČR, představitelé akademické obce včetně studentů, zástupci právnických profesí, Ministerstva spravedlnosti, Senátu PČR, Ústavního soudu a další, včetně řady významných osobností ze zahraničí. Využito bylo členství PF v evropské organizaci právnických fakult ELFA, výsledků studentských průzkumů, zkušeností studentů z programu Erasmus, výsledků mezinárodních konferencí atd. Důsledkem bylo rozhodnutí připravit znovu podklady pro akreditaci nestrukturovaného magisterského studia, kterou PF získala v roce 2010.

Zájem o studium na PF stále výrazně převyšuje kapacitní možnosti fakulty a proto je systematická a důkladná péče věnována přijímacímu řízení, jehož součástí je přijímací zkouška. Fakulta využívá dvě části Národní srovnávací zkoušky (Obecné studijní předpoklady a Základy společenských věd), které připravuje a realizuje agentura Scio, s.r.o., a které mohou uchazeči o studium vykonat v několika nabízených termínech. V akademickém roce 2011-2012 poprvé fakulta zohlednila výsledky státní maturity a záměrem je možnost využití maturity dále sledovat a vyhodnotit.

Vzhledem k současné situaci ve financování počtu studentů magisterského studijního programu hodlá fakulta postupně snížit počet studentů v prvním ročníku na asi 600, na rozdíl od v průměru zapsaných zhruba 750 studentů v minulých několika letech.

TABULKA 1: POČTY STUDENŮ A POČTY ABSOLVENTŮ V MAGISTERSKÉM A DOKTORSKÉM STUDIU

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
studenti									
Mgr.	4 281	4 197	4 091	4 059	4 085	4 059	3 995	3 968	3 833

Ph.D.	229	280	322	366	406	450	501	534	445
celkem	4 509	4 477	4 413	4 425	4 491	4 509	4 496	4 502	4 278
absolventi									
Mgr.	418	447	449	478	520	609	636	548	555
Ph.D.	28	23	22	32	42	41	35	54	95
celkem	446	470	471	510	562	650	671	602	650

Zdroj: *Matrika studentů*

Zlepšení vztahu a větší provázanosti výuky v magisterském studiu s požadavky praxe je jedním z důležitých cílů PF. Znamená poskytovat studentům možnost absolvovat stáže, které se v současnosti uskutečňují ve spolupráci s Městským soudem v Praze nebo se Soudcovskou unií, obvodními soudy ve Středočeském kraji apod., a o které mají studenti velký zájem. S orientací na praxi souvisejí též výukové metody založené na rozboru konkrétních případů s aplikací teoretických poznatků, využití a zkušeností s tzv. legal and research writing nebo zapojování osobností justičních oborů do výuky. Moduly povinně volitelných a volitelných předmětů, zaměřených na právní dovednosti byly vytvořeny v rámci projektu OPPA. Zásadní je pak v této oblasti záměr nepřejít od narativního historicko-teoretického konceptu do opačného extrému, který by nedostatečně zahrnul teoretický, historický a sociologický základ a kontext studia.

Možnost poskytovat výuku na magisterském stupni v kombinované formě zatím nebyla využita, ale cílem je využívat interaktivní způsoby výuky v prezenční formě.

Rozvíjet doktorské studium a dbát na jeho kvalitu je v souladu se záměrem UK jedním z nejdůležitějších cílů PF. Dlouhodobé záměry PF formulují řadu konkrétních cílů pro rozvoj doktorského studia, velmi důsledně se zabývají jeho úspěšným dokončením u co nejvyššího počtu studentů, ale také řešením těch studijních záležitostí, jejichž důsledkem by docházelo k prodlužování studia či dokonce k jeho přerušení nebo neúspěšnému ukončení. Doktorské studium je na rozdíl od magisterského studia realizováno především v kombinované formě. Cílem fakulty je postupně zvyšovat počet studentů v prezenční formě studia a získávat je k setrvání na fakultě po absolutoriu, což se zatím daří jenom pomalu. Kvalitu studia podporují projekty uchazečů, které jsou vyžadovány u přijímacího řízení, péče oborové rady, v níž se zvyšuje počet externistů, posílená role školitele, zapojení doktorandů do výzkumných projektů (především GA UK), organizační struktura studijního programu přizpůsobená jeho jednotlivých předmětům i systematické hodnocení plnění individuálního plánu studentů. Z výročních zpráv vyplývá, že kvalitu doktorandů potvrzuje jejich publikační činnost, ze statistických údajů se ukazuje, že doktorandi úspěšně studium dokončují, malé procento neúspěchu se týká studentů v kombinované formě studia.

Významným úspěchem PF byla reakreditace doktorského studijního programu, kterou fakulta získala v prosinci 2008 pro období do roku 2016, a který byl akreditován též v anglickém jazyce. Kvalitu doktorského studia potvrdilo též hodnocení Akreditační komisí provedené v rámci hodnocení doktorských studijních programů na jednotlivých vysokých školách a jejich součástech.

Koncept celoživotního vzdělávání (CŽV) se na fakultě rozvíjí ve třech základních liniích – poskytování kurzů podle § 60 zákona o vysokých školách pro uchazeče, kteří neuspěli v přijímacím řízení, rozvoj kurzů v rámci aktivit Ústavu pro další vzdělávání právníků (Juridikum) a aktivity soustředné do Univerzity třetího věku (U3V). Kurzy Juridika jsou označovány za velmi žádané. Jde o specializované kurzy profesního charakteru, které jsou dlouhodobě zaměřeny především na aktuální otázky legislativního vývoje, na kurzy jazykové (např. právnická angličtina nebo přípravný kurz ILEC – International Legal English Certificate), na doplňkové studium pro tlumočníky a překladatele apod. Dlouhodobě úspěšné jsou též kurzy na objednávku pro různé české instituce (včetně některých ministerstev), případně i pro objednatele ze zahraničí. Na zabezpečení kurzů, jejichž počet účastníků se pohybuje mezi 650 až téměř 900, se podílejí prakticky všechny katedry PF. Zkušenosti z kurzů jsou vyhodnocovány a hledána jsou nová témata reagující jak na

dynamický legislativní vývoj, tak na problémy, které vznikají v praxi. Výroční zprávy vypovídají o tom, že kurzy Juridika jsou nejen velmi dobrou propagací fakulty pro právnickou i laickou veřejnost, ale jsou též nezanedbatelným zdrojem pro fakultní rozpočet.

Významným strategickým záměrem PF je rozvoj mezinárodní spolupráce ve vzdělávání. Velká pozornost věnovaná mezinárodní spolupráci se ukázala při přípravě akreditace nového magisterského studijního programu; dokumentuje ji nabídka výběrových předmětů v cizích jazycích, velmi úspěšný je dvousemestrální kurz The Czech Legal System in European Context. V roce 2011 byla zahájena výuka v jednoročním kurzu v anglickém jazyce vedoucím k titulu LL.M. a s úspěchem jsou organizovány též letní školy pro americké studenty.

Zásadní význam má podle výročních zpráv mezinárodní mobilita studentů i akademických pracovníků, v níž hraje velmi důležitou úlohu především účast v programu Socrates (později LLP) Erasmus. Studentskou mobilitu usnadňuje zavedení kreditního systému, ale přesto zatím nebylo dosaženo podle ideálního stavu, jenž formulovaly strategické dokumenty PF, kterým je zavést povinnost absolvovat alespoň jeden semestr na cizí univerzitě pro všechny studenty. Internacionalizaci v oblasti doktorského studia dokumentuje zejména již výše zmíněná akreditace doktorského studijního programu v anglickém jazyce. Velmi důležité jsou zahraniční pobyty a stáže, které doktorandi pravidelně zahrnují do svých studijních plánů.

1. LF

1. lékařská fakulta UK patří mezi přední instituce lékařského školství a biomedicínského výzkumu v ČR i v mezinárodním měřítku. Je největší lékařskou fakultou v ČR, a to jak co do počtu studentů, tak i počtu akreditovaných studijních programů, rozsahu výzkumných činností, ale i aktivit v rámci CŽV. Základní prioritou fakulty je nadále zvyšovat svou prestiž jak kvalitou svých pedagogických, tak vědeckých aktivit. Cesta k tomuto cíli vychází z historických tradic tohoto nejstaršího lékařského učení ve střední Evropě, navazuje na vše pozitivní, co v minulosti vzniklo, ale především stojí na současných nejmodernějších trendech, rozvíjených na světových vysokých školách.

V posledních letech se mění tradiční uzavřenost disciplín a oborů a nastupuje velmi široce pojatá interdisciplinární spolupráce nejen mezi medicínskými a přírodovědnými obory, ale i mezi průmyslovou sférou a společenskovědní oblastí. V jednotlivých oborech není možné se dostat na evropskou či světovou špičku v izolaci, a proto je nutná spolupráce nejen uvnitř fakulty, ale především s dalšími fakultami, vysokými školami, Akademií věd ČR výzkumnými ústavy a dalšími institucemi a s bohatou mezinárodní spoluprací.

Poslední dva dlouhodobé záměry (DZ 2007-2010 a DZ 2011-2015) definují základní poslání fakulty prakticky stejně. DZ 2011-2015 uvádí: *„Základním posláním fakulty je vychovat nové generace lékařů, zdravotnických pracovníků a pokračovatelů lékařské vědy. Při neustále rostoucím množství informací a poznatků lékařských disciplín je nutné vybavit studenty klíčovými informacemi a pochopením, jak je dále rozvíjet. Je třeba používat moderní pedagogické přístupy, s přiměřeným využitím distančních forem výuky jako je například e-learning či blended learning. Distanční formy výuky mohou vytvořit více prostoru pro osvojení si praktických dovedností. Naším trvalým cílem je podporovat u studentů pochopení hlubších souvislostí, byť na úkor objemu memorovaných informací.“*

Hlavní náplni práce fakulty je zajištění šestiletého studia všeobecného lékařství a pětiletého studia zubního lékařství. Fakulta uskutečňuje řadu dalších bakalářských a navazujících magisterských programů, v rámci studijního programu „Ošetřovatelství“ a „ Specializace ve zdravotnictví“, z nichž některé jsou realizovány i v kombinované formě. V oboru Všeobecné lékařství a Zubní lékařství probíhá výuka i v angličtině. Ta je určena cizincům – samoplátcům, kteří se navíc

podrobují intenzivní výuce češtiny tak, aby byli ve vyšších ročnících schopni dorozumět se s nemocnými při klinické praxi.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	411	528	539	472	504	554	592	563	593
Mgr.	2 579	2 682	2 895	2 803	2 877	2 969	3 115	3 289	3 320
NMgr.	104	121	95	90	117	125	91	102	142
Ph.D.	725	804	823	858	904	909	891	895	896
celkem	3 807	4 124	4 343	4 219	4 396	4 553	4 679	4 841	4 945

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	92	86	110	123	133	140	84	106	130
Mgr.	306	304	270	312	343	431	384	389	408
NMgr.	36	42	32	60	21	48	44	47	23
Ph.D.	31	39	52	63	56	65	57	76	54
celkem	465	470	464	558	553	684	569	618	615

Zdroj: Matrika studentů

Fakulta splňuje všechny aspekty doporučení Komise Evropského společenství a její Komise pro lékařskou výuku. V celém sledovaném období je studium členěno na semestrální/roční úseky a v hodnocení výsledků studia je uplatňován kreditní systém, plně zavedený v roce 2007 (European Credit Transfer System, ECTS). Studium se řídí Pravidly pro organizaci studia (POS), odpovídající Studijnímu a zkušebnímu řádu Univerzity Karlovy.

Fakulta se výrazně podílí na postgraduální přípravě i na vedení doktorandů ve spolupráci s ostatními fakultami UK, AV ČR a rezortními ústavy MZ ČR a má rozsáhlý podíl na profesní specializační přípravě. 1. LF UK patří k zakladatelům univerzity 3. věku (U3V); studium v ní probíhá nepřetržitě od roku 1987.

Fakulta rovněž pomáhá jiným fakultám v přípravě jejich studentů a poskytuje jim ucelenou přípravu formou kurzů v některých předmětech, včetně provádění zkoušek.

V roce 2004 bylo ukončeno přijímání studentů do programu Stomatologie a bylo zahájeno studium ve studijním programu Zubní lékařství, jehož obsah odpovídal požadavkům Směrnice EU o náplni a realizaci studijního programu zubního lékařství. Studenti programu Stomatologie mohli dostudovat v původním programu. S výjimkou roku 2004, kdy došlo k poklesu celkového počtu studentů v obou stomatologicky zaměřených programech, počet studentů v nich trvale stoupá a od roku 2005 výrazně rychleji než počty studentů všeobecného lékařství.

Důležitou součásti systému hodnocení kvality je studentské hodnocení výuky, jehož technologie se v průběhu sledovaného období měnila.

Velmi výstižně změny technologie hodnocení i jeho výsledky v jednotlivých letech popisuje VZČ 2011 a proto jsou níže některé odstavce této zprávy citovány.

„Hodnocení výuky studenty doznalo zásadní změny v akademickém roce 2005/2006, kdy poprvé proběhlo elektronicky. V následujících letech se akce zopakovala za nezměněných podmínek a současně byla provedena analýza a srovnání výsledků vždy z předchozího akademického roku […] *Hodnocením se opakovaně zabývalo kolegium děkana a závěrečná zpráva byla projednána také*

Akademickým senátem fakulty. Dotazník v elektronické verzi propojený se systémem SIS, který umožnil snadný přístup studentům k formulářům pro hodnocení jednotlivých předmětů a pracovišť, byl ponechán téměř beze změn právě proto, aby bylo možné srovnávat výsledky hodnocení s předchozím rokem. O výsledcích hodnocení je akademická obec informována jednak cestou webových stránek fakulty a jednak přímou informací příslušným pracovištím (přednostové obdrželi kompletní přehled hodnocení svého pracoviště i spolupracovníků) a fakultním orgánům. Základní výhodou tohoto systému je bezesporu jednotnost dotazníku a tím i možnost srovnání jednotlivých pracovišť (pochopitelně s některými otázkami lišícími se v případě teoretických a klinických oborů). Vznikly už i chatové stránky na internetových stránkách některých pracovišť, které si rychle získaly velkou popularitu. Jejich hlavní výhodou je především rychlost, operativnost a interaktivnost; vedení pracovišť se tak názory studentů může zabývat prakticky okamžitě a případné problémy řešit během velmi krátké doby. Daleko lépe a hlavně rychleji se tak ukáží i rozdílné názory studentů, což také umožní lepší a rychlejší řešení případných problémů ze strany pedagogů. Problémem hodnocení výuky studenty je totiž zatím omezená účast studentů na této akci a tím i její menší výpovědní hodnota."

Přednostové pracovišť jsou každoročně písemně upozorňováni na anketu a vyzváni k řešení připomínek a případnému vyjádření. Některá pracoviště i pracovníci reagují na hodnocení písemně i telefonicky. Jejich vyjádření obsahuje možné vysvětlení negativního hodnocení z pohledu pracoviště nebo pedagoga, často s oprávněnou kritikou chyby malých čísel, subjektivity hodnocení i kritiky studentů samých. Důležité je ale především to, že vyjádření obsahují i návrhy na řešení situace do budoucna, aby ubylo důvodů k negativnímu hodnocení.

Dále k rozvoji kvality výuky přispělo i rozšiřování mobilit studentů i učitelů, studentské vědecké konference atd. Velmi důležitým je i rozvoj e-learningové výuky.

„V polovině roku 2011 byl spuštěn ostrý provoz anglické verze WikiSkript – WikiLectures a získává u studentů anglické paralelky velkou oblibu. Fakulta vypsala „Soutěž o nejlepší elektronický výukový materiál 1. LF UK v roce 2011". Byla koordinátorem centralizovaného projektu Rozvoj mezifakultní elektronické podpory výuky lékařských a zdravotnických oborů, na kterém se podílí 2. LF a 3. LF. Projekt tematicky doplňuje projekty mimopražských fakult, zejména podporuje rozvoj Wikiskript, Mefanet, Moodlu a rozvoj systému pro klinickou výuku."

2. LF

Všeobecný nedostatek vysokoškoláků po druhé světové válce se dotkl i lékařů (přestože lékařské fakulty směly jako jediné pokračovat ve výzkumu i během války) a vyvolal potřebu kompenzovat jejich počet založením nových vzdělávacích ústavů. Po květnovém povstání 1945, kdy lékařská fakulta Univerzity Karlovy zabrala budovu německé fakulty, existovala v Praze jediná lékařská fakulta. Proto už na podzim téhož roku byly dekretem prezidenta republiky založeny její pobočky v Plzni a Hradci Králové a od roku 1951 se uvažovalo o jejím rozdělení. Podle původního plánu měly vzniknout čtyři samostatné fakulty: všeobecného lékařství, stomatologie, dětského lékařství a hygieny; stomatologie se však samostatného působiště nedočkala. V roce 1953 se osamostatnily fakulta všeobecného lékařství, fakulta dětského lékařství a fakulta hygieny; označení První, Druhá a Třetí bylo zavedeno na počátku 90. let minulého století, logicky ve spojení s rozšířením původně specializovaného zaměření a následujícím oborovým překryvem. V té době také První lékařská fakulta přestala zajišťovat výuku teoretických oborů pro všechny pražské fakulty. Plzeňská pobočka se osamostatnila v roce 1959; hradecká v roce 1958, a to po etapě v letech 1951-1958, kdy jako Vojenská lékařská akademie patřila pod ministerstvo obrany.

Hlavním cílem 2. lékařské fakulty je zvyšování lékařského poznání a výchova vzdělaných lékařů ve spojení s prací v oblasti vědy a výzkumu.

Fakulta patří počtem pregraduálních studentů k menším fakultám, a to přestože sídlí v jedné z největších evropských nemocnic, v areálu Fakultní nemocnice Motol, kde také probíhá nejvíce výuky; teoretické předměty se učí převážně v Teoretických a preklinických ústavech v Motole, část klinické výuky se odehrává na klinikách a ústavu Nemocnice Na Bulovce a v Ústřední vojenské nemocnici; stáže a praxe absolvují studenti i v dalších nemocnicích. Rozsáhlé klinické zázemí umožňuje kvalitní výuku zaměřenou na praxi.

Hlavní náplní práce fakulty je zajištění šestiletého lékařského studia ve studijním programu Všeobecné lékařství. Fakulta uskutečňuje řadu dalších bakalářských programů, v současnosti obory Fyzioterapie, Všeobecná sestra a Zdravotní laborant, dále navazující magisterský program Fyzioterapie a doktorské studijní obory. V oboru všeobecné lékařství probíhá výuka i v angličtině. Ta je určena cizincům-samoplátcům, kteří se navíc podrobují intenzivní výuce češtiny tak, aby byli ve vyšších ročnících schopni dorozumět se s nemocnými při klinické praxi.

Fakulta splňuje všechny aspekty doporučení Komise Evropského společenství a její Komise pro lékařskou výuku. V celém sledovaném období je studium členěno na semestrální/roční úseky. Studium se řídí Pravidly pro organizaci studia (POS), odpovídající Studijnímu a zkušebnímu řádu Univerzity Karlovy.

Mezi priority fakulty patří mezinárodně uznávaný lékařsky orientovaný výzkum, vědecký potenciál fakulty významně spočívá na studentech doktorských studijních programů

Fakulta je po několik let řazena mezi nejlepší lékařské fakulty v zemi.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	160	189	213	158	150	147	179	169	185
Mgr.	1 013	1 081	1 091	1 083	1 113	1 143	1 095	1 082	1 075
NMgr.	0	25	48	46	55	53	55	57	58
Ph.D.	280	314	325	342	363	378	365	369	394
celkem	1 451	1 607	1 674	1 627	1 678	1 719	1 694	1 677	1 712

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	42	34	27	66	68	53	21	46	46
Mgr.	150	128	129	155	114	148	183	162	161
NMgr.	0	0	0	20	20	26	21	17	25
Ph.D.	15	14	21	25	26	29	16	14	25
celkem	207	176	177	266	228	256	241	239	257

Zdroj: Matrika studentů

Pro studenty fakulty zapsané do prvního ročníku po 1. září 2006 platí kreditní systém studia. Podle něj je každému vyučovanému předmětu přidělen určitý počet kreditů a student může postoupit do dalšího úseku studia (ročníku) jen v případě, pokud získá dostatečný počet kreditů (viz Pravidla pro organizaci studia). Například pro řádný postup do druhého ročníku bude potřebovat 60 kreditů, z nichž 58 získá za povinné předměty a 2 za povinně volitelné. Může postoupit i s menším počtem kreditů, takový postup se jmenuje „postup s minimálním počtem kreditů“ (u prvého ročníku jde o 59-44 kreditů). Chybějící kredity pak musí doplnit během následujícího roku studia. Opakování ročníku již není možné, lze opakovat pouze předmět/y. K tomu je ale nutné dosáhnout aspoň nejnižší z minimálního počtu kreditů. Postup s minimálním počtem

kreditů není možné opakovat ve dvou po sobě následujících úsecích studia. Oproti praxi jiných fakult UK je tento přístup velmi přísný.

Základní agenda spojena se vzděláváním a dalšími studentskými záležitostmi je jak v Dlouhodobém záměru 2. lékařské fakulty UK 2010, tak ve všech Aktualizacích DZ 2007-2013 členěna stejně na:

- Vzdělávací činnost;
- Zahraniční styky;
- Sociální zabezpečení studentů;
- Vnější vztahy, informační a poradenské služby, infrastruktura.

Protože ve všech aktualizacích jsou používány pro určité činnosti stejné, nebo velmi podobné formulace, tyto činnosti jsou popsány citacemi z Aktualizací záměrů 2007-2013. Tímto způsobem lze v oblasti činností posoudit vývoj v dané oblasti.

Ve vzdělávací činnosti šlo především o:

- Udržení vysoké úrovně výuky klinických oborů během přestavby dětské části FNM a teoretických a preklinických předmětů během přestavby areálu Plzeňská;
- Aktualizaci sylabů a každoročních rozvrhů;
- Získaní dostatečného počtu studentů pro výuku v anglickém jazyce;
- Úpravu ECTS;
- Hodnocení výuky studenty;
- Analýzu curricula;
- Zřízení studijního programu „Ošetřovatelství“;
- Naplňování programu MD/PhD ve spolupráci s FN Motol;
- Specializační vzdělávání (SV) lékařů a harmonizaci výuky státnicových oborů ve vztahu ke specializačnímu vzdělávání.

V oblasti zahraničních styků se jednalo o:

- Pokračování v realizaci stávajících smluvních výměnných pobytů studentů a učitelů a jejich rozšiřování dle možností;
- Využití Fondu mobility pro pobyty pregraduálních i postgraduálních studentů a učitelů v zahraničí.

V oblasti sociálního zabezpečení studentů si fakulta v celém sledovaném období stanovila za cíl pokračovat ve vyplácení prospěchových stipendií studentům, v souladu se Stipendijním řádem Univerzity Karlovy a v oblasti Vnější vztahy, informační a poradenské služby, infrastruktura zajistit multilicenci základních programů pro všechny uživatele, včetně aktualizace antivirových programů a poskytovat sortiment odborné literatury podle potřeb akademické obce a možností

fakulty.

3. LF

Samostatná 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy vznikla jako Lékařská fakulta hygienická v roce 1953. V tomto roce se dosud jednotná pražská Lékařská fakulta UK rozdělila na tři samostatné fakulty a Fakulta hygienická byla jednou z nich. K výrazným změnám v zaměření fakulty došlo po sametové revoluci. Fakulta rozšířila svůj odborný profil, zaměřila se na studium všeobecného lékařství a v souvislosti s tím také přijala za svůj nový (současný) název. Ve vyznačeném směru vývoj magisterského studia pokračoval i v dalších letech, i když z období, kdy byla fakulta významně orientována na preventivní a hygienické postupy, zůstal na některých pracovištích důraz na preventivní oblast medicíny.

Za základní a dominantní pilíř výuky a studia, jehož zvládnutí dovoluje, aby absolventi fakulty získali úplné lékařské vzdělání rozšířené o znalosti z oblasti preventivní péče o zdraví, považuje vedení fakulty magisterský program Všeobecné lékařství. Fakulta proto věnuje zvýšenou pozornost jeho průběžné aktualizaci a obsahovému i metodickému zdokonalování v desítkách povinných, povinně volitelných a volitelných předmětů ve všech třech cyklech studia. Vedení fakulty přitom zvýrazňuje důležitost principů reformy studia, rozvíjených od roku 1996 založených na integrovaném studiu v jeho 1. a 2. cyklu a na důrazu zvládnutí základních klinických znalostí a dovedností ve 3. cyklu.

Vedení fakulty také ve zvýšené míře podporuje výuku magisterského studijního programu Všeobecné lékařství v angličtině pro uchazeče ze zahraničí. 3. lékařská fakulta zahájila výuku tohoto studijního programu už v akademickém roce 1991-1992 a v následujících letech se mohla soustředit na jeho další kvalitativní vylepšování. Studium v angličtině je paralelní s výukou v českém jazyce a paralelně probíhají i procesy zdokonalování obsahu a metod studijního programu.

Je rovněž záslužné, že fakulta, připravuje magisterský studijní program Stomatologie, aby pomohla snížit deficit v počtu zubních lékařů v ČR.

Kromě magisterského studia fakulta rozvíjí také bakalářské studium nelékařských studijních oborů. Jsou soustředěny do dvou studijních programů: první má název Specializace ve zdravotnictví a druhý Ošetřovatelství. Perspektivu jejich dalšího rozvoje vyznačil Dlouhodobý záměr 3. LF na období let 2011-2015: „*Pokud akademická úroveň některého z předmětů dosáhne patřičného stupně vědeckého, je fakulta připravena rozvíjet studium nelékařských zdravotnických oborů až po stupeň magisterský*“.

Je významné, že ve všech studijních programech se od akademického roku 2006-2007 uplatňuje kreditní systém, který umožňuje zvýšit prostupnost studia a usnadňuje jeho uznávání v mezinárodním měřítku.

Fakulta se dlouhodobě věnuje průběžné modernizaci prezenčních a kombinovaných forem studia. V posledních letech je pozornost zaměřována i na zavádění prvků distančního vzdělávání v odpovídajících formách, v prvé řadě systematickým vyvíjením kurzů e-learningu.

Důležitou oporu a pomoc při vytváření nových e-kurzů poskytuje síť lékařských fakult MEFANET (MEdicalFAcultiesNETwork), fungující od roku 2007, jejímž aktivním členem je i 3. LF. Hlavním cílem sítě je posílení spolupráce fakult při aplikaci informačních technologií do výuky a zajištění maximální kompatibility výsledných materiálů, což umožní jejich vzájemnou výměnu.

Pozitivní vývoj v oblasti obsahu a forem magisterského a bakalářského studia se promítá i do růstu počtu jeho účastníků, jak to dokládá analýza dat z matriky studentů v připojených tabulkách.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA									
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	307	412	494	503	550	491	460	437	410
Mgr.	942	993	1 038	1 070	1 069	1 098	1 115	1 151	1 183
NMgr.	187	211	234	247	251	252	261	250	239
Ph.D.	1 433	1 614	1 766	1 818	1 869	1 840	1 836	1 837	1 832
celkem	307	412	494	503	550	491	460	437	410

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ									
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	60	82	66	71	97	188	159	148	128
Mgr.	113	106	111	99	110	125	139	174	169
NMgr.	10	13	10	24	13	12	18	19	19
Ph.D.	183	201	187	194	220	325	316	341	316
celkem	60	82	66	71	97	188	159	148	128

Zdroj: Matrika studentů

Tabulky indikují příznivou situaci i v oblasti doktorského studia, jehož rozvoj představuje jeden z dominantních úkolů fakulty. Doktorské studium se na fakultě uskutečňuje ve formě prezenční i kombinované. Realizuje se v něm souborný program Biomedicína, který je rozpracován v 15 studijních programech, vyjadřujících komplexní odborné zaměření fakulty.

Doktorandi i jejich školitelé se podílejí na výzkumu 3. lékařské fakulty. I proto je podstatné, že výzkum prodělává na fakultě zvláště v posledních letech skutečný rozmach.

Jak se uvádí na fakultních webových stránkách, *„fakulta, ač počtem pracovníků spíše menší, patří v celostátním srovnání v počtu publikovaných článků, v počtu vydaných knih či získaných výzkumných grantů standardně mezi nejproduktivnější lékařské fakulty v celé České republice. Fakulta otevřela v posledních dvou letech další nové prostory určené zejména pro výzkum. Má laboratoře molekulární a buněčné biologie, fyziologie, histologie či farmakologie vybavené nejmodernějšími přístroji".*

Výzkum, ale i výuka, se dnes na fakultě rozvíjejí v širokém začlenění do sítí mezinárodních vztahů. Prohlubuje se jejich internacionalizace, což především znamená rozvoj (1) mezinárodní mobility studentů a doktorandů a (2) mezinárodní spolupráce ve výuce a výzkumu, do níž jsou zapojeni především akademičtí pracovníci, ale i doktorandi a studenti.

Jak se uvádí v Dlouhodobém záměru 3. LF na období DZ 2011-15, „ p*ro výuku studentů medicíny a dalších zdravotnických oborů jsou velmi důležité výměny studentů v rámci programu ERASMUS, SOKRATES a výměny pořádané IFMSA i výměny na podkladě dalších dohod. … Mezinárodní spolupráce ve VaV se uskutečňuje jak zapojením do programů v rámci EU, tak i do dalších evropských i bilaterálních programů. … Hmatatelným výsledkem těchto aktivit je např. existence Česko-francouzské laboratoře klinického výzkumu obezity (společné pracoviště Ústavu tělovýchovného lékařství a Národního institutu zdraví a lékařského výzkumu v Toulouse). …Zapojení zahraničních odborníků do běžné výuky se pro některá pracoviště stala samozřejmostí".*

Dosahované výsledky v mezinárodní spolupráci ve výzkumu a výuce přispívají k tomu, že fakulta je v mezinárodním měřítku také velmi dobře oceňována. Na fakultních webových stránkách se právem zdůrazňuje že: *„3. Lékařská fakulta je zapsána na seznamu lékařských fakult Světové zdravotnické organizace. Její výuka byla akreditována i pro studium amerických posluchačů Minis-*

terstvem školství USA. V rámci evropských iniciativ se fakulta podílí na jednotném evropském programu praktických dovedností pro absolventy lékařských fakult Euroskills".

LFP

Lékařská fakulta UK v Plzni byla založena dekretem prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše, č. 135 ze dne 27. října 1945. Ze skromných začátků vyrostla plzeňská Lékařská fakulta v moderní vysokou školu, na níž v roce 2012 studovalo v pregraduálním studiu přibližně 1 800 studentů. Z toho studovalo v anglickém jazyce celkem 402 studentů, (324 všeobecné lékařství a 78 zubní lékařství). V doktorském studijním programu studovalo v roce 2012 celkem 159 studentů. Objevily se i požadavky na akreditaci některých nových doktorských studijních programů. Doktorské studium je již nyní v řadě případů orientováno na rozvíjející se práci Biomedicínského centra.

LF UK Plzeň uskutečňovala bakalářský studijní program v oborech Ošetřovatelství a Zdravotně sociální a geriatrická péče. Do oboru Ošetřovatelství byli poslední studenti přijati v roce 2004 a do oboru Zdravotně sociální a geriatrická péče v roce 2002; poslední studenti absolvovali v roce 2007. Od té doby LF UK Plzeň neuskutečňuje žádné bakalářské studijní programy.

Podle výroční zprávy z roku 2012 uskutečňovala fakulta v tomto roce šestiletý magisterský studijní program Všeobecné lékařství a pětiletý magisterský studijní program Zubní lékařství, a to prezenční formou. Akreditace na Všeobecné lékařství byla fakultě udělena do roku 2021 a na Zubní lékařství do roku 2019.

Žádné navazující magisterské programy fakulta neuskutečňovala. Dále uskutečňovala doktorské studium v celkem devatenácti oborech, v prezenční i kombinované formě.

Všechny magisterské i doktorské studijní programy jsou akreditovány v češtině i angličtině.

Tabulka 1 uvádí počty studentů v jednotlivých studijních programech. Protože rok 2004 je rokem, ve kterém některé programy končí a některé začínají, tak pro lepší pochopení trendů jsou uvedena data již od roku 2000. V tabulce uvedené zkratky znamenají: (VL) – Všeobecné lékařství, (S) – Stomatologie a (ZL) – Zubní lékařství.

TABULKA 1: POČET STUDENTŮ

stupeň	program	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc	B5341	129	79	23	0	0	0	0	0	0
Mgr-D (VL)	M5103	1 245	1 311	1 393	1 478	1 519	1 555	1 536	1 566	1 479
Mgr-D (S)	M5104	164	130	102	72	28	3	1	1	0
Mgr-D (S)	M5111	0	0	0	0	0	317	310	330	320
Mgr-D (ZL)	M5111	72	139	203	255	307	0	0	0	0
Mgr-D (S+ZL)		236	269	305	327	335	320	311	331	320
Mgr-D (VL+S+ZL)		1 477	1 576	1 692	1 801	1 850	1 864	1 843	1 891	1 795
PhD		148	145	161	164	172	159	157	139	158
celkem		1 754	1 799	1 876	1 965	2 022	2 022	1 999	2 029	1 951

Data: Matrika studentů

V roce 2012 se LF UK v Plzni snažila realizovat jednu z hlavních myšlenek aktualizovaného Dlouhodobého záměru, tj. výraznější začlenění vědy a výzkumu do výuky magisterských, ale zejména doktorských programů

Stále větší důraz je kladen na přijímání studentů do doktorských studijních programů, na zvýšení kvality doktorského studia. Během roku 2012 se začal obracet nepříznivý poměr počtu studentů prezenčního studia k počtu studentů ve studiu kombinovaném. I nadále bude pokračovat

trend přijímání zejména studentů prezenčních. S ohledem na budování Biomedicínského centra (BC) bude potřeba obsadit vytvořená pracovní místa výzkumných pracovníků tohoto Centra, tak jak bylo plánováno v projektu, přičemž jedním z hlavních zdrojů měli být absolventi fakulty v programu Všeobecné lékařství. Snaha ministerstva regulovat počty studentů magisterských a doktorských programů však tyto představy narušuje.

Většina doktorských studijních programů je nyní čtyřletých, akreditace původních tříletých je ponechána na dostudování.

V rámci programu Post-doc bylo na fakultě přijato několik absolventů doktorského studia i z jiných vysokých škol, kteří obohatili výzkumné týmy fakulty.

Stále trvá převis zájmu o studium na LF UK v Plzni nad možností přijmout všechny uchazeče, tedy v počtu uchazečů se zatím neodrazil nepříznivý demografický vývoj. Uchazeči skládají přijímací zkoušku (fyzika, chemie a biologie) formou testu, koncipovaného jako výběr odpovědi na jednotlivé otázky ze čtyř návrhů, z nichž jen jeden je správný. Přijímací zkoušky konají i zahraniční uchazeči. Fakulta umožňuje studentům s vynikajícími výsledky středoškolského studia a dalšími podpůrnými faktory přijetí do obou českých magisterských programů bez přijímací zkoušky. Počty studentů magisterských a doktorských studijních programů Všeobecné lékařství jsou ministerstvem regulovány. Nárůst počtu studentů magisterského studijního programu Zubní lékařství není nijak ministerstvem limitován, je však omezen stávající kapacitou pracovišť Stomatologické kliniky LF UK v Plzni a FN Plzeň. I přes negativní ekonomický vývoj v jižních státech Evropské unie, ze kterých se rekrutují hlavní zájemci o studium v anglickém jazyce (Portugalsko, Řecko aj.), se daří – za cenu navýšeného počtu uskutečněných termínů přijímacích zkoušek – přijímat tyto studenty v dostatečném počtu, omezeném hranicí okolo 25% z celkového počtu přijímaných studentů. Příjmy za výuku těchto studentů samoplátců jsou významnou složkou rozpočtu fakulty.

Kvalita výuky je sledována ve studentské anketě, kde se objevila nutnost inovace systému hodnocení a jeho zkvalitnění.

V průběhu roku 2012 došlo k převedení administrace a organizace, ale i vlastní realizace specializačního vzdělávání lékařů na lékařské fakulty. LF UK v Plzni se velmi dobře vypořádala s převedením výuky teoretické části specializačního vzdělávání všeobecných lékařů a zubních lékařů na lékařské fakulty. Nově se přihlásilo či z IPVZ přeregistrovalo několik stovek absolventů. Bez jakýchkoliv komplikací proběhly první atestace.

Závěry:

1. S ohledem na preferenci magisterských a doktorských studijních programů a s ohledem na vybudování Biologického centra si fakulta vytváří podmínky pro zařazení mezi významné výzkumně zaměřené vzdělávací instituce.

2. Významný podíl (zhruba 20%) zahraničních studentů je nezanedbatelným přínosem rozpočtu.

3. Fakulta si udržuje velmi stabilní počty nově zapsaných (odchylka v jednotlivých letech od průměru v uvedeném období je +/- 8%), počty studentů jsou zvláště od roku 2007 velmi stabilní a kolísají v rozmezí 4%, počty neúspěšných kolísají více (+/- 20%), ale narůstají velmi pomalu. Významné je, že počty absolventů ve sledovaném období stále s mírnými výkyvy rostou.

TABULKA 2: PŘEHLED STUDENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Průměr
nově zapsaní	432	382	401	411	399	381	389	434	370	399,9
studenti	1 754	1 799	1 876	1 965	2 022	2 022	1 999	2 029	1 951	1 935,0
absolventi	183	212	242	203	193	267	279	278	309	240,7
neúspěšní	105	122	93	116	137	112	125	116	125	116,8

Zdroj: VZČ UK

Nárůst počtu studentů probíhal do roku 2008 a od té doby je prakticky konstantní. Stabilně vysoký je zájem studentů o vstup do programu celoživotního vzdělávání.

TABULKA 3: SROVNÁNÍ ÚSPĚŠNOSTI VE STUDIU PRO DLOUHÉ MGR. PROGRAMY LFP A UK									
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mgr-D, LF	0,567	0,605	0,619	0,623	0,639	0,676	0,725	0,718	0,721
Mgr-D, UK	0,649	0,662	0,665	0,669	0,692	0,746	0,724	0,706	0,706

Zdroj: VZČ UK

Z tabulky je zřejmé, že až do roku 2009 byla úspěšnost na LF UK Plzeň asi o 6 % menší než na celé UK v tomto typu studijních programů. V roce 2010 došlo k vyrovnání a od roku 2011 je úspěšnost na LF UK Plzeň vyšší než na univerzitě jako celku.

LFHK

Lékařská fakulta v Hradci Králové byla založena původně jako pobočka Lékařské fakulty UK v Praze dekretem prezidenta republiky ze dne 13. října 1945. Stala se tak první nově zřízenou vysokou školou ve svobodném Československu po skončení 2. světové války.

V průběhu rozvoje vzdělávání, ale i vědy a výzkumu, se upevňovalo postavení pobočky LF v rámci Univerzity Karlovy: s výjimkou let 1951-1958, kdy fungovala jako Vojenská lékařská akademie, se rozvíjela jako součást Univerzity Karlovy a od r. 1958 již jako její samostatná fakulta.

V těsném začlenění do rámce UK se fakulta bude rozvíjet i nadále. Jak se uvádí v jejím Dlouhodobém záměru na období 2011-15 (DZ 2011-15), *fakulta bude i v následujících letech usilovat o rozvoj a budování moderních struktur… a o zapojení do mezinárodního vzdělávacího a výzkumného prostoru. V rámci spolupůsobení dvou fakult Univerzity Karlovy v Hradci Králové je dlouhodobě realizována spolupráce s Farmaceutickou fakultou UK… Nezastupitelná je dále spolupráce s Fakultní nemocnicí… a úzké vztahy jsou pěstovány též s Fakultou vojenského zdravotnictví Univerzity obrany a Univerzitou Hradec Králové. Hlavním rozvojovým cílem fakulty v následujících letech je postupné budování Univerzitního centra Univerzity Karlovy v Hradci Králové".* Výstavba Centra byla slavnostně zahájena v říjnu 2012.

V DZ 2011-15 se také zdůrazňuje, že c*harakteristickým rysem fakulty je těsné spojení vzdělávacích aktivit s tvůrčí vědeckou a výzkumnou prací v oborech pěstovaných na fakultě.* Tento rys se projevuje především v pojetí strategického cíle fakulty: *Dlouhodobým cílem aktivit LF HK je vytváření optimálních materiálních, sociálních i organizačních podmínek pro rozvoj výzkumných a výukových aktivit fakulty a posilování úrovně akademického sboru. Záměrem fakulty je posílení interdisciplinárního charakteru výzkumu i vzdělávání a propojení vědecko-výzkumné činnosti s praxí.*

Ve vzdělávací oblasti nutno především „*rozvíjet všechny akreditované studijní programy – bakalářské, magisterské i doktorské- s diferencovaným přístupem*."

Podle Výroční zprávy fakulty za rok 2012 (VZČ 2012) cílem fakulty není nárůst počtu studentů, ale zvýšení kvality výuky. Proto je kladen důraz na všestranný rozvoj a aktualizaci výuky magis-

terských studijních programů s ohledem na nové diagnostické a léčebné postupy pronikající do medicíny.

Jak informuje Výroční zpráva fakulty za rok 2011 (VZČ 2011), úspěšně byl dovršen proces akreditace šestiletého magisterského studijního programu Všeobecné lékařství uskutečňovaného v prezenční formě; akreditace byla prodloužena do roku 2021. Program je již – v souladu s principy harmonizace lékařského studia v rámci EU – natolik strukturálně propracován, že v roce 2010-2011 stačily k požadovanému doladění jen drobné úpravy v řazení předmětů. Ke zlepšení podmínek studia nadále přispívají zmodernizovaná klinická pracoviště ve Fakultní nemocnici (Rehabilitační klinika a její detašovaná pracoviště, Neurologická klinika). Podobně jako v předchozích letech se předstátnicové praxe konaly nejen ve Fakultní nemocnici, ale i ve smluvních nemocnicích v Královehradeckém kraji, a také v několika dalších, převážně sousedních krajích.

Podle VZČ 2012, v akademickém roce 2011-2012 probíhala výuka beze změny oproti roku 2010-2011. I na základě studentského hodnocení se ukázalo, že není třeba do kurikula zasahovat. Nabídka volitelných předmětů se zvýšila na 66, řada z nich je multidisciplinárních. Velmi se osvědčila možnost zapsat si volitelný předmět Studentská vědecká odborná činnost, což podporuje mezi studenty zájem o tuto aktivitu.

Pětiletý magisterský studijní program Zubní lékařství v prezenční formě, koncipovaný v souladu se směrnicí EU, byl úspěšně akreditován v akademickém roce 2009/2010 a v následujících letech jeho rozvoj plynule pokračoval. VZČ 2011 konstatuje, že se rozšiřovaly a modernizovaly prostory Stomatologické kliniky fakulty a fakultní nemocnice. Přesto výuková kapacita pracovišť fakulty je stále nedostatečná a dlouhodobě limituje počty studentů zubního lékařství, určujícím faktorem je zejména kapacita preklinických učeben Stomatologické kliniky, tzv. fantomových laboratoří, vybavených simulátory. Zájem o studium zubního lékařství několikanásobně překračuje počty přijatých a zapsaných. Proto vedení fakulty usiluje o zvýšení dotací na zabezpečení výuky zubního lékařství v širším měřítku.

Fakulta rovněž úspěšně realizuje magisterské programy v anglickém jazyce. Podle VZČ 2012, na začátku akademického roku 2012/13 bylo na fakultě ve studijních programech v angličtině zapsáno celkem 342 zahraničních studentů z 29 států; 270 jich studovalo v programu General Medicine a 72 v programu Dentistry (bez studentů s přerušením studia). A na závěr této informace je uvedeno konstatování: *Zavedení výuky v angličtině před 20 lety je zřejmě jednou z nejvýznamnějších „porevolučních" změn na naší fakultě.*"

V bakalářských studijních programech, uskutečňovaných v prezenční a kombinované formě, se má fakulta zaměřit, jak uvádí DZ 2011-2015, *na jejich kombinovanou formu studia, a to jak v programu Ošetřovatelství, tak v programu Specializace ve zdravotnictví*".

Během posledních let věnovala fakulta zvýšenou pozornost i rozšiřování moderních forem výuky. Vcelku šlo zejména (podle DZ 2011-2015) o rozvíjení systému *„počítačem podporovaného vzdělávání v prostředí Moodle a dalších informačních systémů"*. Podle VZČ 2011, *„k rozvoji elektronické podpory výuky* přispěl *především projekt s názvem IT-medik, který je financován z fondů EU. …Tento projekt přináší nejen nové elektronické studijní opory šité na míru podmínkám fakulty, ale i e-learningové kurzy, a to napříč vyučovanými obory".* VZČ 2012 doplňuje tuto charakteristiku o informaci, že *„v roce 2012 se významným způsobem rozšířila nabídka přednášek a studijních opor, které reflektují požadavky vyučujících a jsou dostupné v systému Moodle".* Pod hlavičkou Moodle je na webových stránkách fakulty umístěno již 35 e-learningových kurzů v českém jazyce a 33 kurzů v angličtině. Ve VZČ 2012 se ještě zdůrazňuje, že *„studenti mohou využít i edukační portál* sítě *MEFANET"* (MEdicalFAcultiesNETwork), která představuje úspěšný společný výukový projekt lékařských fakult v ČR a na Slovensku. Do této sítě se zapojila i Lékařská fakulta Hradec Králové.

Pozitivní vývoj v oblasti obsahu a forem magisterského a bakalářského studia se promítá i do příznivého stavu v počtech jejich studentů a absolventů. Dochází k pozvolnému růstu počtu studentů a absolventů magisterských programů. U bakalářského studia nastává určitý pokles v počtu studentů a stabilizace úrovně v počtech absolventů. Dokládá to analýza dat z matriky studentů v připojených tabulkách.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	240	244	219	221	167	165	162	154	158
Mgr.	1 110	1 188	1 236	1 292	1 305	1 335	1 373	1 370	1 358
NMgr.	220	219	246	259	276	264	277	280	268
Ph.D.	1 570	1 651	1 700	1 771	1 747	1 764	1 812	1 804	1 784
celkem	240	244	219	221	167	165	162	154	158

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	48	50	61	55	103	49	52	46	52
Mgr.	156	131	146	154	186	184	207	203	225
NMgr.	26	27	24	20	37	38	19	19	33
Ph.D.	230	208	231	229	326	271	278	268	310
celkem	48	50	61	55	103	49	52	46	52

Zdroj: Matrika studentů

Tabulky vypovídají také o příznivé stabilizaci počtu studentů doktorského studia, kterému je na fakultě přiznávána prvořadá důležitost.

Doktorské studijní programy probíhají na fakultě (podle VZČ 2011) *„ve 20 akreditovaných programech, které pokrývají široké spektrum teoretických, preklinických a klinických oborů. Všechny programy jsou od r. 2010 akreditovány na čtyřletou dobu studia“*. Přechod z dřívější tříleté na novou čtyřletou dobu studia probíhal rychle, *„takže od akademického roku 2011/12 studují všichni doktorandi na fakultě ve čtyřletých programech“.*

Stěžejní povinností pro doktorandy, podobně jako i pro talentované studenty pregraduálního studia (tj. pro potenciální doktorandy), je jejich účast na vědecké a výzkumné činnosti. Dosahované výsledky jsou pak prezentovány na vědeckých konferencích.

Pro studenty pregraduálního studia zorganizovala fakulta v roce 2012 konferenci Studentské vědecké a odborné činnosti, v pořadí již 58. ročník; konference SVOČ se totiž bez přerušení na fakultě každoročně konají od akademického roku 1954/55. V r. 2012 uspořádala fakulta také 8. ročník vědecké konference studentů doktorského studia; autoři nejlepších prací pak byli nominováni k účasti na 9th International Postgaduate Medical Conference Hradec Králové. I tyto mezinárodní konference studentů postgraduálních studijních programů jsou fakultou pořádány každoročně. V posledních letech se významně zvýšila jejich prestiž.

Tyto konference významně přispívají k rozvoji mezinárodní spolupráce fakulty. Zejména v posledních letech se celkově prohluboval, jak se uvádí ve VZČ 2011, *„mezinárodní rozměr studia a výzkumu na Lékařské fakultě:…narůstal význam mezinárodní spolupráce i zapojení do evropských projektů a pokračoval příznivý trend růstu počtu studentů ze zemí Evropské unie. Současně se zvyšoval počet nabídek studijních stáží a výměnných pobytů nejen pro studenty, ale také pro*

akademické pracovníky. O prohlubování mezinárodní spolupráce svědčí průběh mezinárodních vědeckých setkání… a počet společných projektů s vědeckými týmy ze zemí Evropské unie".

Na vzestupu byla a stále je studentská mobilita V akademickém roce 2011-2012 studovalo v programu Erasmus 1-2 semestry na evropských univerzitách celkem 20 studentů fakulty. Tento program úspěšně funguje mnoho let a přináší dobré zkušenosti a poznatky. V rámci IFMSA (*International Federation of Medical Student's Association*) vyjelo v létě roku 2012 34 studentů na klinické stáže a 8 studentů na výzkumné stáže. Recipročně se stáží ve fakultní nemocnici či na fakultě zúčastnil téměř obdobný počet studentů ze zahraničí.

Od roku 2011 je fakulta rovněž účastníkem sítě mezinárodního programu CEEPUS.

Rozvíjí se i mobilita akademických pracovníků, zejména v souvislosti s řešením výzkumných projektů a s návštěvou mezinárodních konferencí. Problémem posledních let však je pokles počtu cest pracovníků fakulty na odborné akce a následně i počet aktivních účastí pracovníků fakulty na zahraničních odborných akcích. Slabým místem zahraničních vztahů fakulty je také nedostatečný počet dlouhodobých studijních a vědeckých pobytů v zahraničí zejména u mladých výzkumníků.

Vysoce úspěšná je naproti tomu dvacetiletá spolupráce fakulty *„s prestižní MAYO Clinic v Rochesteru, USA. Tato ojedinělá spolupráce, která především svým rozsahem předčí všechny ostatní lékařské fakulty v ČR, umožňuje každoroční výjezd cca 10 pre- i postgraduálních studentů na tříměsíční studijní pobyty v Rochesteru. Pobyty jsou výzkumného charakteru, obvykle navazují na oblast zájmu a perspektivní rozvoj našeho studenta a přinášejí nezřídka i publikační výstupy. Všichni absolventi stáže na MAYO Clinic shodně potvrzují, že jde o nebývale stimulující aktivitu, která v některých případech vyústila i dalšími pracovním i pobyty na prestižních klinikách v USA".* Dokládají to webové stránky fakulty. *„Dlouhodobou spolupráci si obě instituce připomenuly"*, podle VZČ 2012, *„společnou publikací, která bohatě dokumentuje přínos a význam této naprosto ojedinělé vazby … fakulty s nejprestižnějším edukačním i klinickým zařízením ve Spojených státech. Publikace rovněž sumarizuje vědecké výstupy – společné publikace – které jsou jedním z výsledků z cest pobytů našich studentů na Mayo Clinic v Rochesteru".*

Tuto mezinárodní aktivitu, týkající se jak pregraduálních, tak postgraduálních studentů, fakulta výrazně podporuje a rozvíjí; považuje ji za vysoce prestižní, ve svém rozsahu ojedinělou a prioritní v rámci celé republiky.

Úspěšně si fakulta počíná i v organizaci celoživotního vzdělávání, jehož profesní orientace byla nedávno výrazně posílena: kromě každoročního konání *Přípravného kurzu pro uchazeče o studium* jsou od roku 2012 v rámci CŽV pořádány kurzy *Specializačního vzdělávání lékařů*; jejich organizováním byla Lékařská fakulta Hradec Králové pověřena Ministerstvem zdravotnictví jako jedna z pěti českých lékařských fakult.

FaF

Fakulta byla založena v roce 1969 nařízením vlády číslo 100/1969 Sb. Oficiální slavnostní otevření fakulty s imatrikulací prvních 51 studentů se uskutečnilo dne 24. ledna 1970.

Farmaceutická fakulta Univerzity Kalovy je jednou ze dvou fakult v ČR působících v oblasti farmacie a to jak ve vzdělávání, tak ve výzkumu. Dlouhodobé záměry říkají, že: *„Posláním fakulty je poskytovat plnohodnotné univerzitní vzdělání v oblasti farmacie na úrovni aktuálního stavu farmaceutických věd a farmaceutické praxe v nejvyspělejších státech světa a dalších přírodovědně a společenskovědně zaměřených oblastech souvisejících se zdravotnickou problematikou. Cílem fakulty je vychovat absolventy tak, aby byli schopni vykonávat praxi ve všech oblastech svého uplatnění na úrovni doby, aby se dokonale orientovali v základních otázkách farmaceutických věd a*

jejich směřování. Důraz je kladen zejména na otázky vývoje, výroby, kontroly, distribuce, spotřeby léků, jejich účinku na živé organismy, na problematiku komplexní farmaceutické péče a na všechny otázky související se zdravím, včetně ochrany životního prostředí."

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	151	198	235	253	231	231	227	212	232
Mgr.	1 048	1 096	1 121	1 133	1 196	1 207	1 235	1 208	1 197
NMgr.	0	0	30	58	51	57	58	57	59
Ph.D.	164	168	161	161	161	145	133	146	132
celkem	1 361	1 462	1 547	1 604	1 638	1 638	1 650	1 620	1 619

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	0	0	37	52	67	42	46	62	25
Mgr.	164	157	176	190	188	212	177	213	188
NMgr.	0	0	0	0	30	26	25	28	25
Ph.D.	19	17	23	14	22	31	19	11	30
celkem	183	174	236	256	307	311	267	314	268

Zdroj: Matrika studentů

V současné době fakulta uskutečňuje tříletý bakalářský studijní program Zdravotní laborant, který připravuje absolventy na práci v laboratoři ve všech oblastech zdravotnictví. Absolventi mají možnost dále prohloubit své znalosti studiem v navazujícím dvouletém magisterském oboru Odborný pracovník v laboratorních metodách. Tyto programy nahradily původně pětiletý magisterský studijní program Zdravotnická bioanalytika, od akademického roku 2003-2004 strukturovaný na bakalářský a navazující magisterské programy. Dále uskutečňuje magisterský studijní program Farmacie. Farmacie je pětiletý studijní program, zaměřený na získání komplexních poznatků o léčivech. Absolvent tohoto programu je jediným kvalifikovaným odborníkem oprávněným vydávat léčivé přípravky v lékárně. Fakulta uskutečňuje i doktorské vzdělání, a to ve čtyřech doktorských studijních programech:

- Farmacie (8 oborů);
- Biochemie: (1 obor);
- Organická chemie (1 obor);
- Zdravotnická bioanalytika (1 obor).

Strukturalizace studijních programů a naplňování Boloňského procesu probíhala vytvářením nových bakalářských a poté i navazujících magisterských programů, které doplňují odbornou náplň dlouhého magisterského programů Farmacie.

Zásadní změnou ve studijním plánu studijního programu Farmacie bylo zavedení šestiměsíční praxe v lékárnách akreditovaných pro výuku na konci studia od akademického roku 2004-2005. Tím byly splněny jak požadavky Evropské unie (Směrnice 85/453), tak i nové národní legislativy (Zákon č. 95/2004 Sb.). Se strukturalizací studijního programu Farmacie se nepočítá.

Fakulta v obou dlouhodobých záměrech plánuje pravidelné vyhodnocování studijních programů a podle potřeby jejich upravování zejména z hlediska optimální přípravy na měnící se požadavky budoucího povolání i s ohledem na potřeby prostupnosti studia.

DZ (2011-2015) chce navíc posilovat roli garantů studijních programů v oblasti kvality a k jejímu zvýšení využít i periodické hodnocení úrovně výuky studenty a absolventy.

Úspěšnost v přijetí v jednotlivých programech dlouhodobě, i když s výkyvy stoupá. Je to logický důsledek mírného poklesu počtu uchazečů a mírného nárůstu počtu studentů s výjimkou roku 2012, kdy výrazně oproti roku 2011 narostl zájem o studium programu Farmacie (o 66%).

U doktorských studijních programů oba dlouhodobé záměry zdůrazňují zvyšování úrovně absolventů doktorských studijních programů a zvyšování jejich konkurenceschopnosti v mezinárodním měřítku, především podporou stáží, výměnných pobytů na špičkových institucích v ČR i v zahraničí a intenzivní publikační činností v kvalitních časopisech pomocí zavedení a optimalizace systému mimořádných stipendií za tuto činnost. Oba dlouhodobé záměry vidí problém v zájmu o doktorské studium. Zatímco Aktualizace 2007-2010 mluví o stabilizaci a pokud možno o zvýšení zájmu o toto studium, DZ 2011-2015 již mluví o zastavení a zvrácení trendu poklesu zájmu o doktorské studium na fakultě. Celkové počty studentů doktorských studijních programů ve sledovaném období, byť ne zcela plynule, klesají. Z maxima v roce 2005, 168 studentů, je v současné době jen 132 studentů.

V rámci výuky probíhá úspěšně také zahraniční spolupráce, především v oblasti programů mobilit. Fakulta je zapojena jak do programu EU – ERASMUS, v rámci kterého měla v roce 2011 uzavřeny smlouvy o výměně studentů s 36 partnerskými fakultami, z celkem 15 zemí, tak do multilaterálního programu CEEPUS. Byl využíván univerzitní Fond mobility, který dříve tvořil významný příspěvek, umožňující především realizaci dlouhodobých zahraničních studijních pobytů doktorandů. Uchazeče o zahraniční pobyty se daří dlouhodobě vesměs uspokojovat.

Kromě vyjmenovaných aktivit probíhá i přímá spolupráce fakulty v rámci meziuniverzitních a mezifakultních dohod a řada dalších, co do počtu účastníků drobnějších aktivit.

Další důležitou aktivitou je studium magisterského oboru farmacie v anglickém jazyce. Zájem o tato studia ze strany zahraničních studentů klesá, v akademickém roce 2011-2012 bylo přijato na fakultu ke studiu magisterského oboru Farmacie v anglickém jazyce pouze 8 nových zahraničních studentů a řada studentů z fakulty odešla studovat na jiné školy; celkem bylo zapsáno 98 studentů – samoplátců (97 magisterské studium a 1 doktorand). VZČ 2004 uvádí: *„Možné příčiny propadu počtu nových zájemců a odchodu stávajících samoplátců jsou zřejmě nesplněná očekávání studentů z Řecka, související s nízkou úrovní jejich středoškolského vzdělání a obtížností studia na FaF UK ve srovnání s jinými fakultami. Významnou roli hraje pravděpodobně i nabídka nových (a pravděpodobně méně náročných) anglických studijních programů na konkurenčních fakultách a s tím související přestupy našich studentů na tyto fakulty. K nápravě této situace byla v roce 2011 vedena intenzivní jednání o možnosti získávání kvalitních studentů z teritoria jižní Afriky.“*

Hodnocení výuky studenty probíhá podle Řádu pro hodnocení výuky studenty UK v Praze ze dne 3. 9. 2001 a dle opatření děkana vydávaných pro každý rok. Hodnotí se jednotlivé předměty (oceňují se známkou) za letní (VZČ 2004,2005), nebo zimní (VZČ 2006) semestr, ale i za akademický rok (VZČ 2007-2011). Od akademického roku 2007-2008 probíhá jako elektronická anketa s poněkud odlišnými otázkami oproti předchozím letům, čímž je ovlivněna možnost sledovat vývojové trendy závislé na předchozích letech. Podrobné výsledky jsou k dispozici příslušným zodpovědným skupinám k využití zlepšování kvality výuky. Výsledky jsou zároveň souhrnně uvedeny na úřední desce fakulty.

FF

Filozofická fakulta (FF) je jednou ze čtyř fakult, které tvořily Univerzitu Karlovu v Praze (UK) už v době jejího založení. Filozofickou fakultou se nazývá od 17. století (dříve fakulta svobodných umění), fakultou soustředěnou jen na humanitní obory se stala počátkem 20. let 20. století. V současné době je FF největší fakultou UK, na které se ve srovnání s jinými filosofickými fakultami pěstuje nejširší spektrum oborů, jsou na ní zastoupeny prakticky všechny tradiční i nově vzniklé humanitní a společenskovědní obory a v některých disciplínách je jediným vysokoškolským či vědeckým pracovištěm v ČR.

FF se jednoznačně připojila k cílům UK v oblasti vytváření společného evropského prostoru vysokého školství v rámci Boloňského procesu, což se na počátku sledovaného období (2004-2011) projevilo především v zavádění strukturovaného studia. FF rozhodla o plné restrukturalizaci svých studijních programů, ale vzhledem k jejich velkému počtu si restrukturalizace vyžádala poměrně dlouhé období a poprvé byli studenti přijímáni pouze do strukturovaného studia (s jedinou výjimkou studia psychologie) v akademickém roce 2008-2009. Výroční zpráva v tomto roce k úspěšnému dokončení restrukturalizace konstatuje, že jde o výrazný posun ve formě, ale i v obsahu studia, který do budoucna představuje soubor problémů pro zachování dosavadní vysoké úrovně vzdělání. V souladu s cíli UK si i FF klade ve svém Dlouhodobém záměru na období 2011-2021 cíl kriticky vyhodnotit zavedení strukturovaného studia a najít řešení v těch případech, kde se strukturované studium ukázalo jako nevhodné.

Zavedení strukturovaného studia si vyžádalo cílevědomou strategii v oblasti akreditací, které byly celkově velmi úspěšné. Po celé sledované období fakulta intenzivně prosazovala cíl připravit akreditace tak, aby umožnila a podpořila prostupnost oborů i obecnější cíl prostupnosti studia mezi fakultami. Pro zkvalitnění a efektivitu práce byly v rámci rozvojového projektu zpracovány modelové příklady akreditací, které počítají s prostupností oborů, byla připravena akreditace tzv. malých oborů, akreditace učitelství pro střední školy a velká pozornost byla věnována akreditaci studijních programů v cizích jazycích.

FF s úspěchem naplnila i další z cílů UK, který úzce souvisí s Boloňským procesem, a sice zavedení kreditního systému. Kreditní systém podporuje nejen mezinárodní spolupráci, ale též cíle FF týkající se otevřenosti studia a prostupnosti oborů i smlouvy mezi fakultami o uskutečňování společných studijních programů. Samozřejmostí je již od roku 2006 vydávání dodatku k diplomu.

O studium na fakultě je velký zájem, a proto je přijímací řízení výrazně výběrové. Cílem fakulty je zajistit jeho průhlednost a kvalitu, ale také flexibilitu, která by měla uvolnit kombinace oborů i možnost, aby student mohl snáze přestoupit na jiný obor, než na který byl přijat. Po zvážení hrozby dlouhodobého podfinancování, formuluje současně platný Dlouhodobý záměr cíl nezvyšovat, ale naopak pro udržení kvality vzdělávání snižovat počty přijímaných studentů a rozvíjet postupy přijímacího řízení, které budou sledovat poznatkovou a motivační stránku uchazečů.

Přijímací řízení je upraveno též pro studenty se specifickými potřebami. Přijímací zkoušky probíhají podle výročních zpráv zcela bez problémů a samotní uchazeči hodnotí modifikaci jako vstřícný přístup fakulty k podpoře jejich studia.

Fakulta velmi pečlivě dbá na využití potenciálu fakulty i univerzity pro zkvalitnění podmínek studia studentů se specifickými vzdělávacími potřebami a její koncepční dokumenty zdůrazňují, že je nezbytné akcentovat etický rozměr pedagogické práce. Do podpory těchto studentů je vedle studijního oddělení zapojena i řada pracovníků jednotlivých kateder, ústavů a knihoven. Poměrně vysoký počet hendikepovaných studentů vedl k rozhodnutí založit fakultní Centrum služeb pro vyrovnání studijních příležitostí. S pozitivním ohlasem učitelů se setkávají semináře, které se zabývají využitím osvědčených postupů pro studium studentů s různým typem postižení a

využitím výsledků analýzy provedené na základě dotazníkového šetření o vhodnosti oborů pro studenty s různým postižením. Nepochybně velmi důležitá je pro tyto studenty možnost požádat o modifikaci průběhu studia na základě individuálního studijního plánu. Fakulta věnuje systematickou pozornost i těm studentům, jejichž handicapy nejsou závažné (různé typy dyslexií), ale při nedostatku pozornosti ze strany vysoké školy mohou jejich studium ohrozit. Péče o studenty se speciálními potřebami je tedy silnou stránkou fakulty a dobrým příkladem k následování.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ NA PF V LETECH 2004-2012

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Studenti									
Bc.	832	1 170	1 644	2 319	3 078	3 602	4 043	4 028	3 897
Mgr.	4 480	4 182	4 009	3 232	2 413	1 865	1 294	847	453
NMgr.	236	290	457	578	813	1 036	1 330	1 590	1 791
Ph.D.	1 330	1 443	1 511	1 599	1 690	1 693	1 723	1 670	1 566
celkem	6 816	7 014	7 544	7 648	7 909	8 109	8 302	8 048	7 615
Absolventi									
Bc.	60	70	150	185	268	375	469	538	656
Mgr.	699	690	553	597	575	487	445	419	383
NMgr.	21	50	44	119	110	156	218	269	333
Ph.D.	99	95	96	112	124	130	109	159	174
celkem	879	904	842	1 012	1 075	1 148	1 240	1 384	1 545

Zdroj: *Matrika studentů*

Doktorské studium na FF prošlo reformou, jejímž cílem bylo změnit náplň a formy jeho kontroly, posílit roli oborových rad a vytvořit podmínky, aby vynikající doktorandi v prezenční formě studia mohli na fakultě pracovat. Úspěch reformy potvrzují nejen získané akreditace, ale také celkové výsledky hodnocení doktorského studia na fakultě Akreditační komisí, které proběhlo v roce 2011. Pracovní skupina Akreditační komise nezjistila žádné závažné nedostatky a jednoznačně ocenila zavedení kreditního systému v doktorském studiu, které fakulta považuje za nástroj ke včasnému dokončování studia. Výsledkem hodnocení byl návrh na dlouhodobé prodloužení akreditace většiny stávajících doktorských studijních programů. Připomínky pracovní skupiny, které se týkaly většího počtu doktorandů vedených nehabilitovanými školiteli nebo generačního problému oborových rad, souvisely s problémy, jichž si je fakulta vědoma a dlouhodobě je řeší. Rozložení stipendia doktorandů do jednotlivých ročníků a zařazení doktorandů do projektů specifického výzkumu spojené s vyplácením dalšího stipendia je velkou motivací pro kvalitu studia i jeho včasné dokončování a může sloužit jako příklad dobré praxe.

Aktivita FF v poskytování kurzů celoživotního vzdělávání (CŽV) je velmi bohatá a její podpora prostřednictvím centralizovaných projektů rozvojových programů MŠMT, zejména v oblasti univerzity třetího věku (U3V), svědčí o reálnosti náročného cíle hrát významnou roli v rozvoji celého systému CŽV. Jako zajímavý příklad dobré praxe může sloužit důstojné předávání osvědčení o absolvování kurzu U3V na slavnostním shromáždění ve Velké aule Karolina.

Velmi silnou stránkou FF je mezinárodní spolupráce ve vzdělávání, kterou lze charakterizovat několika příklady. Významnou mezinárodní aktivitou je účast FF v prestižních programech Erasmus Mundus. V současné době se jedná o magisterský studijní program TEMA, který získal podporu na 5 let od akademického roku 2011-2012. Obsah studia představuje anglickou verzi české specializace Obecné a komparativní dějiny a je současně přístupný i studentům programu Erasmus a českým studentům. Nově byl v roce 2011 schválen tříletý projekt nazvaný Multilingualism and Multiculturalism, jehož hlavním cílem je podpora studentské a vědecké výměny mezi zeměmi EU a průmyslovými zeměmi Asie. FF je zapojena také do doktorského studijního programu Erasmus Mundus „Text and Event in Early Modern Europe“, který koordinuje univerzita v Kentu a který byl zahájen v akademickém roce 2011-2012. Internacionalizaci doktorského

studia charakterizuje též práce na disertacích pod dvojím mezinárodním vedením, tzv. co-tutelle, která otevírá možnost získat mezinárodní zkušenosti a účinně zapojit FF do výchovy mladých vědeckých pracovníků v celoevropském rámci. Její úspěšnost potvrzuje řada obhájených disertací i nově uzavřené smlouvy o spolupráci v rámci doktorského studia.

Velké mezinárodními renomé si získaly letní školy a různé kurzy, stáže nebo krátkodobé pobyty, kterých FF organizuje celou řadu. Nejvýznamnější z nich je Letní škola slovanských studií organizovaná Ústavem bohemistických studií, jejíž jubilejní 55. běh v roce 2011 byl doprovázen sympoziem o češtině v zahraničí.

K rozšiřování a posílení mezinárodní vědecké a pedagogické spolupráce jednotlivých pracovišť FF přispívají hostující pedagogové, ale také výjezdy akademických pracovníků do zahraničí. Neméně se na rozvoji internacionalizace ve vzdělávání podílí mobilita studentů. Její nejvýznamnější část je podporována z programu LLP/Erasmus, kde FF zaujímá přední místo na UK jak v počtu vyjíždějících a přijíždějících studentů, tak v počtu uzavřených bilaterálních smluv.

Zajímavou a pro zahraniční studenty velmi důležitou aktivitou je Studentský klub Erasmus. Tato studentská dobrovolná aktivita již několik let úspěšně poskytuje „tutoring" pro přijíždějící studenty a po celý semestr, zejména však při zahájení studia poskytuje těmto studentů pomoc při studiu i v běžném životě v ČR.

PřF

Přírodovědecká fakulta byla zřízena v roce 1920 jako pátá fakulta Univerzity Karlovy. Do té doby se přírodovědné obory studovaly na Filosofické fakultě. V roce 1952 byla Přírodovědecká fakulta rozdělena na tři fakulty: matematicko-fyzikální, geologicko-geografickou a biologickou. Toto rozdělení oborů do samostatných fakult se neosvědčilo a tak v roce 1959 došlo k další reorganizaci: byla sloučena fakulta biologická a geologicko-geografická s chemickými obory a byla vytvořena Přírodovědecká fakulta (PřF) v dnešní podobě.

PřF je podle počtu studentů i pěstovaných oborů po FF druhou největší fakultou UK. Organizačně se člení na 4 sekce: biologie (11 kateder, 5 servisních laboratoří, 3 účelová pracoviště), chemie (6 kateder, 1 servisní laboratoř, knihovna), geografie (4 ústavy, 2 účelová pracoviště), geologie (4 katedry, 4 účelová pracoviště). Součástí fakulty jsou dále Ústav pro životní prostředí a další 2 vědeckopedagogická a 2 účelová pracoviště s celofakultní působností.

PřF zavedla jako jedna z prvních na UK od akademického roku 2003-2004 ve všech oborech dvoustupňový systém studia: bakalářské studium tříleté a navazující magisterské studium dvouleté (v některých navazujících magisterských oborech byla akreditována i tříletá varianta studia). Zároveň byl zaveden kreditní systém. Bakalářské a navazující magisterské studium se uskutečňuje prakticky jen v prezenční formě. Většina studijních programů má i obory zaměřené na vzdělávání, určené pro přípravu středoškolských pedagogů.

V bakalářském studiu nabízí PřF 9 studijních programů (všechny jsou akreditovány též v cizojazyčné verzi) se 26 obory. V magisterském studiu je situace obdobná: 8 programů (všechny akreditovány v cizojazyčné verzi), celkem 45 oborů (včetně cizojazyčných). Nejvíce oborů je celkem pochopitelně v programech Biologie a Chemie.

PřF se snaží získat talentované uchazeče, a proto promíjí přijímací zkoušku těm, kteří již během středoškolského studia prokázali své odborné znalosti v přírodovědných oborech a schopnost studovat. Týká se to řešitelů českých a slovenských středoškolských předmětových soutěží (olympiád), české a slovenské středoškolské odborné činnosti (SOČ) a korespondenčních seminářů pořádaných PřF UK.

Tabulka 1 ukazuje, že se počet studentů během hodnoceného období zvyšoval jen mírně, v souladu s kapacitními možnostmi fakulty a snahou o zachování vysoké kvality výuky.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	1 394	1 807	2 018	1 986	2 281	2 090	2 106	2 092	1 987
Mgr.	1 336	969	584	194	38	8	2	1	0
NMgr.	222	238	533	937	1 225	1 214	1 251	1 305	1 309
Ph.D.	1 237	1 252	1 351	1 367	1 335	1 405	1 370	1 375	1 389
celkem	4 176	4 260	4 470	4 460	4 847	4 697	4 721	4 768	4 681

Zdroj: Matrika studentů

K zajišťování kvality přispívá významně studentské hodnocení výuky. Dobře organizovaných anket na konci semestru se účastní 40-50 % studentů, soutěží se o cenu pro nejlepšího pedagoga apod. Statistická data z dotazníků se zveřejňují, slovní hodnocení se předávají pedagogům prostřednictvím vedoucích kateder, kteří je s pedagogy projednávají.

Vývoj počtu absolventů na PřF ukazuje Tabulka 2.

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	65	94	332	500	480	418	512	494	453
Mgr.	365	318	361	369	151	37	14	2	2
NMgr.	6	78	80	93	244	429	476	441	464
Ph.D.	93	114	106	133	135	98	149	168	129
celkem	529	604	879	1 095	1 010	982	1 151	1 105	1 048

Zdroj: Matrika studentů

PřF věnuje velkou pozornost doktorskému studiu. Nabízí 30 doktorských studijních programů (6 z oblasti biomedicíny), které jsou až na jeden již akreditovány jako čtyřleté a mohou být studovány v prezenční i kombinované formě. Celá řada z nich se uskutečňuje v úzké spolupráci s ústavy AV ČR a jinými výzkumnými institucemi v ČR. To se projevuje v tom, že jen něco málo přes polovinu školitelů je z UK, cca třetina z AV ČR a zbytek z jiných institucí. PřF se účastní s dalšími fakultami UK spolupráce „Doktorské studijní programy v biomedicíně“, její zástupce je členem příslušné Koordinační rady. K zviditelnění doktorského studia na PřF a zejména fakultních školicích pracovišť byl vytvořen program STARS (*Supporting TAlented PhD Research Students*), který si klade za cíl zvýšit kvalitu uchazečů o doktorské studium na PřF a jeho aktivní mezinárodní propagaci (včetně participujících školitelů).

Doktorandi tvoří téměř 30 % všech studentů, což je nejvyšší podíl na UK (průměr na celé UK je 15,7 %). Do 1. ročníku doktorského studia na PřF přichází asi 3 % magistrů z jiných fakult UK a asi 18 % z jiných vysokých škol.

Z každoročního hodnocení doktorandů vyplývá, že naprosto bez výhrad (hodnocení stupněm A) plnilo individuální studijní plán v prezenční formě průměrně 85 %, v kombinované formě 65 %. Z důvodů nesplnění individuálního studijního plánu (hodnocení stupněm C) ukončilo svá studia každoročně v průměru 1,7 % doktorandů v prezenční formě, v kombinované formě jich bylo 8 %.

Zahraniční stáž absolvovalo ročně v průměru 12 % doktorandů v prezenční formě a 10 % v kombinované formě. Lze tedy odhadnout, že během 5 let studia (standardní doba 4 roky) se

zahraniční stáže účastnila více než polovina doktorandů PřF. Jak se uvádí ve výročních zprávách, doktorandi se účastní i řady jiných akcí v zahraničí (konference, letní školy).

V počtu absolventů doktorského studia zaujímá PřF spolu s FF první dvě místa na UK. Pokud jde o poměr absolventů doktorského a magisterského studia, činí na PřF 29 % (průměrná hodnota za období 2004-2012), což je druhá nejvyšší hodnota na UK, těsně za MFF (31 %). Celouniverzitní průměr za uvedené období je 14 %.

Na PřF se každoročně uskuteční 90 až 100 rigorózních řízení.

PřF rozvíjí všechny formy celoživotního vzdělávání (CŽV) a kromě tradičních forem hledá i nové, zaměřené např. na předškolní děti a žáky základních škol, pro které pořádá tábory. Hlavní oblasti zájmu PřF v popularizaci vědy jsou však hlavně studenti středních škol – tj. budoucí uchazeči o studium na fakultě. Pro tuto cílovou skupinu byl vytvořen unikátní edukační web www.prirodovedci.cz. PřF spolupracuje také s řadou středních škol a některé z nich získaly postupem času statut „fakultní školy“. Nicméně PřF organizuje také neinstitucionální aktivity pro středoškoláky např. „Arachne“ pro zájemce o biologii, „Kamenožrout“ pro zájemce o geologii a KSICHT pro zájemce o chemii. Každoročně probíhají též přípravné kurzy pro uchazeče o studium. V rámci U3V pořádá PřF každoročně okolo 15 kurzů, celkový počet účastníků se pohybuje mezi 205 a 300. Důležitou součástí CŽV je další vzdělávání pedagogických pracovníků: doplňující 4 semestrové pedagogické studium pro absolventy a mimořádné studium pro studenty v magisterském nebo doktorském studiu (obojí za poplatek). Nově nabízí PřF program Bakalář PLUS, nadstavbový program k rozšíření kurikula mimo studijní plány. V akademickém roce 2012-2013 je nabízeno 18 předmětů, studium je pro studenty PřF zdarma, účastníci programu obdrží certifikát.

MFF

Matematicko-fyzikální fakulta (MFF) vznikla v roce 1952 rozdělením dosavadní Přírodovědecké fakulty na tři fakulty: Biologickou, Geologicko-geografickou a Matematicko-fyzikální (s chemickými obory). Toto rozdělení trvalo jen do roku 1959, kdy byly chemické obory znovu spojeny s fakultami Biologickou a Geologicko-geografickou za vzniku Přírodovědecké fakulty, obory matematické a fyzikální zůstaly na Matematicko-fyzikální fakultě.

MFF uskutečňuje vzdělávací a vědeckou činnost v oblastech matematiky, informatiky a fyziky, čemuž odpovídá i organizační členění na 3 sekce. Některé obory je možno v ČR studovat pouze na MFF. Kromě odborných oborů se uskutečňují o obory zaměřené na vzdělávání na středních školách.

MFF zavedla mezi prvními na UK strukturované studium a kreditní systém, restrukturalizace byla v zásadě dokončena v roce 2008. Průběh zavádění strukturovaného studia je dobře patrný z Tabulky 1, která uvádí počty studentů v jednotlivých stupních studia a z Tabulky 2, z níž jsou patrné následné postupné změny v počtu absolventů v těchto stupních.

S dalším růstem počtu studentů DZ MFF 2011-2015 nepočítá, současný stav je z hlediska zachování a rozvíjení kvality studijních programů považován za maximálně možný. Cílem je *„Být pro kvalitní uchazeče o studium první volbou zejména v doktorských a magisterských studijních programech“.*

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	1 179	1 555	1 544	1 652	1 900	1 978	1 726	1 406	1 233
Mgr.	1 013	721	464	189	65	11	1	0	0

NMgr.	48	68	286	585	801	838	792	771	709
Ph.D.	636	652	671	655	645	676	710	717	688
celkem	2 866	2 991	2 963	3 077	3 407	3 498	3 220	2 889	2 625

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ									
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	11	25	227	315	333	288	274	269	245
Mgr.	207	213	243	238	135	78	19	6	6
NMgr.	4	2	5	9	107	208	253	241	236
Ph.D.	90	68	91	81	85	63	67	68	77
celkem	312	308	566	643	659	637	613	584	563

Zdroj: Matrika studentů

V bakalářském studiu nabízí v oblasti fyziky a informatiky 3 obory, v oblasti matematiky pak 4, přičemž obor zaměřený na vzdělávání je možno kombinovat s deskriptivní geometrií nebo informatikou, nově též s dalším oborem vyučovaným na Filozofické fakultě UK. V nabídce dvouoborového studia jsou anglistika a amerikanistika, český jazyk a literatura, filozofie, francouzská filologie, hispanistika, latinský jazyk a literatura a německý jazyk a literatura.

V magisterském studiu je nabídka podobně široká, oborů je celkem 27.

Na MFF se bakalářské studium (s výjimkou učitelských oborů) nyní otevírá pouze v prezenční formě, v kombinované formě je možno studovat až v navazujících magisterských programech (s výjimkou některých matematických oborů).

Na MFF se přijímací zkouška v matematických a informatických oborech promíjí uchazečům, kteří již během středoškolského studia dostatečně prokázali své odborné znalosti a schopnost studovat. Týká se to řešitelů českých a slovenských středoškolských předmětových soutěží (olympiád), české a slovenské středoškolské odborné činnosti (SOČ) a korespondenčních seminářů pořádaných MFF. Ve fyzikálních oborech je od odborné přijímací zkoušky na bakalářské studium upuštěno u všech uchazečů.

V doktorském stupni je možno na MFF studovat 27 oborů z oblasti fyziky, matematiky a informatiky. O postavení doktorského studia na MFF svědčí též podíl doktorandů na celkovém počtu studentů, který v současnosti dosahuje 26 % (celouniverzitní průměr je 15,7 %). Podíl absolventů doktorského a magisterského studia za období 2004-2012 je nejvyšší na UK a činí 31 %. Význam doktorského studia pro MFF je v přímé souvislosti s vědeckým výkonem na MFF, který je rovněž jedním z nejvyšších na UK. MFF tak jednoznačně splňuje záměr UK, aby bylo doktorské studium propojeno s vědeckou činností bylo prioritou v oblasti vzdělávání. Více než čtvrtina školitelů je z AV ČR či jiných pracovišť. Kvalitu doktorského studia na MFF potvrdilo i hodnocení Akreditační komise v roce 2011, na jehož základě bylo doporučeno prodloužit u všech programů (kromě dvou oborů) akreditaci o 8 roků.

Z každoročních hodnocení doktorandů v uvedeném období vyplývá jejich nadprůměrná úspěšnost: z hodnocených doktorandů plnilo individuální studijní plán průměrně (za uvedené období) v prezenční formě průměrně 98 %, v kombinované formě 95 %. Z důvodů nesplnění plánu ukončilo každoročně v průměru 0,6 % doktorandů v prezenční a 2,4 % v kombinované formě. Účast doktorandů na zahraničních stážích je rovněž značně nadprůměrná: v prezenční formě jich každoročně stáž absolvovalo 34 %, v kombinované formě 10 %; všech hodnocených doktorandů 25 %. Z těchto údajů lze odhadnout, že velká většina (hodnocených) doktorandů absolvuje během svého studia zahraniční stáž. MFF tedy v této oblasti dosahuje cíle stanoveného v DZ UK 2004-2010.

Na MFF probíhá rovněž rigorózní řízení, jeho absolventi získávají titul „doktor přírodních věd" (RNDr.). Počet těchto řízení byl srovnatelný s počtem absolventů doktorského studia, je však možno pozorovat jeho klesající tendenci (78 v roce 2004, 50 v roce 2011).

MFF poskytuje svým studentům i nadstandardní informační služby. Kromě bohatě vybavené knihovny (s velmi cenným historickým fondem) má MFF vlastní vydavatelství Matfyzpress, které kromě vědeckých publikací a časopisů vydává i učebnice a skripta.

V rámci celoživotního vzdělávání nabízí MFF kurzy pro tři kategorie zájemců. Pro studenty středních škol jsou to přípravné kurzy z matematiky, jak pro přípravu k maturitě, tak ke studiu na vysoké škole. Velmi důležité z hlediska fakulty jsou kurzy v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (všechny mají akreditaci MŠMT). Tyto kurzy pořádají všechny tři sekce MFF. Některé mají formu intenzivního školení, jako např. dvoutýdenní Škola učitelů informatiky, pořádaná vždy koncem prázdnin. Tradičně jsou ve veřejnosti oblíbené kurzy Univerzity třetího věku, kterých MFF pořádá každoročně několik (např. Matematika pro každý den, Kouzelná zahrada geometrie, Jak se dělá počasí aj.). Všechny kurzy jsou dvousemestrální, počet účastníků se pohybuje mezi 150 a 200.

PedF

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy (PedF) vznikla v listopadu 1946 na základě prezidentských dekretů po obnovení Československé republiky a na základě zákona o zřízení pedagogických fakult na všech tehdejších univerzitách. Tím vyvrcholily snahy, aby se příprava učitelů uskutečňovala na vysokých školách. V následujících letech prošla ovšem fakulta nelehkými obdobími od rušení pedagogických fakult a přesouvání učitelské přípravy na jiné instituce přes jejich znovuotevírání uprostřed 60. let 20. století až po sjednocení pedagogické přípravy v desetiletí následujícím. Takové sjednocení ovšem zároveň znamenalo i značné omezení počtu oborů, v nichž bylo studium na Pedagogické fakultě uskutečňováno, a proto se uvolnění politických poměrů po roce 1989 stalo vítanou příležitostí také k rozšíření oborových možností.

PedF tak dnes zajišťuje přípravu učitelů téměř všech předmětů vyučovaných na základních a středních školách v České republice, připravuje učitele 1. stupně základní školy i škol mateřských, vychovatele i další pracovníky ve školství. Toto poslání je vyjádřeno v dlouhodobém záměru fakulty na období 2011-2015: *„Zkvalitňovat veškerou vzdělávací činnost a být pro uchazeče o vysokoškolskou přípravu i celoživotní vzdělávání pedagogických pracovníků preferovanou vzdělávací institucí."*

Zkvalitňování činnosti znamenalo vždy sledování soudobých vzdělávacích trendů. Proto se také PedF v akademickém roce 2006-2007 připojila k realizaci pregraduálního studia prostřednictvím kreditního systému ECTS v rámci evropského programu podpory mobility studentů a prostupnosti studia v zemích EU. Podmínkou tohoto připojení byla restrukturalizace původně pětiletých magisterských studijních programů na programy bakalářské a navazující magisterské, ovšem s tím, že v odůvodněných případech taková restrukturalizace naopak uskutečněna nebude. Až na výjimky změna provedena byla a v dalších letech již fakulta zaznamenávala v nově otevíraných strukturovaných programech rostoucí počet studentů, zatímco studium v magisterských programech nedělených bylo utlumováno (viz následující tabulku).

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ NA PEDF V LETECH 2004-2012

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Studenti									
Bc.	376	446	933	1 483	2 158	2 537	3 006	2 955	2 775
Mgr.	3 333	3 378	2 770	2 372	1 943	1 445	1 064	796	656

NMgr.	0	0	0	22	75	282	589	846	1 009
Ph.D.	302	323	303	303	302	336	356	357	351
celkem	4 001	4 141	3 995	4 158	4 454	4 583	4 994	4 942	4 774
Absolventi									
Bc.	58	81	106	134	125	320	463	595	562
Mgr.	442	419	487	389	412	463	405	312	220
NMgr.	4	0	0	0	0	1	19	93	170
Ph.D.	30	28	39	36	41	37	33	37	39
celkem	534	528	632	559	578	819	919	1037	991

Zdroj: *Matrika studentů*

Součástí přechodu k dvoustupňovému vzdělávání bylo zavedení kreditního systému podmíněného dostatečnou nabídkou studijních předmětů a poskytujícího studentům zároveň možnost výběru studijních předmětů z nabídky dalších fakult Univerzity Karlovy.

Kreditní systém, možnosti volby předmětů i další studijní záležitosti staví studenta do pozice člověka, který samostatně uvažuje a přijímá sám za sebe odpovědná rozhodnutí; to ovšem vyžaduje i orientovanost v dané problematice. Proto také fakulta přistoupila ke zřízení institutu studentských tutorů. Na této pozici jsou činní studenti poskytující konzultace zejména nově příchozím studentům a rozšiřující rovněž v případě potřeby informační či propagační materiály.

Příprava učitele znamená nejen získávání znalostí, ale vyžaduje též průpravu dovednostní. Důležitou součást studia proto představuje pedagogická praxe. Ta je realizována ve spolupráci s fakultními školami, jejichž vzdělávací a výchovná činnost je pro účely praxe dlouhodobě monitorována, analyzována a revidována na základě pevně stanovené soustavy kritérií.

PedF zajišťuje studium všech oborů v prezenční formě, studium užšího spektra oborů vybraných podle potřeb praxe pak také ve formě kombinované. Kombinované studium bylo dosud jednou z priorit zachycených ve většině klíčových dokumentů PedF, proto bude účelné podrobit v následujícím období efektivitu této formy studia analýze.

Prioritu rostoucího významu představuje doktorské studium. Uskutečňuje se podobně jako studium pregraduální v prezenční i kombinované formě, ovšem zatím mimo kreditní systém, a je zacíleno na přípravu vysoce kvalifikovaných vědeckých pracovníků s perspektivou celoživotního vědeckého rozvoje. Naplňování tohoto cíle je podmíněno zapojováním doktorandů do vědecké i pedagogické činnosti školicích pracovišť, a to v rámci výzkumných záměrů (*Učitelská profese v měnících se požadavcích na vzdělání*, *Centrum základního výzkumu školního vzdělávání*), programů (*PRVOUK*) či grantových projektů (*GAČR*, *GAUK*, *GAAV*, *7. rámcový program*). Na základě posouzení kvality doktorského studia na PedF vyhověla *Akreditační komise ČR* v roce 2011 žádosti PedF o reakreditaci doktorských studijních programů a v roce 2012 vyhověla žádostem o akreditaci nového studijního oboru i o akreditaci nově koncipovaných studijních programů se čtyřletou standardní dobou studia.

Samozřejmou součást nabídky na všech stupních studia představují studentské mobility, a to zejména v rámci LLP ERASMUS. PedF spolupracuje v rámci fakultních dohod se širokou sítí obdobně zaměřených fakult na evropských univerzitách, spolupráce ovšem zasahuje i univerzity v tzv. třetích zemích, a to v rámci programu ERASMUS MUNDUS. V roce 2005 byla PedF jednou z prvních fakult, jež se do tohoto náročného projektu zapojily.

Podstatným rysem každé soudobé vzdělávací instituce je otevřenost, přístupnost osobám s hendikepy a reflexe vlastní činnosti. PedF je proto zapojena do univerzitního projektu péče o studenty a zaměstnance, jehož součástí je péče o studenty se speciálními potřebami. Pro tyto účely byl zřízen institut fakultní kontaktní osoby i kontaktních osob na jednotlivých katedrách, do podpůrné činnosti jsou však zapojena i další fakultní pracoviště. PedF v tomto rámci poskytu-

je hendikepovaným jedincům služby, které maximálně kompenzují jejich znevýhodnění a dovolují jim dosahovat plnohodnotných studijních výsledků.

Podklady pro reflexi vzdělávací činnosti PedF poskytuje studentské hodnocení výuky; jeho výsledky představují (s ohledem na množství respondentů a výpovědní hodnotu hodnocení) jedno z východisek pro analýzy činnosti jednotlivých pracovišť a vyučujících.

Uskutečňování programů celoživotního vzdělávání (CŽV) na PedF vychází z potřeb praxe, důraz je kladen na kurzy pro přípravu učitelů a na prostupnost kurzů CŽV s akreditovanými studijními programy. Plánovaná role PedF jako jedné z předních institucí v celoživotním vzdělávání ovšem nezávisí jen na činitelích uvnitř fakulty, ale též na podmínkách vnějších. K nim patří státní koncepce učitelské přípravy a CŽV jako takového.

Podmínkou profilace PedF jako moderní vzdělávací instituce je odpovídající personální zabezpečení její činnosti. PedF vytvořila v roce 2011 opatření k podpoře kvalifikačního růstu odborných asistentů a docentů ve formě tzv. vnitřních sabatiklů a je oprávněna realizovat habilitační a profesorská řízení v oborech, jež jsou klíčové pro zabezpečování plně kvalifikované vzdělávací a vědecké činnosti.

FSV

Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze (FSV) byla založena 1. června 1990, první studenti začali studovat v akademickém roce 1990-1991. Dlouhodobý záměr FSV na období 2004-2010 konstatuje, že po zhruba desetiletém vývoji se fakulta stala standardní součástí Karlovy Univerzity v Praze (UK) a dodává, že *„Je si vědoma, že se jí dostává cti být součástí univerzity, jejímž cílem nemůže být nic menšího než rovnocenné partnerství s nejpřednějšími univerzitami ve světě.“* Preambule současně platného Dlouhodobého záměru na období 2001-2015 uvádí, že v souladu s dlouhodobým záměrem UK i FSV *„vidí svou budoucnost jako pracoviště špičkové vědy i výuky bezpečně ukotvené v mezinárodních sítích, jako místo atraktivní a přívětivé pro studenty i zaměstnance, jemuž je vyjma moderního zázemí a vybavení vlastní i moderní a kreativní myšlení, jako sebevědomé a soudržné kulturní společenství s vírou ve vlastní sílu a budoucnost.“*

FSV se v souladu se záměrem UK přihlásila k prioritám Boloňského procesu a plněním svých vlastních cílů se připojila k harmonizaci evropského vysokého školství. Za jeden z nejdůležitějších, ale zároveň nejnáročnějších cílů Boloňského procesu je považována restrukturalizace studia, zejména v oblasti magisterského studia, kde ze zákona až na výjimky povinné zavedení bakalářského studia byla pro většinu českých vysokých škol velmi závažným dopadem do historicky zakotveného modelu studia. FSV přešla na strukturované studium velmi rychle a důsledně. Data v uvedené tabulce dokumentují, že již na počátku sledovaného období (2004) nestudovali žádní studenti v nestrukturovaných magisterských studijních programech.

Strukturované studium na fakultě nepřineslo podle vyjádření vedoucích pracovníků fakulty žádné výrazné potíže a ve smyslu mezinárodním, především v případě mobility, se ukázalo jako účelné. Přesto však platí, že většina studentů po ukončení bakalářského studia dále ve studiu pokračuje a z rozhovoru s proděkanem pro studium vyplynulo, že je stále bakalářské studium nedoceněné (nepochopené) jak mezi studenty, tak zaměstnavateli a ve veřejnosti obecně a k jeho využití podobně jako např. v USA je stále ještě daleko.

Počty přijatých a zapsaných studentů a následně i celkové počty studentů jsou v posledních letech stabilizovány a odpovídají významnému cíli Dlouhodobého záměru fakulty zastavit její extenzivní rozvoj, který by mohl při současných ekonomických podmínkách ohrozit kvalitu vzdělávání.

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ NA FSV V LETECH 2004-2012									
rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Studenti									
Bc.	1 258	1 463	1 631	1 841	2 047	2 214	2 255	2 267	2 229
NMgr.	896	885	916	1 052	1 236	1 339	1 425	1 527	1 697
Ph.D.	536	555	531	543	498	490	492	486	496
celkem	2 682	2 897	3 073	3 428	3 768	4 031	4 159	4 265	4 407
Absolventi									
Bc	219	219	250	330	362	374	408	483	502
NMgr	248	264	250	227	229	292	385	377	384
PhD	25	35	36	41	31	40	42	35	37
Celkem	492	518	535	598	622	706	835	895	922

Zdroj: *Matrika studentů*

O studium na fakultě je stále velký zájem, který nebylo možné uspokojit pouze nabídkou prezenčního studia. Po velmi úspěšném pilotním ověření kombinované formy výuky na jednom studijním oboru se začala nabídka této formy studia na fakultě rychle rozvíjet a počet studentů v kombinovaném studiu v posledních letech dramaticky rostl. S ohledem na ekonomickou situaci i demografický vývoj ukládá Dlouhodobý záměr nenavyšovat počty studentů v prezenční formě studia a připustit pouze mírný růst počtu studentů v kombinované formě studia, zejména v magisterských studijních programech.

Významným cílem je horizontální prostupnost studia, uvolnění pravidel pro zapisování nepovinných předmětů a z toho vyplývající podpora samostatnosti studentů ve volbě cesty studia. Prostupnost je obecně podpořena zavedením kreditního systému v bakalářském i navazujícím magisterském studiu a postupnou standardizací studijních plánů (včetně jejich časových rozvrhů). Obecně se studium získané na jiných fakultách UK uznává, ale prostupnost v tomto smyslu je na univerzitě zatím minimální. Masivně a cíleně se studium na jiných fakultách nevyužívá, jsou však případy, kdy studium na jiné fakultě poskytuje různé výhody, a v tom případě studenti takovou možnost využívají. Uznávány jsou většinou i kredity získané na jiných veřejných vysokých školách, s uznáváním studia ze soukromých vysokých škol to není jednoduché a zatím není nijak rozšířené. Pro uznávání byl po dohodě na fakultě stanoven časový limit – uznává se studium nejdéle 3 roky nazpět.

V této souvislosti je potřeba zmínit též vydávání dodatku k diplomu v českém a anglickém jazyce, které se stalo běžnou samozřejmostí.

Jednoznačnou prioritou FSV je nabídka studia v cizích jazycích (převážně v angličtině), která je nejdynamičtěji se rozvíjející složkou mezinárodních aktivit fakulty. Nabídka možnosti studovat v anglickém jazyce v doktorských oborech znamená pro fakulty kromě jiného příležitost přilákat mladé, perspektivní vědce, kteří mohou přispět k jejím výzkumným i pedagogickým aktivitám. Skutečnost, že v rámci výměny převažují přijíždějící studenti nad těmi, které FSV vysílá do zahraničí, je podle výroční zprávy FSV z roku 2010 třeba chápat jako potvrzení atraktivity fakulty pro její zahraniční partnery.

Strategickým záměrem FSV je stále zlepšovat současnou velmi dobrou úroveň doktorského studia tak, aby se stalo *„výkladní skříní fakulty“*. Pod tento záměr spadá systematická podpora začlenění doktorandů do výzkumu a vývoje, s důležitým zřetelem i na podporu finanční (např. specifický výzkum), důraz na mezinárodní rozměr doktorského studia včetně podpory rozvoje mezinárodního vedení doktorských studentů, spolupráce s ústavy AV ČR, sledování úspěšnosti doktorandů, zvýraznění role oborových rad a zlepšení jejich koordinace, ale také postupný přechod na čtyřleté doktorské studium, což odpovídá reálnému průběhu studia, zvyšující se náročnosti, ale zároveň i jeho úspěšnosti.

V rámci CŽV je rozvoj nabídky U3V chápán jako důležitá vzdělávací a sociální služba společnosti, a proto je kvalitní a pestré vzdělávání seniorů bez zásadních výkyvů jedním ze strategických cílů v této vzdělávací oblasti. Jako příklad dobré praxe může sloužit využití rozvojových projektů pro zlepšení nabídky kurzů, ale i potřebného vybavení (například počítačová laboratoř). Významnou změnou nabídky U3V kromě stávajících kurzů a dalším příkladem dobré praxe bylo zahájení méně tradičního kurzu, tzv. mobilní U3V. Jedná se o kurz, který se v rámci rozvojového programu realizuje mimo prostory fakulty a umožňuje účast i méně pohyblivým zájemcům.

Studentská hodnocení výuky prošla poměrně složitým vývojem a výrazně se změnila po roce 2009, kdy byla jeho zpracováním pověřena odborná firma. V současné době se využívá profesionálně zpracovaný dotazník, výsledky nové formy hodnocení výuky studenty jsou velmi dobře a přehledně zpracovány a zveřejněny na webové stránce fakulty, poskytované informace jsou bohaté a poskytují velkou škálu možností k využití. Souborné tabulky s výsledky hodnocení kvality dostávají vedoucí pracovníci. Podle mínění proděkana fakulty s nimi nakládají různým způsobem, vesměs je však velmi odpovědně využívají k limitování nalezených problémů a zlepšování výuky obecně. Se studenty jsou vedeny i další skupinové diskuse, které dále podporují zvyšování kvality, ale zároveň studentům prokazují, že jejich hodnocení je bráno vážně. Podporují tak motivaci studentů zabývat se kvalitou a otevírají jim možnosti výsledky hodnocení také využívat – studenti si například podle nich vybírají volitelný předmět apod. Motivačně působí i ocenění pro nejlépe hodnocené kurzy (Zlatý kurz, jehož vyučující dostávají diplom a finanční odměnu).

FTVS

Fakulta tělesné výchovy a sportu (FTVS) Univerzity Karlovy v Praze (UK) je jednou z nejmladších fakult Univerzity Karlovy v Praze. Stala se její součástí v roce 1959, zprvu jako Institut tělesné výchovy a sportu, od roku 1965 jako fakulta UK. Současná FTVS rozvíjí společenskovědní, biomedicínské, pedagogické a další disciplíny patřící do vědní oblasti kinantropologie a biomechaniky. Dlouhodobý záměr fakulty na období 2011-2015 (dále jen Dlouhodobý záměr) uvádí, že prioritou fakulty je zvyšování prestiže v oblasti výuky ve všech akreditovaných studijních programech a oborech, ale také ve vědecké a výzkumné činnosti. S tímto záměrem souvisí propojování výuky s vědeckou a výzkumnou činností nejen v doktorském studiu, ale také ve studiu magisterském, případně i bakalářském.

FTVS se jako součást UK ve svých záměrech a plánech inspiruje Dlouhodobými záměry univerzity a zároveň uplatňuje svoje specifické potřeby a z nich vyplývající úkoly. V oblasti vzdělávání fakulta akceptovala požadavek UK restrukturovat studium do třech cyklů v souladu s principy harmonizace evropského vysokého školství v rámci Boloňského procesu. Proces restrukturalizace ukončila do roku 2006, kdy už byli uchazeči o studium přijímáni pouze do bakalářského studijního programu. Současně platný Dlouhodobý záměr fakulty ukládá zpracovat akreditace nových specifických oborů, které budou vhodně doplňovat stávající nabízené možnosti studia. Zároveň formuluje požadavek inovovat studijní obory podle požadavků trhu práce. Reálně by to mělo znamenat rozšířit obory profesního charakteru na úrovni bakalářského studia a v magisterském studiu otevřít prostor pro absolventy bakalářského studia z jiných fakulty a/nebo oborů.

V období 2006-2010 se podařilo plně implementovat kreditní systém, který podpořil formální podmínky prostupnosti studia mezi fakultami a otevřenosti oborů, ale především odpovědnost studentů za volbu vlastní studijní cesty. Kreditní systém je zaveden také v doktorském studiu, kde podle Dlouhodobého záměru dobře funguje a přináší řadu výhod, zejména lepší prostupnost studia mezi fakultami. Kreditní systém kompatibilní s ECTS a vydávání dodatku k diplomu jsou zřejmou součástí vzdělávacího systému a fakulta shledává především jejich výhody.

Studium na FTVS je výrazně výběrové, do prezenčního studia byla v posledních letech přijímána asi třetina z uchazečů, v kombinovaném studiu měli uchazeči lepší možnosti – ke studiu byl přijat zhruba každý druhý uchazeč. Fakulta hodlá pro přijímací řízení využít výsledků státních maturit, ale zatím k jejich výsledku přihlíženo nebylo. Přestože je o studium dostatečný zájem, věnuje fakulta péči náboru uchazečů prostřednictvím Informačního dne UK, Dne otevřených dveří FTVS a účasti na mezinárodním veletrhu pomaturitního vzdělávání GAUDEAMUS. Uchazečům o studium je věnována zvláštní část webové stránky fakulty, kde mohou snadno najít všechny potřebné informace a návody k tomu, aby se ke studiu přihlásili.

TABULKA 1: POČTY STUDENŮ A POČTY ABSOLVENTŮ V LETECH 2004-2012

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Studenti									
Bc.	417	469	763	960	1120	1 167	1 200	1 220	1 222
Mgr.	1 443	1 382	905	645	391	157	30	5	2
NMgr.	86	159	273	260	304	490	626	709	714
Ph.D.	162	159	175	152	161	165	196	198	199
celkem	2 101	2 161	2 108	2 012	1 976	1 974	2 043	2 125	2 131
Absolventi									
Bc.	6	90	87	97	130	220	238	259	224
Mgr.	295	263	339	252	235	217	139	42	7
NMgr.	22	25	24	84	123	84	124	157	199
Ph.D.	15	18	14	15	22	22	10	17	19
celkem	338	396	463	448	510	543	511	475	449

Zdroj: *Matrika studentů*

Studium ve všech třech stupních je uskutečňováno jak v prezenční, tak v kombinované formě. Trend v zájmu o kombinované studium je zatím ze statistických údajů obtížné posoudit, protože je neustálený, celkový počet studentů v kombinovaném studiu ve sledovaném období (2004-2011) klesá. Záměrem fakulty je podporovat vzdělávání moderními studijními oporami a vytvářet podmínky pro optimalizaci kombinované formy studia. Vzhledem k náročným požadavkům akreditace studia v kombinované formě je vidět, že se tento záměr daří naplňovat.

Rozvoj doktorského studia je v souladu s cíli UK jednou z priorit též pro FTVS. Hlavním cílem Dlouhodobého záměru fakulty je postupně inovovat postgraduální studium s ohledem na měnící podmínky, s důrazem na kvalitní publikační výstupy, na mezinárodní spolupráci a na aplikaci poznatků do praxe. Konkrétní cíle požadují podporu nových výzkumných témat, posílení kurzů o metodách vědy, mezioborové přístupy k výzkumným problémům a aktivní zapojení studentů do badatelského výzkumu v laboratořích. Doktorské studium je vnímáno jako elitní forma studia a jako zdroj personálního zajištění kvality vědecké práce.

Dlouhodobý záměr dále uvádí, že výsledky vědecké práce, zejména na mezinárodní úrovni, nejsou dostatečné, což se samozřejmě dotýká i doktorského studia. Důvodem je zaměření fakulty, která se po léta tradičně orientovala na *"rozsáhlou výuku dovedností a velká část realizovaných publikačních výstupů měla charakter ryze odborný, neuznatelný jako výstup vědecký".* Fakulta se tak svým charakterem odlišuje od ostatních fakult UK a cílem Dlouhodobého záměru je tuto orientaci postupně měnit, orientovat se místo publikací ve sbornících z konferencí na výstupy ve vědeckých recenzovaných časopisech, resp. časopisech s impaktovým faktorem a dosáhnout úrovně, která odpovídá požadavku výzkumné vysoké školy. Plnit tyto cíle nebude jednoduché a je diskutabilní, zda bude výrazný odklon od tradičních hodnot fakulty spočívajících v odborném charakteru jenom pozitivní. Zcela jistě by proto bylo vhodné zahájit diskusi o „další tvůrčí činnosti", jednoznačně uznávané zákonem o vysokých školách a snažit se prosazovat její výsledky jako stejně důležité a potřebné a tudíž rovnocenné výsledkům vědecké a výzkumné činnosti. Obsah termínu „další tvůrčí činnost" zatím nikdy nebyl uspokojivě vysvětlen, a to ani Akreditační

komisí, a tento nedostatek se výrazně projevuje na nedocenění výsledků této činnosti a tudíž negativně na vzdělávacích institucích, které se jí přednostně věnují (věnovaly).

FTVS je velmi aktivní v oblasti mezinárodní spolupráce ve vzdělávání, zdůrazňuje soulad s posláním, zaměřením a úkoly UK v této oblasti. Obecným cílem Dlouhodobého záměru fakulty je *zintenzivnit mezinárodní aktivity, avšak hlavní důraz by měl být kladen na posun k jejich kvalitě.* Konkrétní strategické záměry se tomuto cíli přizpůsobily v požadavcích mezinárodní výměny s atraktivními partnery, v podpoře spolupráce s konkrétními výstupy, v získávání významných zahraničních odborníků za účelem zlepšování kvality vzdělávání apod. Velmi důležitou charakteristikou mezinárodní spolupráce fakulty je důraz na mobilitu studentů, v níž převažují zejména v programu LLP/Erasmus počty studentů přijíždějících nad počty studentů vysílaných. Tomu odpovídá jeden z významných cílů fakulty v této oblasti: *„Nadále rozvíjet výuku v cizím jazyce pro zahraniční studenty a realizovat proaktivní politiku k získávání zahraničních studentů"* s důsledkem vyjádřeným v Dlouhodobém záměru požadavkem otevřít studium v cizích jazycích ve všech hlavních oborech fakulty.

K vnitřnímu hodnocení kvality, včetně studentských hodnocení, formulovaly dlouhodobé záměry v předcházejících obdobích i Dlouhodobý záměr současně platný řadu cílů. O jejich naplňování je však zveřejněno jen velmi málo, opírat se lze pouze o výroční zprávy UK, z nichž je obtížné posoudit, do jaké míry platí též pro situaci na FTS. V souladu se Statutem fakulty by bylo vhodné zveřejnit alespoň základní informace o hodnocení kvality (podle obecných zásad jsou podrobné výsledky hodnocení majetkem fakulty a o míře jejich zveřejnění rozhoduje její vedení). Obecné cíle fakulty v oblasti hodnocení kvality jsou velmi dobře formulované, nezabývají se pouze úzkým pohledem na vzdělávací činnost, ale jsou komplexní a berou v úvahu výstupní produkty fakulty v souvislosti s konkurenceschopností, ale také internacionalizaci, nákladovost jednotlivých pracovišť apod. Z tohoto pohledu mohou cíle sloužit jako příklad dobré praxe, jejich naplnění, resp. průběžné naplňování nelze z dostupných dokumentů posoudit.

FHS

Fakulta humanitních studii (FHS) je nejmladší fakultou UK, vznikla 1. srpna 2000 z Institutu základů vzdělanosti UK, který působil při PedF od roku 1990.

Ve svém dynamickém rozvoji se snažila uplatňovat myšlenku tzv. liberálního studia, v němž na jeden poměrně obecně koncipovaný bakalářský program navazuje široké spektrum magisterských a doktorských programů v oblasti humanitních a společenských věd. FHS se tak stala průkopníkem strukturovaného studia podle principů Boloňského procesu. Hlavní a nosnou vědeckou disciplínou je obecná antropologie, FHS však rozvíjí vědeckou činnost v širokém rozsahu věd o člověku a lidské společnosti a snaží se působit jako mezioborový spojovník filosofie, sociálních a humanitních disciplín s přírodními a lékařskými vědami o člověku na UK. Důraz přitom stále výrazněji klade na internacionalizaci svých studií a na mezinárodní spolupráci v oblasti svých výzkumných aktivit. V DZ FHS 2011-2015 si v oblasti vzdělávání stanovila za cíl: *„Ve všech druzích studia být první volbou pro kvalitní uchazeče, již mají zájem o studium filosofie, antropologie a aplikovaných sociálních věd."*

FHS se organizačně člení na tři instituty, které zajišťují vzdělávání na daném stupni studia:

- Institut základů vzdělanosti (s 6 studijními moduly),
- Institut magisterských studií (6 kateder a 3 odborná pracoviště),
- Institut doktorských studií (administrativně zajišťuje činnost 8 oborových rad).

Dynamický rozvoj fakulty je dobře patrný z Tabulky 1. Zejména je vidět, jak rostl počet studentů v magisterském a doktorském studiu v souvislosti s nově akreditovanými a otevíranými programy/obory. S příslušným časovým zpožděním rostl i počet absolventů (Tabulka 2):

TABULKA 1: POČTY STUDENTŮ V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH STUDIA

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	1 294	1 397	1 513	1 496	1 520	1 599	1 589	1 466	1 525
Mgr.	293	340	388	474	557	682	739	809	846
NMgr.	44	53	79	98	110	128	158	168	210
Ph.D.	1 631	1 790	1 980	2 068	2 185	2 407	2 485	2 442	2 578
celkem	1 294	1 397	1 513	1 496	1 520	1 599	1 589	1 466	1 525

Zdroj: Matrika studentů

TABULKA 2: POČTY ABSOLVENTŮ

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bc.	120	158	181	211	186	215	204	200	180
Mgr.	64	77	97	82	93	155	173	153	198
NMgr.	1	0	2	6	3	6	13	6	8
Ph.D.	185	235	280	299	282	376	390	359	386
celkem	120	158	181	211	186	215	204	200	180

Zdroj: Matrika studentů

Fakulta se během jedné dekády zařadila mezi středně velké fakulty UK. Podle DZ FHS 2011-2015 již nezamýšlí dále zvyšovat počet studentů v bakalářském stupni, nýbrž postupně ho snižovat na cca 1 400. S mírným navýšením se počítá v magisterském stupni, a to zejména naplněním vyšších ročníků u oborů akreditovaných před rokem 2009. V doktorském studium FHS hodlá zvýšit počet studentů do roku 2016 na cca 400.

V bakalářském studiu nabízí fakulta jediný program Studium humanitní vzdělanosti a jeho anglickou verzi Liberal Arts and Humanities (pro samoplátce). Liberální forma studia garantovaná tutorským systémem umožňuje studentům volit individuální studijní plán. Je možno studovat v prezenční i kombinované formě. Program obsahuje povinný základ ve filosofii, historii a společenských vědách a dále širokou nabídku přednášek a kurzů v těchto disciplínách, v oblasti praktické komunikace v cizích jazycích, v tvůrčí činnosti a v řadě aplikačních oblastí.

Navazujících magisterských programů/oborů nabízí FHS 10, z nich 3 jsou též v cizojazyčné, placené verzi (2 v angličtině, jeden v němčině). Ve většině z nich studium probíhá v prezenční i kombinované formě

V doktorském studiu má FHS akreditováno 8 programů/oborů (Aplikovaná etika, Environmentální studia, Integrální studium člověka-obecná antropologie, Studia občanského sektoru, Historická sociologie, Německá a francouzská filozofie, Sémiotika a filozofie komunikace a Antropologie (pouze pro dostudování stávajících studentů), všechny jsou akreditovány v prezenční i kombinované formě a v jazykových mutacích (Německá a francouzská filozofie ve dvou verzích). Cizojazyčné programy se studují za úplatu. Výčet programů ukazuje i orientaci vědecké práce na FHS, která se postupně vytvářela kolem význačných osobností působících na fakultě.

O atraktivnosti doktorského studia na FHS svědčí to, že do něj přichází cca 30 % magistrů z jiných fakult UK a cca 27 % z jiných vysokých škol. Převážná většina školitelů je z UK, asi 10 % z jiných pracovišť. Vzhledem probíhajícímu rozvoji nelze na doktorské studium na FHS dosud uplatňovat běžná kvantitativní měřítka. Nicméně v současně době již podíl doktorandů na celkovém počtu studentů činí 8 %, v blízké budoucnosti by měl být více než dvojnásobný.

Mezinárodní spolupráce FHS je velmi intenzivní a kvalitní, mobilita studentů je na dobré úrovni. V současné době studuje na FHS 442 cizinců, z toho 79 samoplátců v cizojazyčných oborech.

V oblasti celoživotního vzdělávání se FHS od svého vzniku snaží reagovat na aktuální potřeby svých studentů, absolventů, uchazečů o studium i dalších zájemců. Pro neúspěšné uchazeče o bakalářské studium otevírá každoročně přípravný kurz, který umožňuje účastníkům absolvovat studijní povinnosti 1. ročníku a po složení přijímací zkoušky požádat o jejich uznání. Kurz absolvuje každoročně 30-50 účastníků. Velký zájem (100-120 účastníků) je i o dvoutýdenní e-learningový přípravný kurz pro přijímací zkoušky do bakalářského studia na FHS. Pořádány jsou i rekvalifikační kurzy (Supervizor v sociálních službách, Úvod do archeologické památkové péče – praxe a teorie aj.) a kurzy Univerzity třetího věku (každoročně přes 10 kurzů).

6. Závěrem

Zavádění třístupňové struktury vysokoškolského studia bylo jedním z nejdůležitějších cílů DZ UK 2004-2010. V historii českého vysokého školství tento model neexistoval, a proto bylo velmi náročné se s ním seznámit a posléze ho akceptovat, což platilo samozřejmě i pro UK. Vzhledem k formulaci cíle, který od počátku připouštěl nestrukturovat studium tam, kde to nebude pro daný obor vhodné, a hledat optimální podobu strukturovaného studia, vyrovnaly se všechny fakulty s restrukturalizací celkem dobře a cíle koncepčních dokumentů naplnily.

V následujícím období kladl DZ UK 2011-2015 důraz především na analýzu dopadů implementace strukturovaného studia a tento požadavek se opakoval i v jeho ADZ. Výroční zprávy však zatím o analýzách a jejích výsledcích nehovoří, informace z některých fakult potvrzují, že se na analýzách již pracuje. Je pochopitelně potřeba poskytnout těmto pracím dostatečný čas, je však potřeba doporučit, aby analýzy a jejich výsledky byly pokud možno veřejné a aby zkušenosti s implementací strukturovaného studia mohly fakulty vzájemně sdílet.

Implementace kreditního systému byla dokončena v roce 2007 a na většině fakult je jeho využití komentováno pozitivně. Prostupnost studia mezi studijními programy i mezi fakultami UK, kterou by měl kreditní systém podporovat a zjednodušovat, není zatím zcela běžnou a obecně využívanou možností. Dobře fungující kreditní systém je možné doložit příklady dobré praxe, plánované analýzy jeho kladných, příp. problémových stránek zatím nebyly realizovány. Vydávání Dodatku k diplomu ve všech typech studijních programů (bakalářském, magisterském i doktorském) patří již k běžně zvládnutým rutinním činnostem, což dokumentuje i získání DS Label pro UK.

DZ UK jednoznačně podporují rozvoj nových forem studia a vytváření k tomu potřebných studijních opor. Cíle však nekvantifikují ani neuvádějí žádné termíny pro jejich naplňování. Fakulty se s kombinovanou formou studia vyrovnávají podle svých možností a v souladu s obory vzdělávání, které mohou být pro zavádění kombinované formy studia více či méně vhodné. Naplňování cílů lze doložit statistickými daty, která ukazují, že počty studentů v kombinovaném studiu stoupají. Lze též ukázat příklady dobré praxe, kdy kombinovaná forma významně pomáhá vyhovět poptávce po studiu, podporuje rozvoj CŽV nebo posiluje spolupráci fakult. Doporučit lze i v tomto případě kvalitativní analýzu, která by ukázala výhody i problémy vzdělávání v kombinované formě studia.

Velká péče je věnována studentskému hodnocení kvality výuky, případně kvality akademických pracovníků. Otázkou je, zda je nezbytné snažit se o „harmonizaci“ těchto aktivit napříč celou univerzitou. Fakulty jsou velmi odlišné, každé fakultě může vyhovovat jiná organizace a jiné zaměření studentského hodnocení, a tudíž by patrně bylo vhodnější zabývat se přenositelnými příklady dobré praxe, než hledat společný model.

V oblasti doktorského studia lze konstatovat dosahování strategických i konkrétních cílů DZ. Doktorské studium zaujímá na UK celkově význačné místo. Má poměrně nejvíce absolventů na fakultách s nejvíce rozvinutou vědeckou a výzkumnou činností. Na více než polovině fakult jeho poměrné zastoupení odpovídá obecným představám o výzkumné univerzitě.

V hodnoceném období počet absolventů doktorského studia na celé UK vzrostl o 55 %, pro další zvyšování počtu doktorandů (a tím i absolventů) však nejsou uváděny žádné důvody. Bude ovšem třeba zvážit i zajištění dostatečného počtu kvalifikovaných vědeckých pracovníků pro velká vědecká centra budovaná v rámci operačního programu VaVpI.

Na UK se dostává doktorandům a jejich vědecké činnosti poměrně značné podpory jak formou grantů financovaných z prostředků na specifický vysokoškolský výzkum, tak i pořádáním kurzů, seminářů a workshopů zaměřených na rozšiřování jejich kompetencí s ohledem na další uplatnění.

K zajišťování kvality doktorského studia na UK významně přispívá i pravidelné hodnocení doktorandů. Podle něj každoročně v průměru 80 % doktorandů plní individuální studijní plán, 16 % neplní některé jeho části a 4 % (což bývá kolem 300 osob) jej neplní.

Hodnocení doktorských studijních programů provedené v letech 2011-2013 Akreditační komisí potvrdilo vysokou kvalitu uskutečňování většiny doktorských programů, upozornilo však též na některé problémy v činnosti a personálním obsazení oborových rad. Bylo by třeba zajistit, aby oborové rady působily nejen na úrovni oborů, ale ve všech případech i na úrovni studijních programů. Tím by byla lépe zajištěna mezioborová koordinace a dosahování *„srovnatelné úrovně doktorského studia v oborově příbuzných programech“.* (ADZ UK 2005-2006).